

Yol Gösteren Öyküler

Hazırlayan
Ali Özdemir

Hazırlayan : Ali Özdemir
E-posta : erdemyayinevi@gmail.com
Web : www.aliozdemir.net
Yıl : 2016
Tlf. : 0505 220 83 85
ISBN : 978-605-62769-2-7

Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı Ali Özdemir'e aittir. İzinsiz olarak kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz. Kaynak göstermeden alıntı yapılamaz.

Düşüncelerin neyse yaşantın da odur. Yaşantını değiştirmek istiyorsan düşüncelerini değiştir.

W. Shakespeare

İçindekiler

Önsöz
* Anne
* Zürafanın verdiği ders
* Padişahın Sorusu
* Bambu Ağacı
* Buğday
* Hindiyi Çalanı Bul
* Her İşte Bir Hayır Vardır
* Kusur
* Yaşamı Çaresizliklerle Dolu Bir İnsanın Öyküsü
* Bir Saat
* Kişilik
* Yaban Kazları
* Acele Karar Vermeyin
* Sarı Öküz
* Şekilsiz Taş
* Uzman
* Yapabileceğinize İnanmak
* Patates, Yumurta ve Kahve
* Kurbağaların Yarışı
* Yüzücü
* Japon Balıkları
* Nasıl Bakarsan Öyle Görürsün
* İnek, Beygir ve Eşek
* İki Kurbağa
* Yüzücü Maymun
* Edison
* Tavuk Gibi Yaşayan Kartal
* Kendi Yıldızını Bulmak
* Babanın Verdiği Ders
* Pırlanta
* Tahta Çanaklar
* Güler Yüzlü Hizmet
* Siz Hiç Hayallerinizden Sıfır Aldınız Mı?
* Kendinize Engel Olmayın
* Stanford Üniversitesi Nasıl Kuruldu?
* Öğrenmenin Yaşı
* Çocuklarla Doğru İletişim
* Yolumuzdaki Engeller
* Ders Veren Eşek
* Bir Babanın Ağzından
* Papatya ile Kelebek
* Kurşun Kalemın Önemi
* Arkadaşlık

* Gerçek Dost
* Senden Bir Şey Olmaz
* Mein Balıkçısı
* Adam Bir Araya Geldiğinde
* Sağlık
* Beş Maymun
* Kartalın Yeniden Doğuşu
* Baltayı Bilemek
* İletişim ve Mesajın Değişimi
* Bir Cam Kırılsa
* Kurşun Kalem ve Yaşam Felsefesi
* Bir Pirinç Tanesinin Değerine Paha Bıçılmaz
* Dunning - Kruger Kuramı
* Ada
* Napolyon
* Karışık Ölüm
* Sevginin Böylesi
* İşçi ile Çar
* Dört Mum
* Tebessüm
* Biraz Mutluluk
* Tek Bir Hayatınız Var ve Bir Gün Sona Eriyor
* Özür Dilerim Anne
* Birlik
* Mutluluk
* Sen Mükemmelsin
* Hayatın Anlamı
* Ayakkabıcı
* O Müziği Duydunuz Mu?
* Annenin Gözleri
* Judo Ustası
* Akıllı Olmanın 41 Yolu
* Kalpten Vermek
* Özel Bir Gün
* Ders
* Yağmurda Otostop
* Size Hizmet Edenleri Hep Hatırlayın
* Güler Yüzlü Hizmet
* Her Seçim Bir Kaybediştir, Her Tercih Bir Vazgeçtiştir
* Karar
* 4 Mum
* Eflatun'a Sormuşlar

- * Çocuk
- * Mafya Babası ve Kurnaz Tercüman
- * Marangoz
- * Martı, Çikolata, Kitap
- * Mavi Kurdela
- * Microsoft ve İşsiz Temizlikçi
- * Motivasyoncu Jerry
- * Mucize
- * Mutluluğun Sırrı
- * Ne Görüyorsunuz?
- * Ne Olmak İstiyorsunuz?
- * Nereden Tanıdım?
- * Ölmeyen Sevgi
- * Onu Ne Kadar Çok Sevdim
- * Organlar da Konuşur
- * Osman Efendi
- * Özel Günler
- * 4 Mahalleli Kasaba
- * 311 Numaralı Oda
- * 700 Yıllık Altın Öğütler
- * 86.400 Saniye
- * Anne ve Çocuk
- * Anzak Ömer'in Hikayesi
- * Arkadaş
- * Arkadaşlık
- * Asıl Fakirlik
- * Asla Çok Geç Demeyin
- * Baba Unutur
- * Bisiklet
- * Bahçe
- * Bakış Açısı
- * Bedeli Çanakkale'de Ödendi
- * Bilmelisin ki

- * Bir Cinayet Davası
- * Bırakın İşğinizi Yanık Kalsın
- * "Biz Seni Uyanık Bilirdik"
- * Bizi Bağlayan Kader
- * Sende Çocuk, Bende Kkuyruk Acısı O-
dukça Dost Olamayız
- * Dört Dakika İçin Bile Olsa Okuyabilmek
- * Hayat
- * Geleceğini Biliyordum
- * Eşekli Kütüphaneci
- * Sokrates'in Filtresi
- * Çanı Kim Kakacak?
- * Türkçe mi Konuşuyoruz? Dilimiz Nere-
ye Gidiyor?
- * Hayattan dersler
- * Dört oğul
- * 20 Penny
- * Bu Ev Kimin?
- * Adalet Öldü
- * Satış Bir Sanattır
- * 2012 Nobel Tıp Ödülü'nü alan John
Gurdon'ın hayatı
- * Bir Hint Masalı
- * Susma
- * Söz Söyleme Sanatı
- * Bu da Geçer
- * İnanmak
- * İmkansız Başarmak
- * Başarının Sırrı İki Kelime
- * Önyargı
- * Sevginin Böylesi
- * Miras

Önsöz

Bu kitap, yeni yetişen kuşaklara yol gösteren, fikir veren, ufuk açan öyküler içermektedir.

Öyküler çeşitli kitaplardan, gazetelerden ve dergilerden derlenmiştir.

Seçimlerde Türk kültürüne uyumlu olan örneklerle öncelik verilmiştir.

Kitap, kültür dünyamıza bir damla katkı yapmak için hazırlanmıştır.

Ali Özdemir

www.aliozdemir.net

erdemyayinevi@gmail.com

BAK OĞUL

*Ulemanın yanında dilini koru.
Evliyanın yanında gönlünü koru.
Namazdayken kalbini koru.
Yemekteyken mideni koru.
Başkasının evinde gözünü koru.
Halkın arasında dilini koru.
İki şeyi unutma: Allah'ı ve ölümü.
İki şeyi unut: Başkasına yaptığın iyiliği,
başkasının sana yaptığı kötülüğü.
Lokman Hekim*

Öğretmen Sara Hanım en ön sırada adeta sıraya gömülmüşçesine oturan küçük öğrencisine uzun uzun baktı. Çocuk çok mutsuz görünüyordu. Onun uzun zamandır diğer çocuklarla oynamadığını gözlemlemişti.

Giysileri kirliydi Teddy'nin. Doğru düzgün bir banyo bile yapamadığı fark ediliyordu. Durumuna çok üzülüyordu. Hemen geçmiş sınıflardaki kayıtlarını çıkarttı Sara Hanım. Birinci sınıf öğretmeni onun için "Teddy zeki bir çocuk. Her an gülmeye hazır. Ödevlerini düzenli olarak yapıyor. Çok iyi huylu. Arkadaşları onunla olmaktan mutlu" diye yazmıştı. İkinci sınıf öğretmeni, "Teddy mükemmel bir öğrenci. Arkadaşları tarafından da çok seviliyor. Fakat annesinin amansız hastalığı onu üzüyor. Ve sanırım evdeki yaşamı çok zor" diyordu. Üçüncü sınıf öğretmeni Teddy'yi ise şöyle anlamıştı: "Annesinin ölümü onun için çok zor oldu. Babası ona yeterince ilgi göstermiyor. Eğer bir şeyler yapılmazsa evdeki olumsuz yaşam onu etkileyecek."

Dördüncü sınıf öğretmeni ise "Teddy çok içine kapanık bir çocuk. Okula hiç ilgi göstermiyor. Arkadaşı yok ve bazen sınıfta uyuyor" demişti.

Sara Hanım küçük Teddy'nin üçüncü sınıfta annesini kaybettiğini ve zaman içindeki yaşam kıvılcımının bütünüyle söndüğünü fark etmişti. Yılbaşı geliyordu. Öğrenciler öğretmenlerine, şık ambalajlara sarılmış yeni yıl hediyeleri getiriyorlardı. Teddy'nin paketini gördüğünde Sara Hanımın içi cız etti. Kahverengi bir kesekağıdına beceriksizce sarılmıştı hediye. Çocuklar, Teddy'nin kahverengi kesekağıdına sarılmış paketinden çıkan "sahte taşlardan yapılmış ve birkaç taşı kaybolmuş bileziği" gördüklerinde gülmeye başladılar. Bileziğin yanında bir de üçte biri dolu olan bir parfüm şişesi vardı. Sara Hanım, Teddy'nin kahverengi kesekağıdına sararak armağan diye getirdiği bilezik ile parfümün "annesinin ardından kalan son eşyalar olduğunu" anlamıştı.

Teddy'nin armağanı bileziğin ne kadar zarif olduğunu söyledi Öğretmen. Parfümden birkaç damlayı bileğine damlatarak beğeniyle kokladı. Çocukların gülmesi kesilmişti. O gün okuldan sonra öğretmenin yanına geldi Teddy. Gülün gözlerle şöyle diyordu öğretmenine: "Bugün hep anem gibi kokunuz."

Sara Hanım, Teddy odadan çıkınca göz yaşlarına engel olamadı. O günden sonra çocuklara sadece tarih, coğrafya, matematik öğretmekten vazgeçip, onları eğitmeye karar verdi.

Teddy'ye ise özel bir ilgi gösteriyordu. Onunla bire bir ilgilenip çalıştığında, çocuğun zekasının tekrar canlandığını hissetti. Ona cesaret verdiğе Teddy gelişıyordu.

Yılın sonuna doğru, sınıfın en çalışkan öğrencilerinden biri olmuştu. Bu şekilde mezun oldu okuldan. Bir yıl geçti. Bir gün kapısının arkasında bir not buldu. Teddy'dendi not: "Tüm yaşamını etkileyen en iyi öğretmen olduğunu" söylüyordu Teddy, Sara Hanıma.

Yıllar yılları kovaladı. Altı yıl sonra Sara Hanım bir mektup daha aldı Teddy'den. Liseden mezun olurken okulu üçüncülükle bitirdiğini söylüyor, kendisine teşekkür ediyordu. Bu olayın üzerinden altı yıl daha geçti. Ve bir mektup daha aldı Sara Hanım. Çok iyi bir dereceyle üniversiteden mezun olmuştu Teddy. Ona şöyle diyordu: "Hayatımda en sevdiğim öğretmen ve ömrüm boyunca bana ilham veren yaşayan annemsiniz.

Teodor F. Stoddard - Tıp Doktoru."

İlkbaharda bir mektup daha aldı bayan Sara. Teddy hayatının kadınıyla tanışmıştı. Evleneceğini yazıyordu. Babasını birkaç yıl önce kaybetmişti. Bayan Sara'ya şöyle söylüyordu: "Düğünde damadın ailesi için ayrılan yere sizden başka oturacak kimsem yok. Benim için oraya oturur musunuz?" Bayan Sara törene giderken, Teddy'nin ilkokul beşinci sınıfta, kendisine kahverengi bir kesekağıdı içinde verdiği taşları dökülmüş bileziği taktı. Annesinin bileziğiydi o. Teddy'nin ona verdiği ve "annesi gibi koktuğunu" söylediği parfümü sıktı üzerine. Annesinin parfümüydü o. Düğünde Teddy'nin ailesi için ayrılan yere oturdu. İmzalar atıldı. Gelin ve damat çok mutluydular. Teddy kendisine sıkı sıkı sarılıp sıkı öpen Bayan Sara'ya şöyle fısıldadı: "Tıpkı annem gibi kokuyorsunuz."

Zürafanın verdiği ders

Bir zürafa nasıl dünyaya geliyor biliyor musunuz? Bebek zürafa, annesinin karnından çıktığı ilk anda, 3 metre yükseklikten yere düşer. Saniyeler içinde yüz üstü döner ve bacaklarını karnının altında toplar. Ardından başını hızla iki yana doğru silkelemek ve yüzünde birikmiş doğum sıvılarından kurtulmak zorundadır. Anne zürafa, birden bire en umulmadık şeyi

yapar; uzun bacağıyla yavrusuna tekme atar. Eğer yavru ayağa kalkmazsa bir tekme daha atar, sonra bir tekme daha, bir daha... Ayağa kalkmadıkça tekmeler sertleşir. Ayağa kalkınca da anne zürafadan yeniden bir tekme yer. Neden? Nasıl ayağa kalktığını unutmaması için. Vahşi doğada bebek zürafalar sürüde kalabilmek için hemen ayağa kalkmak zorundadır. Çünkü onları ancak sürü koruyabilir.

Yazar Irving Stone, zürafalarla, başarılı insanlar arasında benzerlik olduğunu söyler. Biyografisini yazdığı kişiler arasında Van Gogh, Darwin, Freud, Michelangelo gibi isimler bulunuyor. Stone şöyle diyor: "Hikâyesini kaleme aldığım şahıslar büyük işler başaracaklarına dair hayaller kurmuşlar ve bir önseziyle buna inanarak işe koyulmuşlar. Büyük darbeler almışlar, yere devrilmişler, iftiraya uğramışlar, ancak her düşürüldükleri zaman yeniden ayağa kalkmaya muvaffak olmuşlar. Eninde sonunda hayallerine kavuşmuşlar. Böyle insanlar asla yıkılmazlar."

Padişahın Sorusu

Padişah vezire sormuş: "Vezir!" demiş "Cibilliyet mi eğitim mi? Eğitim mi önemli cibilliyet (soy - sop) mi?" Vezir düşünmeden cevap vermiş: "Cibilliyet padişahım."

Padişah memleketin her yerine tellallar yollamış...

- Duyduk duymadık demeyin en iyi hayvan eğiticisine yüz kese altın...

En iyi hayvan eğiticisi padişahın huzuruna çıkarılmış. Padişah hayvan eğiticisine sormuş:

- Bir kediye tepsiyle servis yapmayı ne kadar zamanda öğretebilirsin?

- Altı ayda öğretirim padişahım.

Altı ay dolmuş, huzura alınmış. Padişah:

- Öğrettin mi?

- Öğrettim padişahım.

Saray erkânı toplanmış. Kedi elinde tepsi servis yapmaya başlamış. Tam vezirin önüne gelmiş; padişah yine vezire sormuş, "Vezir!" demiş "Eğitim mi önemlidir cibilliyet mi?"

Vezir padişahın sorusuna cevap vermeden önce cebinde hazır tuttuğu fareyi yere bırakmış. Kedi tepsiyi attığı gibi farenin peşinde koşmaya başlamış. Tabi 6 aylık eğitim de boşa gitmiş. Vezir cevap vermiş.

- Cibilliyet padişahım. Önüne bir fare düştüğünde, eline bir fırsat geçtiğinde, çıkarı için vatanını satmaktan, halkını harcamaktan tereddüt etmeyecek yüksek eğitilmiş kedilerden, Rabbimiz bu memleketi, bu milleti muhafaza kılsın.

Bambu ağacı tohumu ekilir ve sulanmış. İlk yıl hep toprağa ve dolayısıyla tohuma su vermekle geçermiş. İkinci yıl aynı işlem devam edermiş. Tohum itinayla sulanır ve dikkat edilirmiş. Ondan sonraki üç sene yine aynı. Görünürde hiçbir şey yok. Emek veriliyor ama. Ortada bir şey yok. Ne zaman ki beşinci yılın sonuna gelinirmiş, işte o zaman bambu ağacı filiz vermeye başladığı gibi altı hafta içinde de tam yirmi yedi metre boyuna geliverirmiş.

Ekildiğinden beri gördüğümüz elle tuttuğumuz ve gelişimini gözlemleyebildiğimiz başka hiçbir ağaç 5 yılda bu boyuta gelemiyor belki de. Peki o zaman bu ağaç 5 yılda mı büyüdü, yoksa 6 haftada mı? Sadece fiziksel gelişimi gören insanlar için cevap 6 hafta. Ama işin arkasını görebilen, farkında olanlar için ise beş yıl. Toprağa atılan tohum, belli aralıklarla özenle verilen su, ışığını ayarlama, yağmurdan rüzgardan koruma derken uzun zamana yayılmış bir emek harcanıyor. Bu emek harcanırken tohum filizlenene kadar büyük bir sabır gösteriliyor. Sonra da tüm kalbiyle ona inanmak gerekiyor. Verilen emeklerin boşa gitmeyeceğine ve sabrın sonunun selamet olduğuna inanmak.

Bu gelişimin süreci içinde bir diğer etken ise vazgeçmemek. Verilen emeklerin karşılığı görülmeyince, gelişim süresi uzadığında, etraftan bas-kılar veya caydırma yönünde tepkiler geldiğinde, cesaret gösteremeyenlerin kıskançlıkla yaklaşıp olumsuz enerji vermesinde, tembeller emeği değersizmiş gibi gösterdiğinde vazgeçme aşamasına gelinebiliyor.

Emek-sabır-inanmak ve vazgeçmemek... İşte başarı sırrının açılımı bu..."

Bir sürü ünlünün elde ettikleri başarının inanılmaz zorluklardan geçerek ortaya çıktığı görülür. Kimse kimseye başarıyı altın tepsi içinde sunmamış.

Müzik konusunda bir deha olan Beethoven'in hocası bir gün ona 'Sen asla müzisyen olamazsın' demiş. 'Savaş ve Barış' adlı dev romanın yazarı Leo Tolstoy, içinde öğrenme isteği olmadığı gerekçesiyle kolejden atılmıştı.

Rambo filmleriyle ünlü Sylester Stallone New York'ta bulabildiği tüm artistlik bürolarına başvurdu ve hepsinden "Hayır" cevabını aldı. Fakat zorlamaya, denemeye devam etti ve sonunda 'Rocky' filmini yaptı. Stallone, bin kez hayır cevabı almasına rağmen, binbirinci kapıyı çalma cesaretini göstermişti.

Michigan Port Huron ilkokulu öğretmeni, öğrencisi olan Thomas Alva Edison için "O beysiz bir çocuk ve hiçbir işte başarılı olamaz." demiş. Oysaki Edison elektrik ampulü başta olmak üzere insanlığın hayatını kolaylaştıran icatları nedeniyle tarih boyunca unutulmayacak bilim adamları listesine adını yazdırmayı başardı.

Richard Bach'ın 'Martı' adlı kitabı tam 18 yayınevi tarafından reddedildikten sonra 1970 yılında basıldığında büyük ilgi gördü ve bugüne kadar milyonlarca kişi tarafından beğeniyle okundu.

Margaret Mitchell'in ünlü 'Rüzgar Gibi Geçti' adlı kitabı tam 38 defa reddedildikten sonra basıldı.

İngiliz edebiyatının ünlü isimlerinden Charles Dickens'in hayatını okurken çok şaşırmıştım. Oldukça fakir bir aileden geliyordu. Dört yıllık öğrenim hayatının ardından bir daha okul yüzü bile görmedi. Babası borçlarını dahi ödeyemeyecek durumdaydı, bunun sonucunda da hapse girdi.

Dickens, uzun süre iş bulmak için uğraştı. Bu arada hayallerini ünlü bir yazar olmak süslüyordu. Bu şartlar altında onu ayakta tutan tek sebep bu görünüyordu. Nihayet bir bodrum katında boya şişelerine etiket yapıştırma işi buldu. Açlığını gidermesi ve tavan arası bile olsa kalacak bir yerinin olması için bu işe ihtiyacı vardı. Akşamları yazmaya başladı. Gönderdiği tüm öyküler sürekli reddedildi. Uzun süre sonra bir yazı işleri müdüründen olumlu yanıt aldı.

Bu onu çok sevindirdi. Hatta sokaklarda saatlerce ağlayarak dolaştı. Ama sonuçta o ünlü bir edebiyatçı oldu. Çünkü asla vazgeçmedi.

Franklin D. Roosevelt; Amerika'ya ardı ardına 4 kez başkan seçilmiş biri. Çok sağlıklı biri miydi de her şeyin altından kalktı sanıyorsunuz. O 39 yaşındayken yakalandığı çocuk felcinin etkisindeydi ve bundan dolayı yürüyemiyordu. Fakat bu onun başarı merdivenlerini hızla tırmanmasına engel olmadı.

Bir de zorluklardan sonra gelen başarıya bakar mısınız? Bu Abraham Lincoln'un yaşam öyküsüdür.

1832'de Meclise girme çabası sonuçsuz kaldı.

1834'te Meclise seçildi.

1838'de Meclis Başkanlığı seçimini kaybetti.

1840'da Seçiciler Kurulu üyeliğini kaybetti.
1843'te Kongre seçimlerini kaybetti.
1846'da Kongreye bir dönem için seçildi.
1848'de Kongre seçimleri kaybetti.
1855'te Senato seçimlerini kaybetti.
1856'da Başkan Yardımcılığı seçimini kaybetti.
1860'ta ABD Başkanı oldu.

Tacitus "Siz kendinize inanın, başkaları da size inanacaktır" diyor. Evet başarmak için içimizdeki isteğin her tür engeli yenecek kadar kuvvetlendiği zaman kimse bize mani olamaz.

Anthony Robbins ise şu sözünü bizi düşündürüyor: "Siz ne kadar süre 'Hayır' cevabına dayanabilirsiniz?"

Buğday

Her yıl yapılan en iyi çiftçi yarışmasını yine aynı çiftçi kazanmıştı. Yarışmayı izleyen gazeteciler, çiftçiden bu başarısının sırrını öğrenmek istediler.

Çiftçi, "Benim sırrım, kendi buğday tohumlarımı komşularımla paylaşmakta yatıyor" dedi.

Bu cevaba şaşırdı gazeteciler: "Elinizdeki kaliteli tohumları rakiplerinizle mi paylaşıyorsunuz? Neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuyorsunuz ki?" diye sordular. "Neden olmasın" dedi çiftçi. "Bilmediğiniz bir şey var. Rüzgar olgunlaşmakta olan buğdaydan poleni alır. Tarladan tarlaya taşır. Bu nedenle komşularımın kötü buğday yetiştirmesi demek, benim ürünümün de kalitesinin düşük olması demektir. Eğer en iyi buğdayı yetiştirmeyi düşünüyorsam komşularımın da iyi buğdaylar yetiştirmesine yardımcı olmam gerekiyor."

Hindiyi Çalanı Bul

Bir gün yaşlı Bedevinin hindisi çalınır. Bedevi oğlunu çağırır: "Çabuk bu hindiyi çalanı bul ve cezalandır. Eğer bulamazsan başımıza büyük felaketler gelir."

Oğlan güler: "Baba delirdin mi? Bir hindimiz alındı diye başımıza ne felaket gelecek?"

Baba Bedevi kızar: "Hindi önemli olmayabilir. Ama alınmış olması önemli. Dediğimi yap, hindiyi Çalanı bul."

Bedevinin oğlu, babasını ciddiye almaz. "Bir hindi için uğraşmaya değmez" diye düşünür. Aradan bir süre geçer. Bu kez Bedevinin devesi çalınır. Oğlu koşarak çadıra gelir: "Baba devemiz alındı." Baba, "Sen hindiyi Çalanı buldun mu?" diye sorar. Oğlan: "Baba deve gitti, sen h    hindi diyorsun." "Sen hindiyi Çalanı bul" der baba. Oğlan gider. Deveyi çalan da bulunmaz. Aradan biraz zaman geçer. Oğlan yine heyecanla babasının çadırına dalar: "Baba bu kez de atımız alındı." Bedevinin en değerli varlığıdır Arap atı. Ama Bedevi, oğluna "Sen hindiyi Çalanı buldun mu?" der. Oğlan gider. At da, çalan da bulunamaz. Ve bir süre sonra oğlan ağlayarak babasının çadırına girer: "Baba ablama tecavüz etmişler."

Baba deliye döner, "Sana demiştim hindiyi Çalanı bul diye. O gün onu bulup cezalandırsaydık bugün başımıza bu felaketlerin hiçbiri gelmeyecekti. Hindimizi alabileceklerini görünce her şeyimizi kaybettik" der.

Her İşte Bir Hayır Vardır

Yıllar nce İskoçya da yaşayan dokuz çocuklu Clark ailesinin bir hayali vardı. ABD'ye gitmek ve orada yaşamak. Bunun için planlar yapmışlar, karı koca birlikte para biriktirmeye başlamışlardı. Yeterli parayı biriktirmeleri yıllar sürmüştü. Ama sonunda başardılar. Pasaportlarını aldılar ve yolcu gemisinde yerleri ayırıldı. Bütün aile sabırsızlıkla o günü beklemeye başladılar. Gelgelelim, yolculuğa bir hafta kala en kk oğullarını köpek ısırdı. Doktor yarayı dikti ve gerekli pansumanı yaptı. Ama hiç ummadıkları bir şey daha yaptı: Kapılarının zerine sarı bir kağıt yapıştırdı. Kuduz ihtimaline karşı bütün aile iki hafta karantinaya alınmıştı!

Bütün hayalleri suya düşmüştü. Amerika'ya planladıkları o rüya yolculuğu gerekleşemeyecekti. Kendilerinin binemediği gemi şehirden ayrılırken, ümitsizlik ve kırgınlık dolu baba pencerede göz yaşları döktü. İçinden, hem oğlunu ısıran köpeğe, hem de bu işleri başlarına getiren kadere lanetler yağdırdı.

Beş gün sonra İskoçya’da bir haber duyuldu. Binemedikleri gemi batmıştı! Hiç batmayacağı düşünölen Titanik adlı bu gemi batmış, yüzlerce canı da beraberinde götürmüştü. Clark ailesi, bir köpek çocuklarını ısırmasaydı, bu gemiye binmiş ve belki de okyanusun dondurucu sularında boğulmuş olacaktı. Bay Clark haberi duyunca minik oğlunu bağırına bastı ve kurtulmalarına vesile olduğu için teşekkür etti. Önceleri bir trajedi gibi görönen bu olayla rahmetini gösteren Allah’a şükretti.

Kusur

Adamın biri her gün boynuna dayadığı kalın sopanın iki ucuna astığı testilerle dereden evine su taşırmış. Bu testilerden birinin yan kısmında çatlak varmış. Diğeri ise sağlammış. Her seferinde bu kusursuz testi adamın doldurduğu suyun tümünü taşır, ulaştırmış eve.

Boynunda taşıdığı testilerden çatlak olanı eve yarım; diğeri dolu olarak varırmış iki sene her gün bu şekilde geçmiş. Adam her iki testiyi suyla doldurmuş ama evine vardığında sadece 1 buçuk testi su kalırmış.

Sağlam testi görevini mükemmel yaptığı için çok gururlanıyormuş. Çatlak olan kusurlu testi çok utanıyormuş. Doldurulan suyun sadece yarısını eve ulaştırabildiği için çok üzülyormuş. İki yılın sonunda bir gün, görevini yapamadığını düşönen çatlak testi, ırmak kenarında adama şöyle demiş: “Kendimden utanıyorum. Şu yanımdaki çatlak nedeniyle sular eve gidene kadar akıp gidiyor.”

Adam gülümseyerek dönmüş testiyeye; “Göremedin mi? Yolun senin tarafında olan kısmı çiçeklerle dolu. Fakat kusursuz testinin tarafında hiç çiçek yok. Çünkü ben başından beri senin kusurunu, çatlaklığını biliyordum. Senin tarafına çiçek tohumları ekdim. Ve her gün o yolda ben su taşıırken sen onları suladın. İki yıldır o güzel çiçekleri toplayıp, evimi süslüyorum. Sen kusursuz olsaydın, o çatlağın olmasaydı evime böyle güzellik ve zarafet veremeyecektim” diye cevap vermiş.

Aslında hepimiz birer çatlak testiyiz. Her birimizin kendine özgü kusurları vardır. Fakat sahip olduğumuz bu kusurlar ve çatlaklardır hayatlarımızı ilginç yapan, ödüllendiren, renklendiren. Etrafımızdaki her kişiyi, oldukları gibi kabullenin. Onlardaki kusurları değil, içlerindeki güzellikleri görün. İnsanları; eğer kusurları ve yanlışları, yani insan kimlikleri ile sevmeyi bilmiyorsak, sevmiyoruz demektir.

Yaşamı Çaresizliklerle Dolu Bir İnsanın Öyküsü

7 yaşındayken babasını kaybetti ve yetim kaldı. Yalnız ve içine kapanık biri olarak yaşamaya, oradan oraya sürüklenmeye başladı.

8 yaşında okuldan alındı ve köyde yaşadı. Zamanını tarlalarda kargaları kovalamakla geçirdi.

10 yaşında yüzü kanlar içinde kalacak şekilde, yeni okulundaki hocasından dayak yedi. Ailesi onu okuldan aldı. Sinirden ve korkudan üç gün evinden çıkamadı.

17 yaşında hayalindeki okulun istediği bölümü için gerekli not ortalamasını tutturamadı.

24 yaşında tutuklandı, günlerce sorguya çekildi ve 2 ay tek başına bir hücrede hapis yattı.

25 yaşında sürgüne gönderildi.

27 yaşında kendisinden bir yaş büyük meslektaşı, kendisinin de üyesi olduğu derneğin çalışmalarıyla kahraman ilan edilirken, kendisi hiç önemsenmiyordu. Doğduğu şehrin merkezinde rakibi törenlerle karşılanırken, o kalabalık arasında yalnız başına olanları izliyordu.

30 yaşında kendisi başka şehirleri düşman elinden kurtarmaya çalışırken, doğduğu şehir düşmanların eline geçti.

30 yaşında amiri, onu kendisinden uzaklaştırmak için başka göreve atanmasını sağladı. Yeni görevinde fiilen işsiz bırakıldı. Aylarca boş kaldı.

37 yaşında böbrek hastalığından Viyana'da iki ay hasta ve yalnız hâlde yattı.

37 yaşında komutan olarak yeni atandığı ordu dağıtıldı.

38 yaşında Savunma Bakanı tarafından görevinden atıldı.

38 yaşında bir toplantıda giyebileceği bir tek sivil giysisi bile yoktu ve başkasından bir redingot ödünç aldı. Ayrıca cebinde yalnızca 80 Lirası vardı.

38 yaşında kendisi için tutuklama kararı çıkarıldı.

38 yaşında en yakın beş arkadaşından üçü, onun kongre temsil heyetine üye olmaması için oy kullandı.

39 yaşında idam cezasına çarptırıldı.

42 yaşında Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı oldu.

Şimdi düşünün. Sizin başarılı olmanızı engelleyen Atatürk'ün karşısına çıkmamış bir engel var mı? Sağlığınız mı bozuk? Atatürk'ün de bozuktu! Paranız mı yok? Atatürk'ün de yoktu! Çevrenizde sizi çekemeyenler mi var? Atatürk'ün de vardı! Aileniz çok varıl değil mi? Atatürk'ün ailesi de çok varlıklı değildi! Bazı yakın arkadaşlarınız sizi arkadan mı vurdu? Atatürk'e de vurdular! Yöneticileriniz hakkınızı mı yiyor? Atatürk'ün de hakkını yemişlerdi! Sizden daha beceriksiz ama hırslı insanlar, sizden daha hızlı yükselip, size amirlik mi yapıyor? Atatürk'ün de başına gelmişti! Geçmişte bazı denemelerinizde başarısız mı oldunuz? Atatürk de olmuştu! Hakkınızda idam fermanı çıktığı için mi başarılı olamıyorsunuz? Atatürk'ün de başına gelmişti!

Bir Saat

Adam yorgun argın eve döndüğünde 7 yaşındaki oğlunu kapının önünde beklerken bulmuş. Çocuk babasına, "Baba 1 saatte ne kadar para kazanıyorsun" diye sormuş. Zaten yorgun gelen adam, "Bu senin işin değil" diye yanıtlamış. Bunun üzerine çocuk, "Babacığım lütfen bilmek istiyorum" diye yanıt vermiş. Adam, "İllaki bilmek istiyorsan 10 TL" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine çocuk, "Peki bana 5 TL borç verir misin?" diye sormuş. Adam iyice sinirlenip, "Benim, senin saçma oyuncaklarına ya da benzeri şeylerine ayıracak param yok. Hadi derhal odana git ve kapını kapat" demiş. Çocuk sessizce odasına çıkıp kapısını kapatmış. Adam sinirli sinirli bu çocuk nasıl böyle şeylere cesaret eder demiş kendi kendine. Aradan bir saat geçtikten sonra adam biraz daha sakinleşmiş ve çocuğa parayı neden istediğini bile sormadığını düşünmüş. Çocuğunun odasına yönelip kapıyı açmış. Yatağında olan çocuğa, "Uyuyor musun?" diye sormuş. Çocuk, "Ha-

yır" diye yanıtlamış. "Al bakalım istediğin 5 TL'yi, sana az önce sert davrandığım için üzgünüm ama uzun ve yorucu bir gün geçirdim" demiş. Çocuk sevinçle "Teşekkürler babacığım" demiş ve yastığının altından diğer paralarını çıkarmış. Babasının yüzüne bakmış ve yavaşça paralarını saymış. Bunu gören baba iyice sinirlenerek, "Paran olduğu hâlde neden benden para istiyorsun? Benim, senin saçma çocuk oyunlarına ayıracak vaktim yok" demiş. Çocuk, "Ama yeterince yoktu" demiş ve paraları babasına uzatarak, "İşte 10 TL, 1 saatini bana ayırır mısın?" demiş.

Kişilik

Üniversite öğrencileri ekonomi dersinin hocasını bekliyor. Sınıf, öğrencilerin gürültü patırtısıyla sallanırken sert görümlü hoca kapıda beliriyor. İçeriye kızgın bir bakış atıp kürsüye geçiyor.

Tebeşirle tahtaya kocaman bir (1) rakamı yazıyor. "Bakın" diyor. "Bu, kişiliktir. Yaşamda sahip olabileceğiniz en değerli şey."

Sonra (1)'in yanına bir (0) koyuyor: "Bu, başarıdır. Başarılı bir kişilik (1)'i (10) yapar."

Bir (0) daha. "Bu, deneyimdir. (10) iken (100) olursunuz."

Sıfırlar böyle uzayıp gidiyor: Yetenek, disiplin, sevgi... Eklenen her yeni (0)'ın kişiliği 10 kat zenginleştirdiğini anlatıyor hoca. Sonra eline silgiyi alıp en baştaki (1)'i siliyor. Geriye bir sürü sıfır kalıyor. Ve hoca son sözünü söylüyor: "Kişiliğiniz yoksa, diğerleri hiçtir!"

Yaban Kazları Neden V Şeklinde Uçar?

Bilimciler kazların neden bu şekilde uçtuklarını araştırmışlar ve şu verilere ulaşmışlar: "V" şeklinde uçulduğunda, uçan her kuş kanat çırpıtığında, arkasındaki kuş için onu kaldıran bir hava akımı sağlıyormuş. Böylece "V" şeklinde bir yapıda uçan kaz grubu birbirlerinin kanat çırpışları sonucu ortaya çıkan hava akımını kullanarak uçuş menzillerini yüzde 70 oranında uzatıyorlarmış. Yani tek başına gidebilecekleri en uzun yolu grup hâlinde neredeyse ikiye katlıyorlarmış.

Kıssadan hisse: Belli bir hedefi olan ve buna ulaşmak için bir araya gelen insanlar, birbirlerinde hız ve haz alarak hedeflerine daha kolay ve çabuk erişirler.

Bir kaz, “V” grubundan ayrıldığı anda uçmakta güçlük çekiyor. Çünkü diğer kuşların oluşturduğu hava akımının dışında kalmış oluyor. Bunun sonucunda, genellikle gruba geri dönüyor ve yoluna grupla devam ediyor.

Kıssadan hisse: Eğer kafamız bir kaz kadar çalışıyorsa; bizimle aynı yöne gidenlerle bilgi alışverişini ve işbirliğini sürekli kılarız.

“V” grubunun başında giden kaz hiç bir hava akımından yararlanamıyor. Bu yüzden diğerlerine oranla daha çabuk yoruluyor. Bu durumda yorulunca en arkaya geçiyor ve bu kez hemen arkasındaki kaz lider konumuna geçiyor. Bu değişim sürekli yapılıyor. Böylece her kaz grubun her noktasında yer almış ve aynı oranda yorulmuş oluyor.

Kıssadan hisse: Yaptığınız her işi, yeri ve zamanı geldiğinde başkasına bırakmak gerekiyor.

Uçuş hızı yavaşladığında gerideki kuşlar, daha hızlı gitmek üzere öndekileri bağırarak uyarıyorlar.

Kıssadan hisse: İlerlemek ve yol almak için bazen başkalarının uyarılarına gereksinim duyarız. Bundan alınmamalıyız. Tam aksine, böyle uyarıları sevinç ve takdirle karşılamalıyız.

Gruptaki bir kuş hastalanırsa ya da bir avcı tarafından vurulup uçamayacak duruma gelirse, düşen kuşa yardım etmek üzere gruptan iki kaz ayrılıyor ve korumak üzere hasta/yaralı kazın yanına gidiyor. Yeniden uçabilene ya da ölümüne değin onunla birlikte yaralı kuşu asla terk etmiyorlar. Daha sonra kendilerine başka bir kaz grubu buluyorlar. Hiçbir kaz grubu, kendilerine bu şekilde katılmak isteyen kazları reddetmiyor.

Kıssadan hisse: Adam olmak yalnızca insanlara özgü değil.

Acele Karar Vermeyin

Köyün birinde yaşlı ve yoksul bir adam yaşarmış. Bu adamı kral bile kıskanmış. Öyle dillere destan bir beyaz atı varmış ki. Kral at için ihtiyara yüklü bir para önermiş ama adam satmaya yanaşmamış. “Bu at, bir at değil benim için. Bir dost. İnsan dostunu satar mı?” dermiş hep.

Bir sabah kalkmışlar ki at yok. Köylü ihtiyarın başına toplanmış. “Seni gidi ihtiyar bunak! Bu atı sana bırakmayacakları, çalacakları belliydi. Kra-

la satsaydın, yaşamının sonuna dek beyler gibi yaşardın. Şimdi ne paran var, ne de atın” demişler. İhtiyar “Karar vermek için acele etmeyin, yalnızca at kayıp deyin. Çünkü gerçek bu. Ondan ötesi sizin yorumunuz ve verdiğiniz karar. Atının kaybolması bir talihsizlik mi, yoksa bir şans mı, bunu henüz bilmiyoruz. Çünkü bu olay henüz bir başlangıç. Arkasının nasıl geleceğini kimse bilemez.” Köylüler ihtiyara kahkahalarla gülmüşler.

Aradan 10 - 15 gün geçmeden at bir gece ansızın dönmüş. Meğer çalınmamış, dağlara gitmiş kendi kendine. Dönerken de vadideki on vahşi atı peşine takıp getirmiş. Bunu gören köylüler toplanıp ihtiyardan özür dilemişler. “Amca sen haklı çıktın. Atının kaybolması bir talihsizlik değil âdeti bir devlet kuşu oldu senin için. Şimdi bir at sürün var.” “Karar vermek için yine acele ediyorsunuz” demiş ihtiyar. “Yalnızca atın geri döndüğünü söyleyin. Bilinen gerçek yalnızca bu. Ondan ötesinin ne getireceğini henüz bilmiyoruz. Bu daha başlangıç. Birinci cümlenin birinci sözcüğünü okur okumaz kitap hakkında nasıl fikir yürütebilirsiniz?” Köylüler bu kez açıktan ihtiyarla dalga geçmemişler ama içlerinden “Bu adam sahidene gerzek” diye geçirmişler.

Bir hafta geçmeden, vahşi atları eğitmeye çalışan ihtiyarın tek oğlu atan düşmüş ve ayağını kırmış. Evin geçimini sağlayan oğul şimdi uzun zaman yatakta kalacakmış. Köylüler yine gelmişler ihtiyara. “Bir kez daha haklı çıktın” demişler. “Bu atlar yüzünden tek oğlun bacağına uzun süre kullanamayacak. Oysa sana bakacak başkası da yok. Şimdi eskisinden daha yoksul, daha zavallı olacaksın” demişler. İhtiyar “Siz erken karar verme hastalığına tutulmuşsunuz” diye yanıt vermiş. “O kadar acele etmeyin. Oğlum bacağına kırdı. Gerçek bu. Ötesi sizin verdiğiniz karar. Ama acaba ne kadar doğru? Yaşam böyle küçük parçalar hâlinde gelir ve ondan sonra neler olacağı size asla bildirilmez.”

Birkaç hafta sonra düşman kuvvetleri kat kat büyük bir orduyla saldırmış. Kral son bir ümitle eli silah tutan bütün gençleri askere çağırılmış. Köye gelen görevliler ihtiyarın kırık bacaklı oğlu dışında bütün gençleri askere almışlar. Köyü matem sarmış. Çünkü savaşın kazanılmasına olanak yokmuş. Giden gençlerin ya öleceğini ya esir düşüp köle olarak satılacağını herkes biliyormuş. Köylüler yine ihtiyara gelip, “Yine haklı olduğun kanıtlandı” demişler. “Oğlunun bacağı kırık ama hiç değilse yanında. Oysa bizinkiler belki asla köye dönemeyecekler. Oğlunun bacağının kırılması, talihsizlik değil, şansmış meğer.” “Siz erken karar vermeye devam edin” demiş ihtiyar. “Oysa ne olacağını kimseler bilemez. Bilinen bir tek gerçek var. Benim oğlum yanımda, sizinkiler askerde. Ama bunların hangisinin talihi, hangisinin şanssızlık olduğunu yalnızca Allah biliyor.”

Hikâyeyi anlatan Çinli bilge Lao Tzu öyküsünü şu nasihatle tamamlamış: “Acele karar vermeyin. O zaman sizin de herkesten farkınız kalmaz. Yaşamın küçük bir parçasına bakıp tümü hakkında karar vermekten kaçının. Karar aklın durması hâlidir. Karar verdiğiniz mi, akıl düşünmeyi, dolayısıyla gelişmeyi durdurur. Buna karşın akıl insanı daima karara zorlar. Çünkü gelişme hâlinde olmak tehlikelidir ve insanı huzursuz yapar. Oysa gezi asla sona ermez. Bir yol biterken yenisi başlar. Bir kapı kapanırken başkası açılır. Bir hedefe ulaşırsınız ve daha yüksek bir hedefin hemen oracıkta olduğunu görürsünüz.”

Sarı Öküz

Otlakların birinde bir öküz sürüsü yaşamış. Çevredeki aslan sürüsünün de gözü öküzlerdeymiş. Ancak, öküzler saldırı anında bir araya geldiği zaman, aslanların yapacak bir şeyi kalmamış. Bu yüzden küçük hayvanlarla beslenmek zorunda kalan aslanlar, iyi beslenememeye başlayınca bir çare düşünmüşler. Topal aslan yanına bir iki aslanı da alarak, beyaz bayrak çekmiş ve öküz sürüsüne yanaşmış. Öküzlerin lideri Boz Öküz ve yanındakilere tatlı dille konuşmaya başlamış: “Saygıdeğer öküz efendiler. Bugün buraya sizden özür dilemeye geldik. Biliyorum bugüne kadar sizlere zarar verdik. Ama inanın ki bunların hiçbirini isteyerek yapmadık. Bütün suç hep o Sarı Öküz’de. Onun rengi sizinkilerden farklı ve bizim de gözü-müzü kamaştırıyor. Aklımızı başımızdan alıyor. Biz de barışseverliğimizi unutuyor ve saldırganlaşıyoruz. Sizle bir sorunumuz yok. Verin onu bize, siz kurtulun, yine barış içinde yaşayalım.”

Boz Öküz ve heyeti bu sözler üzerine aralarında tartışmış ve teklifi haklı bularak, Sarı Öküz’ü aslanlara vermişler. Bir tek Benekli Öküz karşı çıkmış ama kimseye derdini anlatamamış. Bir süre sonra aslanlar yine aynı yöntemle gelip, bu kez Uzun Kuyruk’u istemişler: “Gördünüz mü ne kadar barış severiz. Sizi de kararınızdan dolayı kutlarız. Ancak, şu sizin Uzun Kuyruk var ya, kuyruğunu salladıkça nereden baksak görünüyör ve aklımızı başımızdan alıyor. Size saldırmamak için kendimizi zor tutuyoruz. Oysa sizler normal kuyruklusunuz. Verin onu bize, bu konuyu kapatıp, barış içinde yaşamaya devam edelim.” Boz Öküz ve heyeti, Uzun Kuyruk’u teslim etmiş, yine Benekli Öküz karşı çıkmış. Uzun Kuyruk, aslanların pençesi altında can vermiş.

Bu olay her seferinde farklı bahanelerle yinelenmiş. Sonunda öküzler zayıflamış, aslanlar küstahlaşmış. Artık, hiçbir bahane ileri sürmeden, doğrudan müdahale ederek, "Verin bize şunu, yoksa karışmayız" demeye başlamışlar. Birer birer aslanların pençesinde can verirken, Boz Öküz ve birkaç öküz kalmış geride. İçlerinden biri liderlerine, "Ne oldu bize, neredede kaybettik biz bu savaşı? Oysa, vaktiyle ne kadar güçlüydük" diye sormuş.

Boz Öküz, Benekli Öküz'ün sözlerini hatırlayarak, gözleri nemli "Biz" demiş, "Sarı Öküz'ü verdiğimiz gün kaybettik bu savaşı."

Şekilsiz Taş

Bir heykeltıraş, işleyip heykel yapmak üzere mermer satın almak istiyordu. Mermercinin bahçesinde dolaşırken, köşeye atılmış bir kaya parçasına gözü ilişti. "Bu mermer parçasının fiyatı nedir?" diye sordu mermerciye. "Bedava" yanıtını verdi mermerci. "Eğer işine gerçekten yarayacağını düşünüyorsan, para vermeden götürebilirsin." Heykeltıraş şaşkınlıktaydı: "Neden bedava veriyorsun bunu?" "Şekli bozuk çünkü" dedi mermerci. "Kimse satın almak istemiyor ve bahçemi işgal etmekten başka bir işe yaramıyor. Alıp götürürsen, beni mutlu edersin."

Birkaç ay sonra, heykeltıraş mermercinin dükkanına elinde bir kutuyla girdi ve kutuyu mermerciye uzattı. Mermerci kutuyu açtı, içinde harika bir heykel duruyordu. "Şu güzelliğe bakın!" dedi mermerci. "Eminim bu sanat eseri için büyük paralar isteyeceksin. Peki ama onu neden bana getirdin? Biliyorsun, ben yalnızca mermer taşı satarım." "Hayır, hayır" diye cevapladı sanatkar. "Bu sana bir hediye." "Bana hediye mi? Neden?" "Çünkü bu taş senin." "Nasıl yani?" "Anımsamıyor musun, buraya altı ay önce gelmiştim ve bana bahçenin köşesinde duran bir taş parçasını vermiştin." "Evet, o heykeltıraş sendin. Şimdi hatırladım." "İşte bu heykeli bana verdiğin taştan yaptım." Mermerci altı ay önce söylediği sözleri hatırlayıp utandı: "Allah'ım! Bu harika heykelin o çirkin taştan çıkabileceğine kim inanabilirdi ki?"

Michelangelo da başka heykeltıraşların almak istemediği bir büyük mermer bloğu alıp o dünyaca tanınan Hz. Davud heykelini yapmıştı. Kendisine bu harika sanat eserlerini nasıl yaptığını soranlara da şu cevabı vermişti: "Ben mermerlerin içinde bir melek görürüm ve onu özgülüğüne

kavuşturuncaya kadar, mermeri keski ve çekicimle oymaya devam ederim.”

Ne dersiniz, çoğu zaman beğenmediğimiz, şikayet ettiğimiz yaşamımız da o çirkin mermer parçasına benzemiyor mu? Yapmamız gereken, hayat taşımızın üzerindeki fazlalıkları atmak ve içimizdeki meleği açığa çıkarmak değil mi?

Uzman

Bir fabrikadaki üretim hattında yer alan makinelerden biri arızalanınca işyerindeki tüm üretim durmuş. Mevcut ustalar makineyi çalıştırmak için çok uğraştılar, ancak ne yaptılarsa boşuna. Onarımı yapamadılar.

Sonunda dışarıdan usta çağırdılar. Usta gelip makineyi inceledi. Durumuna baktı. Sonra çantasından bir çekiç çıkardı. Elinde çekiçle makineye yaklaştı. Makinenin belli bir noktasına çekiçle dikkatlice sert bir vuruş yaptı. Makine hemen çalışmaya başladı ve hiçbir arıza olmamış gibi devam etti. Üretim yeniden başladı.

Uzman fabrikadan ayrıldıktan iki gün sonra faturasını gönderdi: “Hizmet bedeli karşılığı 1.000 TL.”

Fabrika müdürü faturaya çok kızdı. Tepesi attı. Bir çekiç darbesi için 1.000 TL’yi çok buldu. Uzmandan ayrıntılı fatura göndermesini istedi. Uzmandan bir gün sonra aşağıdaki ayrıntılı fatura geldi:

Makineye çekiçle vurma bedeli..... 1 TL.
Nereye vuracağını bilme bedeli..... 999 TL.
Toplam..... 1.000 TL.

Yapabileceğinize İnanmak

Albert Einstein’ın dört yaşına dek konuşamadığını ve yedi yaşına gelinceye dek de okuyamadığını biliyor muydunuz? Öğretmeni ve ailesi onun zihinsel özürü olduğundan kuşkulamışlardı.

Beethoven’ın müzik öğretmeniye “Onun asla bir besteci olamayacağını” söylemişti. Ya “az işiten” genç Ludwig Beethoven ona inansaydı!

Woolworth mağazalarının kurucusu F. W. Woolworth bir mağazada çalışmaya başladığında 21 yaşındaydı ama "gerekli duyarlılıktan yoksun olduğu" gerekçesiyle müşteri ilişkilerinden uzakta tutulmuştu.

Walt Disney ünlü olmadan önce çalıştığı gazeteden "işe yaramaz düşünceleri olduğu" gerekçesiyle kovulmuştu.

Caruso'ya müzik öğretmeni "Sen asla şarkı söyleyemezsin çünkü senin sesin yok" demişti.

Barış Manço lisede müzik dersinden kalmıştı.

Tüm bu insanlar çevresindeki kişilerin söylediklerine inansalardı ne olurdu? Dünya Beethoven'ın müziğinden, Caruso'nun sesinden, Einstein'ın buluşlarından yoksun kalacaktı.

Oscar Levant "Ne olmadığınız değil, ne olmadığınız acı vericidir" demiştir. İçinizdeki potansiyeli kimse sizden iyi bilemez. Yapabileceğinize inandığınız her şeyi gerçekleştirebilirsiniz. Ne olmak istediğinize inandığınız an dünya üzerindeki yerinizi de belirlersiniz.

Patates, Yumurta ve Kahve

Bir zamanlar, her şeyden şikayet eden, her gün yaşamının ne kadar berbat olduğundan yakınan bir kız vardı. Yaşam ona göre çok kötüydü ve sürekli mücadele etmekten yorulmuştu. Bir sorunu çözer çözmez bir yeni si çıkıyordu karşısına. Genç kızın bu yakınmaları karşısında mesleği aşçılık olan babası ona bir hayat dersi vermeye niyetlendi. Bir gün onu mutfığa götürdü. Üç ayrı tencereyi suyla doldurdu ve ateşin üzerine koydu. Tencerelerdeki sular kaynamaya başlayınca, bir tencereye patates, diğerine bir yumurta, sonuncusuna da kahve çekirdeklerini koydu. Daha sonra kızına tek söz etmeden, beklemeye başladı. Kızı da hiçbir şey anlamadığı bu çalışmayı izliyor ve sonunda karşılaşacağı şeyi görmeyi bekliyordu. Ama o denli sabırsızdı ki, sızlanmaya ve daha ne kadar bekleyeceklerini sormaya başladı. Babası onun bu ısrarlı sorularına yanıt vermedi. 20 dakika sonra adam tencerelerin altındaki ateşi kapattı. Birinci tencereden patatesi çıkardı ve bir tabağa koydu. İkincisinden yumurtayı çıkardı. Daha sonra son tenceredeki kahveyi bir fincana boşalttı. Kızına dönerek sordu: "Ne görüyorsun?" "Patates, yumurta ve kahve" diye alaylı bir yanıt verdi kızı. "Da-

ha yakından bak bir de" dedi baba. "Patatese dokun." Kız denileni yaptı ve patatesin yumuşamış olduğunu söyledi. "Aynı şekilde, yumurtayı da incele." Kız, kabuğu soyduğu yumurtanın katılaştığını gördü. En sonunda, kızının kahveden bir yudum almasını söyledi. Söylenileni yapan kızın yüzüne kahvenin nefis tadıyla bir gülümseme yayıldı. Ama yine de bunlardan bir şey anlamamıştı. "Bütün bunlar ne anlama geliyor baba?" dedi. Babası, patatesin de, yumurtanın da, kahve çekirdeklerinin de aynı sıkıntıyı yaşadıklarını, yani kaynar suyun içinde kaldıklarını anlattı. Ama her biri bu sıkıntı karşısında farklı farklı tepkiler vermişlerdi. Patates daha önce sert, güçlü ve tavizsiz görünürken, kaynar suyun içine girince yumuşamış ve güçten düşmüştü. Yumurta ise çok kırılıyordu. Dışındaki ince kabuğu içindeki sıvıyı koruyordu. Ama kaynar suda kalınca, yumurta sertleşmiş katılaşmıştı. Ancak kahve çekirdekleri bambaşkaydı. Kaynar suyun içinde kalınca, kendileri değiştiği gibi suyu da değiştirmişlerdi ve ortaya tamamen yeni bir şey çıkmıştı. "Sen hangisisin?" diye sordu kızına. "Bir sıkıntı kapını çaldığında nasıl tepki vereceksin?" "Patates gibi yumuşayıp ezilecek misin?" "Yumurta gibi, kalbini mi katılaştıracaksın?" "Yoksa, kahve çekirdekleri gibi, başına gelen her olayın duygularını olgunlaştırmasına ve yaşamına ayrı bir tat katmasına izin mi vereceksin?" Ya siz hangisisiniz?

Kurbağaların Yarışı

Bir gün kurbağaların yarışı varmış. Hedef, çok yüksek bir kulenin tepesine çıkmakmış. Bir sürü kurbağa da arkadaşlarını izlemek için toplanmışlar. Ve yarış başlamış. Gerçekte seyircilerin hiçbiri yarışmacıların kulenin tepesine çıkabileceğine inanmıyormuş. Yalnızca şu sesler duyulabiliyormuş: "Zavallılar! Hiçbir zaman başaramayacaklar!"

Yarışmaya başlayan kurbağalar kulenin tepesine ulaşamayınca teker teker yarışı bırakmaya başlamışlar. İçlerinden yalnızca bir tanesi inatla ve yılmadan kuleye tırmanmaya çalışıyormuş.

Seyirciler bağırıyorlarmış: "Zavallılar! Hiçbir zaman başaramayacaklar!"

Sonunda, biri dışında, diğer kurbağaların hepsinin ümitleri kırılmış ve bırakmışlar. Ama kalan son kurbağa büyük bir gayretle mücadele ederek kulenin tepesine çıkmayı başarmış. Diğerleri hayret içinde bu işi nasıl başardığını öğrenmek istemişler. Bir kurbağa ona yaklaşmış ve bu işi nasıl

başardın diye sormuş. O anda farkına varmışlar ki kuleye çıkan kurbağa sağırmış.

Yüzücü

Otuz dört yaşındaki yüzücü 4 Temmuz 1952 tarihinde, Catalina Adası'ndan Kaliforniya kıyılarına, 21 mil yüzebilen ilk bayan yüzücü unvanını almak istiyordu. Adı Florence Chadwick olan bu yüzücü Manş Denizi'ni her iki yönde geçen ilk bayan yüzücü unvanına sahipti.

4 Temmuz günü okyanus suyu bedeni uyuşturacak denli soğuktu. Hava o denli sisliydi ki Florence Chadwick beraberindeki tekneleri güçlükle seçebiliyordu. Florence köpekbalıkları ve dondurucu soğğun etkisini hiçe sayarak 15 saat yüzdü. Yakındaki bir teknede bulunan annesi ve antrenörü, karaya çok yaklaştıklarını ve devam ederse başarabileceğini söylediler. Florence azimli ve başarılı bir yüzücü olmasına karşın kendisini sudan çıkarmalarını istedi. Chadwick, 21 millik rekora yarım mil kalmasına karşın yüzmeye devam edemeyişinin nedenini şöyle açıkladı: "Karayı görebilseydim, başarabilirdim!" Chadwick'in vazgeçmesinin nedeni ne yorgunluk ne de soğuktu. Tek neden, sis yüzünden karayı görememektir.

Bu da yaşamımızın bir gerçeği değil midir? Bir şeyi başarabilmek için, ortada gözle görülebilir bir hedef olmalıdır değil mi?

Japon Balıkları

Japonlar taze balığı hep çok sevmişlerdir. Ancak Japonya sahillerinde bol balık bulmak mümkün olmamaktadır. Balıkçılar Japon nüfusunu doyurabilmek için daha büyük tekneler yaptırıp daha uzaklara açılmışlardır. Balık için uzaklara gidildikçe, geri dönmesi de daha çok vakit alır olmuştur. Dönüş bir - iki günden daha uzarsa, tutulan balıkların da tazeliği kaybolmaktadır.

Japonlar tazeliği kaybolmuş balığın lezzetini sevmemişlerdir. Bu sorunu çözebilmek için balıkçılar teknelerine soğuk hava depoları kurdurmışlardır. Böylece istedikleri kadar uzağa gidip, tuttuklarını da soğuk hava deposunda dondurulmuş olarak saklayabileceklerdi.

Ancak Japon halkı tazeyle donmuş balık arasındaki lezzet farkını hissedebiliyor ve donmuş olanlara fazla para ödemek istemiyorlardı.

Balıkçılar bu kez teknelerine balık akvaryumları yaptırdılar. Balıklar i-
çeride fazla sıkışacaklardı. Hatta birbirlerine çarpa çarpa biraz da aptal-
laşacaklardı. Ama yine de canlı kalabileceklerdi. Japon halkı canlı olması-
na karşın bu balıkların da lezzet farkını anlayabiliyorlardı. Hareketsiz u-
yuşmuş durumda günlerce yol gelen balığın, canlı, diri hareketli taze balı-
ğa göre lezzeti yine de etkilenmişti.

Balıkçılar nasıl olacak da Japonya'ya taze lezzetli balığı getirebilecek-
lerdi? Siz olsaydınız ne yapardınız?

Hedefinize ulaşır ulaşmaz, örneğin mükemmel bir eş buldunuz ya da
çok başarılı bir firmaya girdiniz, borçları ödediniz vb. Heyecanınız kay-
bolmaya başlamaz mı? Aşırı çalışmanız gerekmiyorsa rahatlamaz mısınız?
Lotoda büyük ikramiyeyi kazananlar parayı savurmaya başlamaz mı?

Japonların taze balık sorununda olduğu gibi çözüm aslında basittir.
1950'lerde Ron Hubbard'ın gözlemediği üzere "İnsanoğlu ancak hırs iddia-
sı içinde bulunursa anormal çabalar sarf eder." Ne kadar akıllı, uzman,
inatçıysanız güç bir sorunla uğraşmaktan o kadar zevk alırsınız. Sorun sizi
ne kadar zorluyorsa ve siz onu adım adım çözebiliyorsanız bundan da o
derece mutluluk duyarsınız, heyecan duyarsınız ve enerji dolu, canlı, a-
yakta kalırsınız.

Japonlar da balıkları yine teknelerindeki akvaryumlarda tuttular. Ancak
içine küçük bir de köpekbalığı attılar. Bir miktar balık köpekbalığı tarafın-
dan yutulmuştu. Ama geride kalanlar son derece hareketli ve taze kala-
bilmişlerdi. Buradan da görüleceği üzere sorunlardan uzaklaşmaktansa i-
çine atlamak, boğuşmak ve onları yenmek gerekir.

Sorunlar çok ve çeşitli olabilir. Ümitsiz olmayın. Onları tanıyın. Organi-
ze edin. Kararlı olun. Daha çok bilgi ve yardım desteğiyle onlarla savaşın.

Beyninize bir köpekbalığı atın ve nelere ulaşabileceğinizi o zaman gö-
rün.

Nasıl Bakarsan Öyle Görürsün

Fransa'da ağır işçilerin işleri hakkında ne düşündüklerini incelemek üzere araştırmayı yürüten bir görevli, inşaat alanına gönderilir. Görevli, ilk işçiye yaklaşır ve sorar: "Ne yapıyorsun?" "Nesin sen, kör mü?" diye öfkeyle bağırır işçi. "Bu parçalanması imkânsız kayaları ilkel aletlerle kırıyor ve patronun emrettiği gibi bir araya yığıyorum. Cehennem sıcaklığında kan ter içinde kalıyorum. Bu çok ağır bir iş, ölümden beter." Görevli oradan uzaklaşır ve çekinerek ikinci işçiye yaklaşır. Aynı soruyu sorar: "Ne yapıyorsun?" İşçi yanıt verir: "Kayaları mimari plana uygun şekilde yerleştirebilmeleri için, kullanılabilir şekle getirmeye çalışıyorum. Bu ağır ve bazen de tekdüze bir iş, ama çocuklarım için para gerekli. Sonuçta bir işim var. Daha kötü de olabilirdi." Biraz cesaretlenen görevli üçüncü işçiye doğru ilerler. "Ya sen ne yapıyorsun?" diye sorar. "Görmüyor musun?" der işçi "Çocuklarımı, ülkemiz için bir sanat merkezi yapıyorum."

Bu öykünün ilginç yanı her üç işçinin de aynı işi yapıyor olmalarıdır. Görmeyi seçtiğiniz yol sizin tutumunuza bağlıdır. Bugün hava biraz bulutlu mu yoksa biraz güneşli mi? Güllerin dikenli mi vardır, dikenli dalların gülleri mi? Bardağın yarısı boş mudur, yarısı dolu mu? Yoksa bardak olması gerekenin iki katı büyüklükte midir? Seçim size ait.

İnek, Beygir ve Eşek

Bir inek, bir beygir, bir eşek çiftlikte birlikte yaşarken sıkıldılar. Dağılıp insanların ne yaptıklarını öğrenmeye ve beş yıl sonra buluşmaya karar verdiler. Beş yıl sonra buluşma yerine önce inek ile beygir geldi. İkisi de perişan bir hâlde, zayıflamış, dişleri dökülmüş, adeta çökmüşlerdi. Beygir sordu: 'Nedir bu hâlin inek? İnek iç çekerek anlattı: "Merhametsiz insanlar beni durmadan birbirlerine sattılar. Alan sütümü sağdı, alan sütümü sağdı, sonunda kesiyorlardı ellerinden zor kaçtım. Sonra beygir anlattı: "Benim de ağzıma bir demir parçası geçirdiler, ağzımı açamadım. Üzerime bindiler. O indi öbürü bindi, o indi öbürü bindi. Canımı zor kurtardım inek kardeş. Ve uzaktan eşek göründü. Eşek; ıslık çala çala, etrafa çifte ata ata geldi. Mutluydu. Şişmanlamıştı, tüyleri parlıyordu. Üzerinde lacivert takım elbise vardı. Öyküsünü anlattı: "Bir ülkeye vardım, birisi bağdırdıkça insanlar onu alkışlıyordu. Ben de yüksekçe bir yere çıkıp anırdım. Duyan benim yanıma koştu, duyan koştu. Sonra? "Sonra beni başkan seçtiler." Sonra ne yaptın? "Bir şey yapmama gerek kalmıyordu, ben bağdırdıkça onlar 'Memleket seninle gurur duyuyor' diye alkışlıyordu. Önüme ziyafet sofraları kurdular. Yedim bağırdım, yedim bağırdım.

“Peki, senin eşek olduğunu anlamadılar mı?” Eşek yanıtladı: “Çoğunluk anlamayacak biçimde eğitilmişti. Bir kısmı anladı ama diğerlerine anlata-madı.

İki Kurbağa

İki kurbağa süt dolu bir kazana düşmüşler. Kurbağalardan biri bakmış ki çırpınmak, çabalamak nafi; ölüm kaçınılmaz. “Nasıl olsa kurtulmak mümkün değil” diye düşünmüş ve kendini bırakıvermiş.

Arkadaşının boğulduğunu gören ikinci kurbağa ise çırpınmaya devam etmiş. Bacaklarını vuruyor, oradan oraya yüzüyor ve var gücüyle kurtul-maya çabalıyormuş. Bizim kurbağa o kadar çok çırpınmış, o kadar çok dö-vünmüş ki bir süre sonra sütün yüzeyinde bir yağ tabakası oluşmaya baş-lamış. Çünkü kurbağanın bacakları bir yayık görevi görüyormuş. Yağ taba-kası giderek kalınlaşmış ve kurbağanın hayatı kurtulmuş.

Yüzüncü Maymun

Pasifik Okyanusu’nda irili ufaklı birçok ada. Bu adalarda Macaca Fuscata türü Japon maymunları yaşıyor. Bu adalardaki maymunların doğal ortamları içindeki davranışları otuz yılı aşkın bir süre bilim insanları tara-fından gözleniyor.

1952’de Koshima Adası’nda bilim insanları maymunların beslenmesi için kumların içine tatlı patates bırakıyorlar. Bu adanın maymunları da tatlı patatesin tadından hoşlanıyor ama yiyeceklerinin kumlu olması hiç de hoş-larına gitmiyor. Ama can boğazdan gelir diyerek kumlu da olsa tatlı pata-tesleri yemeye devam ediyorlar.

Bir gün, on sekiz aylık Imo isimli dişi maymun bu soruna bir çözüm bu-luyor. Imo, tatlı patatesleri en yakın su birikintisinde yıkayarak yemeyi a-kıl ediyor. Bu buluşunu annesine de öğretiyor. Imo’nun arkadaşları da pa-tateslerini yıkayarak yemeyi öğreniyor ve kendi annelerine de öğretiyor. Bu yeni davranış biçimi bilim insanlarının gözleri önünde, yavaş yavaş maymunlar arasında yayılıyor.

1952 ve 1958 yılları arasında genç maymunlar, beslenmelerini daha zevkli hâle getirmek için, kumlu tatlı patateslerini yıkamayı öğreniyorlar.

Bu daha sağlıklı ve zevkli yeni davranış biçimini çocuklarını taklit ederek onlardan yeni bir şey öğrenen yetişkin maymunlar da kazanıyor. Yeniliklere açık olmayan, çocuklar ve gençlerden de öğrenilebileceğini düşünmeyen, kendi bildiklerini tekrar eden yetişkin maymunlarsa kumlu patates yemeye devam ediyor.

1958'in sonbaharında çok şaşırtıcı bir şey oluyor. Koshima maymunlarının bir kısmı (diyelim ki 99 maymun) artık patateslerini suda yıkayarak yemeyi öğrenmiş oluyor. Bir sabah, gün doğarken yüzüncü maymun da patateslerini yıkayanlar arasına katılıyor. İşte o an her şey değişiyor. Aynı günün akşamı, adadaki hemen hemen tüm maymunlar, patateslerini yemeden önce yıkamaya başlıyor. Yüzüncü maymunun ilave enerjisi her nedense devrim yaratıyor!

Ama hikâye bitmedi. Bilim insanlarını şaşırtan asıl sürpriz, bu adayla doğrudan bir ilişkileri olmadığı halde, diğer adalardaki maymun kolonilerinin de aynı anda patateslerini yıkamaya başlamaları. Yeni bir düşünce ve davranış tarzı, toplumları oluşturan fertlerin belirli bir oranı tarafından benimsendiği an, bu yenilik, mesafenin önemi olmaksızın zihinden zihine aktarılabilir.

Yani, "Yüzüncü Maymun Fenomeni" denilen bu fenomen şunu gösteriyor: Yeni bir düşünce, yeni bir yol, toplumda yalnızca belirli sayıda insanlar tarafından biliniyorsa, bu yenilik yalnızca o kişilere ait bir şey oluyor.

Ama "bilenlerin" sayısı belli bir kritik noktaya ulaştığı an, yalnızca bir kişinin daha "yeni yola" katılması, toplum bilincinin aşama geçirmesine yol açıyor. Yeni düşünce, birdenbire herkes tarafından düşünölmeye başlanıyor. Niceliğin niteliğe dönüşme noktası.

"Yüzüncü Maymun Fenomeni" Duke Üniversitesi'nden Doktor Rhine tarafından değişik deneylerde tekrarlanıyor. Sonuç her seferinde aynı. Bugüne dek mutsuz, huzursuz, bencil, korku dolu, karamsar bir dünya süregeldi. Zihinlerde hala taş devri korkularını taşıyoruz. Yeniliklere açık, farklı düşünenlerse aşağılanıyorlar, alay ediliyorlar, toplum dışına itiliyorlar. Cesaretleri takdir edilmek bir yana söndürölmeye çalışılıyor bu insanların. Einstein bile teorisini ilk ortaya attığında meslektaşları tarafından kınanmış.

Sıradan insan asla büyük insan olamaz. Doğar, yaşar ve ölü. Buna yaşamak denirse! Dünyada mutlu, huzurlu, sevecen, aydınlık dolu insanlar yok mu? Cesur bir dünya isteyen ve bu uğurda çaba göstermekten çekin-

meyen, her şeyi göze alan insanlar yok mu? Elbette var. Sayıları gittikçe de çoğalıyor. İnsanın, insanlık boyutunda devrim yapabilmesi için yüzüncü maymunun aralarına katılmasını bekliyorlar. “Yüzüncü maymun” belki de sizsiniz.

Edison

Thomas Edison, 1847 yılında doğmuş, 1931 yılında ölmüştür. 7 yaşında okula başlamış ama “anlayışı yavaş” gerekçesiyle okuldan atılmıştır. Edison’un insanlığa hizmeti ortada olduğuna göre, bu olaydan şunu da öğreniyoruz: Öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir.

Edison, okuldan atılmasa da, eğer eğitim görmüş olsaydı, kim bilir daha nasıl olurdu? “Anlayışı kıt” gerekçesiyle Edison’u okuldan atan öğretmenler, eğer onun buluşlarına yetişebilmişlerse, onun ampulüyle aydınlandıkları zaman acaba yine aynı fikirleri taşıyorlar mıydı bilemiyoruz?

Edison kendi gayretleriyle okuma yazma öğrenmiş, 12 yaşındayken Detroit ile Port Huron arasındaki demiryolu hattında çalışmaya başlamıştır. Bu sırada teknik yayınlara ilgi duyan Edison, boş vakitlerini bu yönde değerlendirmiş ve bilinen makinelerin geliştirilmesi için büyük bir gayret sarf etmiş, kısa sürede çok başarılarla damgasını vurmuştur. Bu başarılarından biri de ampulü bulmasıdır.

İnsanlar, 7 patent sahibi Edison’u daha çok ampul ve ışıkla anımsarlar. Çünkü, karanlığı tanımayan yoktur. Doğal olarak, karanlıkları yok eden bir cihazın bulunuşu, elbette bunun mucidini akıllara nakşedecek ve bütün insanların sevgi ve ilgisini çekecektir.

Kitaplarda Edison’un kafasının bilimsel konularla ne derece meşgul olduğunu vurgulamak için, şöyle bir olaydan da söz ederler. Bilindiği gibi Edison ampulle aydınlatmayı elde etmek için binlerce deney yapar ve her defasında başka bir başarısızlıkla karşılaşır. Gezerken, otururken, hatta çocuklarıyla eğlenirken bile hep kafasında ampul deneyleri vardır. Aslında bu özellik, kendini bir konuya veren herkes için geçerlidir. Yeter ki insan kendi konusuna yoğun olarak eğilmiş olabilsin.

İşte yine kendi konusuyla ilgili düşünceler içinde bulunduğu bir gün, Edison evinde çocuklar ve eşiyle yemeğini yedikten sonra, masada çalış-

masını sürdürüyordu. Çocuklar da etrafında oynuyor ve ara sıra gürültü ve patırtı da ediyorlardı.

Bu durumu gören eşinin, çocukların babalarının çalışmasına engel olmamaları için, sarf ettiği bir kelime, Edison'un ufkunun birden bire açılmasına sebep olmuştur. Hanımı çocuklara: "Susun boş kafalılar" demişti. Bu sözleri işiten Edison, birden bire irkilip sonra düşündükten sonra, "Boş ha!" deyip "Deneyi bir de ampulün havasını boşaltarak yapayım" kararını alır. İşte o zaman ampulün ışık huzmelerinin kesintisiz olarak her tarafı aydınlattığını sevinç içinde seyreder.

Tavuk Gibi Yaşayan Kartal

Dört tavuk bir kartal yuvasına gidip bir yumurta çalmışlar. Yumurtayı kümese getirdiklerinde, kümeste bulunan diğer tavuklar gördükleri bu yumurtanın çok büyük bir tavuğa ait olduğunu düşündüler. Zaman geçti, yumurtayı getirenler de unuttu, onlar da bu yumurtanın büyük bir tavuğa ait olduğunu inandılar.

Bir anne bulundu yetim yumurtaya, kuluçka başladı. Kısa bir zaman sonra yumurta kırıldı. İçinden simsiyah kanatlı, ilginç gagalı tuhaf bir tavuk çıktı. Herkes mutluydu. Böylesini ilk kez görmüşlerdi. Anne tavuk dersler vermeye başladı yavrusuna: "Bak yavrum, yerden bulduğun böceği şöyle ye! Arpayı buğdayı böyle ye!" Anne tavuk her geçen gün yeni şeyler öğretiyordu yavrusuna. Büyük tavuk annesinin her söylediğini yapıyordu. Tehlikelere karşı nasıl davranılacağını da öğretti annesi: "Bak yavrum, eğer kedi buradan gelirse aksi istikamete doğru kaç, şuradan gelirse buraya kaç."

Büyük tavuk büyüdükçe güzelleşiyordu. Oldukça uzun kanatları vardı. Ara sıra diğerleri onun kanatlarına bakmak için geliyorlardı.

Bir gün anne tavuk yavrusuna havadan gelen tehlikelere karşı kendini nasıl savunacağını anlatırken büyük tavuğun gözü, gökyüzünden süzülerek korkunç bir ihtiyaçla geçiş yapan başka bir canlıya ilişti.

- Anne bu ne? dedi büyük tavuk.

- Ha o mu? O kartal yavrum, kuşların padişahı.

- Ne de güzel uçuyor!

- Evet yavrum! Ama sen sakın ona özenme. Asla onun gibi olamazsın! Sen bir tavuksun. Senden önce baban, deden, amcan hepsi ona özend

ama hiç biri onun gibi uçamadı. Sen bir tavuksun ve bir tavuk gibi yaşama-lırsın.

O günden sonra büyük tavuk, ömrü boyunca arka bahçede kartalın ihti-şamlı geçişini izleyip iç çekti. Ve her seferinde “Keşke ben de bir kartal olup uçabilseydim” dedi. Yine bir gün siyah kanatlı büyük tavuk ihtişamlı kartalı izlerken ölüp gitti. Onu bir tavuk gibi defnettiler. Aslında ölen bir kartaldı. Bir kartal gibi doğup, bir tavuk gibi yaşayan ve kartallara özenip sonunda bir tavuk gibi ölen binlerce kartal var.

Şu anda kendi gücünün farkına varamayan, milyonlarca hatta milyarlar-ca insan var yüzünde.

Kendi Yıldızını Bulmak

Bir zamanlar yazılarını yazmak üzere okyanusun sahiline giden aydın bir adam varmış. Çalışmaya başlamadan önce sahilde bir yürüyüş yaparmış. Bir gün sahilde yürürken plaja doğru baktığında dans eder gibi hareketler yapan bir insan silueti görmüş. Başlayan güne dans eden biri olabileceğini düşünerek gülümsemiş ve ona yetişebilmek için adımlarını hızlandırmış. Yaklaştıkça bunun bir genç adam olduğunu ve dans etmediğini görmüş. Birkaç adım koşuyor, yerden bir şey alıyor ve yumuşak bir hareketle okya-nusa fırlatıyormuş. Biraz daha yaklaşıncaya seslenmiş:

- Günaydın. Ne yapıyorsun böyle.

Genç adam durmuş, başını kaldırmış ve cevap vermiş:

- Okyanusa deniz yıldızı atıyorum.

- Sanırım şöyle sormalıydım, demiş bilge adam. Neden okyanusa deniz yıldızı atıyorsun?

- Güneş çoktan yükseldi ve sular çekiliyor. Eğer onları suya atmazsam ölecekler.

- Ama delikanlı, görmüyor musun ki kilometrelerce sahil var ve baştan aşağı deniz yıldızı dolu. Hiçbir şey fark etmez.

Genç adam kibarca dinlemiş, eğilerek yerden bir deniz yıldızı daha al-mış ve dalgalanan denize doğru fırlatmış.

- Bunun için fark etti.

Bu yanıt bilgiyi şaşırtmış. Ne söyleyeceğini bilememiş. Geriye dönmüş, yazısının başına geçmek üzere kulübesine gitmiş. Gün boyunca bir şeyler yazmaya çalışırken genç adamın görüntüsü gözünün önünden gitmemiş. Aklından çıkarmaya çalışmış, bir türlü olmamış. Nihayet akşama doğru

fark etmiş ki, o koca bilim adamı, o büyük şair, bu gencin davranışının özünü kavrayamamış. Çünkü bu gencin aslında yaptığıнын evrende bir gözlemci olmayı ve olup biteni izlemeyi değil, evrende bir oyuncu olmayı ve bir fark yaratmayı seçmek olduğunu anlamış. Utanmış. O gece sıkıntı içinde yatmış. Sabah olduğunda bir şey yapması gerektiğini bilerek uyanmış. Yataktan kalkmış giyinmiş, sahile inmiş ve o genci bulmuş. Ve bütün sabahı onunla okyanusa deniz yıldızı atarak geçirmiş.

Hepimize bir fark yaratma yeteneği bahşedilmiştir. Eğer biz o genç adam gibi bu yeteneğimizin farkına varabilirsek, görüş gücümüz sayesinde geleceği şekillendirme kudretini elde edebiliriz. Hepimiz kendi yıldızımızı bulmalıyız. Eğer yıldızımızı akıllıca ve iyi fırlatabilirsek, 21. yüzyıl hiç kuşkusuz harika bir yer olacaktır.

Fark yaratma yeteneği. Ne güzel bir deyim bu. Söylemesi bile güzel. Fark yaratma yeteneği. Bu gerçekten hepimizde var. Ya yıldızlar. Milyonlarca.

Harika bir 21. yüzyıl istiyorsak, evrende bir gözlemci olup, olup biteni izleme yerine, evrende bir oyuncu olup, fark yaratmayı seçmemiz gerek. Haydi, kendi yıldızımızı bulalım ve farkı yaratalım. Hemen. Bugün. Vakit geçirmeden!

Babanın Verdiği Ders

Bir zamanlar dört oğlu olan bir adam varmış. Çocuklarının çok erken karar vermemeleri ve önyargılı olmamaları için onları bu konuda eğitmek istemiş. Böylece her birini uzak bir yerde duran ağacın yanına gidip ona bakmalarını istemiş. İlk oğlan kışın gitmiş, ikincisi ilkbahar, üçüncüsü yazın ve sonuncusu sonbaharda. Geri döndüklerinde hepsini bir araya çağır-mış ve ne gördüklerini sormuş. İlk oğlan ağacın çok çirkin, yaşlı ve kupku-ru olduğunu söyledi. İkinci oğlan “hayır yeşillikle doluydu ve canlıydı” dedi. Üçüncü oğlan başka fikirdeydi. Çiçekleri vardı ve kokusuyla görüntü-süyle o kadar muhteşemdi ki daha önce hiç böyle bir şey görmemişti. So-nuncu oğlan hepsinin haksız olduğunu ve ağacın meyvelerle dolu, canlı ve hayat dolu olduğunu belirtti. Yaşlı adam oğullarına hepsinin haklı oldu-ğunu söyledi. Çünkü hepsi farklı mevsimlerde ağacı görmeye gitmişti. Onlara bir ağacı ya da bir insanı, kısa bir süre ya da bir mevsim tanıdıktan sonra yargılayamayacaklarını anlatmaya çalıştı. Ya da neye sahip olup olmadık-larını. Gerçekleri ancak sonunda, dört mevsimi gördükten sonra görürsü-

nüz. Eğer kışın vazgeçersen ilkbaharın nimetinden olursun. Yazın güzelliğinden ve sonbaharın bütünlüğünden de. Bir mevsimin acısının, diğer güzel mevsimleri parçalamasına izin vermeyin. Hayatınızı bir mevsim (bir dönem) yüzünden yargılamayın. Unutmayın ki ilerde şu anki zamanı arayabilirsiniz. Ve daha güzel günlerde yaşayabilirsiniz.

Pırlanta

Vaktiyle zengin bir kuyumcu, yıllarca yanında yetiştirdiği çalışanını imtihan etmek ister. Onun eline iri bir pırlanta verip: “Oğlum” der “Bunu al, önüne gelen esnafa göster, kaç para verdiklerini sor. En sonra da başka bir kuyumcuya göster. Hiç kimseye satmadan yalnızca fiyatlarını ve ne dediklerini öğren, gel bana bildir. Çalışan elinde pırlanta bir bakkal dükkanına girer ve “Şunu alır mısınız?” diye sorar. Bakkal parlak bir boncuğa benzettiği mücevheri alır; elinde evirir çevirir; sonra, “Buna bir tek lira veririm. Bizim çocuk oynasın” der. Çalışan, teşekkür edip çıkar. Bir manifaturacıya gider. O da parlak bir taşa benzettiği mücevhere ancak bir beş lira vermeye razı olur. Üçüncü olarak semerciye gider: Buna ne verirsiniz?” diye sorar. Semerci şöyle bir bakar, “Bu” der “Benim semerlere iyi süs olur. Bundan kaş dediğimiz süslerden yaparım. Buna bir on lira veririm.” Çalışan en son olarak kuyumcuya gider. Kuyumcu mücevheri görünce yerinden fırlar. “Bu kadar büyük pırlantayı nereden buldun?” diye hayretle bağırır ve hemen ilâve eder. “Buna kaç lira istiyorsun?” çalışan sorar: Siz ne veriyorsunuz?” “Ne istiyorsan veririm.” Çalışan, “Hayır veremem.” diye taşı almak için uzanınca kuyumcu yalvarmaya başlar: “Ne olur bunu bana sat. Dükkânımı, evimi, hatta arsalarımı vereyim.” Çalışan emanet olduğunu, satmaya yetkili olmadığını, ancak fiyat öğrenmesini istediklerini anlatıncaya kadar bir hayli dil döker. Patronun yanına dönen çalışan büyük bir şaşkınlık içinde macerasını anlatır. Kuyumcu patron sorar: “Bundan ne anladın?” Çalışanın verdiği yanıt çok doğrudur: “Bir şey ancak değerini bilenin yanında kıymetlidir.”

Tahta Çanaklar

Evde yaşayan yaşlı dedenin elleri o kadar titriyordu ki yemek yerken sürekli üstüne başına döküyor, sofraya örtüsünü kirletiyor, tabak çanak kırıyordu. Son zamanlarda sofrada bu tür kazalar artınca bundan rahatsız olan anne ve baba bir çözüm düşündüler; Dedeye tahta çanak, kaşık-çatal aldı.

Artık dede yer sofrasında ayrı yiyor, hiç bir şey kırmıyor dökmüyordu. Böylece anne de daha az çamaşır yıkıyor, değerli tabaklar da kırılmamış oluyordu.

Yaşlı dede tahta çanakla çorbasını içerken son derece mahcup bir şekilde etrafına bakıyordu. Evin küçük torunu dedesinin bu durumunu tam anlamamış da olsa uzaktan izliyordu.

Bir gün anne ve babası dışarıdayken Hasan eline geçirdiği bir tahta parçasını oynamaya başladı. Anne ve babası eve gelince ne yaptığını sorduklarında "tahta çanak yapıyorum; siz yaşlanınca ben de size vereceğim" dedi.

Anne ve baba bir süre sessizce birbirlerine baktı ve yaptıklarından utanıldılar, Babalarına kendi rahatları uğruna ne büyük bir utanç verdiklerini anladılar.

Hikâyenin sonu mu? Bir daha o evde ne ayrı sofa kuruldu ne de tahta çanak kullanıldı. Kalan ömürlerini birlik ve mutluluk içinde yaşadılar.

Güler Yüzlü Hizmet

Satışla ilgili ne öğrendiysem, New Era'da mobilya mağazası olan babam Walt'dan sadece bir haftada öğrendim. O gün yaşlı bir bayan mağazaya girdiğinde ben yerleri süpürüyordum. Bayanla ilgilenmek için babamdan izin aldım. "Olur" diye yanıtladı. "Size nasıl yardımcı olabilirim?" "Genç adam, sizden bir kanepe almıştım, ama ayağı çıktı. Onu bana ne zaman tamir edebileceğinizi öğrenmek istiyorum." "Kanepeyi ne zaman satın almıştınız efendim?" "Yaklaşık on sene önce." Babama yaşlı bayanın kanepesini bedavaya tamir etmemizin mümkün olmadığını zannettiğimi söyledim. Babam öğleden sonra bayanın evine gidebileceğimizi söylememi istedi. Yeni bacağı taktıktan sonra oradan ayrıldık. Yolda babam "Seni rahatsız eden ne oğlum?" diye sordu. "Biliyorsun, ben üniversiteye gitmek istiyorum. Eğer eski kanepleri bedava tamir etmeye devam edersek aç kalacağız!" dedim. "Her şeyden önce sen bir şekilde tamir etmeyi öğrenmelisin. Bunun yanı sıra en önemli noktayı gözünden kaçırdın. Kanepenin altındaki etikete dikkat etmedin. Sears'tan alınmış bir kanepeydi" dedi. "Sen bu işi bir hiç uğruna yaptığınızı, bayanın bizim müşterimiz bile olmadığını söylemek istiyorsun?" Babam gözlerimin içine baktı ve "Artık

müşterimiz oldu" dedi. İki gün sonra aynı bayan mağazaya geldi ve ben-den birkaç bin dolarlık yeni mobilya satın aldı. Mobilyaları eve götürdü-ğümüzde, bozuk para dolu bir kavanozu mutfak masasının üzerine koydu. "İstedığınızı alabilirsiniz" dedi ve odadan çıktı. O günden bu yana tam o-tuz yıldır satış yapıyorum. Her müşteriye saygıyla yaklaştığımdan temsil ettiğim her işletmede en yüksek satış ortalamasına sahip oldum.

Siz Hiç Hayallerinizden Sıfır Aldınız Mı?

Bu öykü, çiftlikten çiftliğe, yarıştan yarışta koşarak atları terbiye et-meye çalışan gezgin bir at terbiyecisinin genç oğluna kadar uzanır. Baba-sının işi nedeniyle çocuğun orta öğretimi kesintilere uğramıştı. Orta iki-deyken, büyüdüğü zaman ne olmak ve yapmak istediği konusunda bir kompozisyon yazmasını istedi hocası. Çocuk bütün gece oturup günün bi-rinde at çiftliğine sahip olmayı hedeflediğini anlatan 7 sayfalık bir kompo-zisyon yazdı. Hayalini en ince ayrıntılarıyla anlattı. Hatta hayalindeki 200 dönümlük çiftliğin krokisini de çizdi. Binaların, ahırların ve koşu yollarının yerlerini gösterdi. Krokiye, 200 dönümlük arazinin üzerine oturacak 1000 metrekairelik evin ayrıntılı planını da ekledi.

Ertesi gün hocasına sunduğu 7 sayfalık ödev, tam kalbinin sesiydi. İki gün sonra ödevi geri aldı. Kağıdın üzerinde kırmızı kalemle yazılmış koca-man bir "0" ve "Dersten sonra beni gör" uyarısı vardı. "Neden "0" al-dım?" diye merakla sordu hocasına, çocuk. "Bu senin yaşında bir çocuk i-çin gerçekçi olmayan bir hayal" dedi, hocası. "Paran yok. Gezginci bir ai-leden geliyorsun. Kaynağınız yok. At çiftliği kurmak büyük para gerektirir. Önce araziyi satın alman lazım. Damızlık hayvanlar da alman gerekiyor. Bunu başarmın imkansız" ve ekledi: "Eğer ödevini gerçekçi hedefler be-lirledikten sonra yeniden yazarsan, o zaman notunu yeniden gözden geçi-ririm." Çocuk evine döndü ve uzun uzun düşündü. Babasına danıştı. "Oğ-lum" dedi babası "Bu konuda kararını kendin vermelisin. Bu senin hayatın için oldukça önemli bir seçim!" Çocuk bir hafta kadar düşündükten sonra ödevini hiçbir değişiklik yapmadan geri götürdü hocasına. "Siz verdiğiniz notu değiştirmeyin" dedi. "Ben de hayallerimi."

O orta 2 öğrencisi, bugün 200 dönümlük arazi üzerindeki 1000 metreka-relik evinde oturuyor. Yıllar önce yazdığı ödev şöminenin üzerinde çerçe-velenmiş olarak asılı. Öykünün en can alıcı yanı şu: Aynı öğretmen, geçen yaz 30 öğrencisini bu çiftliğe kamp kurmaya getirdi. Çiftlikten ayrılırken eski öğrencisine "Bak" dedi, "Sana şimdi söyleyebilirim. Ben senin öğret-

meninken, hayal hırsızıydım. O yıllarda öğrencilerimden pek çok hayal çaldım. Allah'tan ki, sen, hayalinden vazgeçmeyecek kadar inatçıydın."

Asla hayallerinizden vazgeçmeyin.

Kendinize Engel Olmayın

1950'li yıllarda kamuoyunda, hekimlerin araştırmalarına dayanarak "1 mil 4 dakikanın altında koşulamaz, bu insan fizyolojisi açısından mümkün değildir" yargısı vardı. Bu görüşler atletizmle uğraşan atletleri ve atletizm otoritelerini etkilemiştir. Atletizm otoriteleri ve atletler bu görüşün etkisinde kalarak bir mili dört dakikanın altında koşmayı hiç düşünmediler. Yarışmalarda bütün atletler artık rekor kırmak için değil yalnızca birinci olmak için koşuyorlardı.

Roger 1954 yılında yapılacak olan yarışa bir yıl kala 1 mili 4 dakikanın altında koşmak için hazırlanmaya başladı. Bu hedefine ulaşmak için tam bir yılı vardı. Bir yıl boyunca bütün fiziksel çalışmalarını yaptı; ama Roger biliyordu ki bu yarışmada hedefe ulaşmak için sadece fiziksel antrenmanlar yeterli değildi. O her gün zihinsel antrenmanlar da yapmayı ihmal etmedi. Zihninde artık tek bir düşünce vardı: Hedefe ulaşmak. Hedef ise 1 mili 4 dakikanın altında koşmaktı. Bunun için bütün yolları deneyecekti. O, bu yarışa hazırlanmaya "1 mili 4 dakikanın altında koşacağım" diye başladı. Kendisine olan güveni tamdı. Zihninde hep bir yıl sonraki yarışı ve onun sonunda kıracağı rekoru düşünüyordu.

Yarış başladığında tüm yarışçılar birinci gelmeyi düşünürken Roger rekora koşuyordu. Onun tek hedefi vardı, 1 mili 4 dakikanın altında koşmak.

Onu gerçekleştireceğinden şüphesi yoktu. Yarış Roger'in birinciliğiyle bitti. Onun için birinci gelmek önemli değildi. Skorborda yöneldi. Orada yazan rakam 3,59 dakika şeklindeydi.

Roger başarmıştı. Bir yıl boyunca çaba sarf ettiği hedefine ulaşmıştı. Roger zaferi bedensel gücüyle değil, beyinsel gücüyle kazandı.

Roger'den sonra gelen birçok sporcu da zihnin gücünü keşfederek inanılması mümkün olmayan rekorlara imza attılar. Bir yıl içerisinde aynı rekoru 300 atlet kırmayı başardı. Artık sporcular inanılmazları gerçekleştirmenin formülünü yüzde 20 bedensel güç yüzde 80 beyinsel güç olarak özetliyorlardı.

Stanford Üniversitesi Nasıl Kuruldu?

Kaba saba, soluk, yıpranmış giysiler içindeki yaşlı çift, Boston treninden inip utangaç bir tavırla rektörün bürosundan içeri girer girmez, sekreter masasından fırlayarak önlerini kesti. Öyle ya, bunlar gibi ne idüğü belirsiz taşralıların Harvard gibi üniversitede ne işleri olabilirdi? Adam, yavaşça rektörü görmek istediklerini söyledi. İşte bu imkansızdı. Rektörün o gün onlara ayıracak saniyesi yoktu. Yaşlı kadın, çekingen bir tavırla; “Bekle-riz” diye mırıldandı. Nasıl olsa bir süre sonra gideceklerdi. Sekreter sesini çıkarmadan masasına döndü. Saatler geçti, yaşlı çift pes etmedi. Sonunda sekreter, dayanamayarak yerinden kalktı. “Yalnızca birkaç dakika görüş-seniz, yoksa gidecekleri yok” diyerek rektörü iknaya çalıştı. Anlaşılan çare yoktu. Genç rektör, isteksiz bir biçimde kapıyı açtı. Sekreterin anlattığı tablo canını sıkımişti. Zaten taşralılardan, kaba saba köylülerden nefret ederdi. Onun gibi bir adamın ofisine gelmeye cesaret etmek, olacak şey miydi bu? Suratı asılmış, sinirleri gerilmişti. Yaşlı kadın hemen söze başla-dı. Harvard’da okuyan oğullarını bir yıl önce bir kazada kaybetmişlerdi. Oğulları, burada öyle mutlu olmuştu ki onun anısına okul sınırları içinde bir yere bir anıt dikmek istiyorlardı. Rektör, bu dokunaklı öyküden duygu-lanmak yerine öfkelen-di. “Bayan” dedi sert bir sesle, “Biz Harvard’da o-kuyan ve sonra ölen herkes için bir anıt dikecek olsak, burası mezarlığa döner.”

“Hayır, hayır” diyerek yanıtladı yaşlı kadın. “Anıt değil. Belki, Harvard’a bir bina yaptırabiliriz.” Rektör yıpranmış giysilere küçümseyici bir bakış atarak “Bina mı?” diyerek tekrarladı. “Siz bir binanın kaç māl olduğunu biliyor musunuz? Yalnızca son yaptığımız bölüm 7 buçuk milyon dolardan fazlaya yapıldı.”

Tartışmayı noktaladığını düşünüyordu. Artık bu yaşlı çiftten kurtulabi-lirdi. Yaşlı kadın, sessizce kocasına döndü: “Üniversite inşaatına başlamak için gereken para bu muymuş? Peki, biz niçin kendi üniversitemizi kurmuyoruz, o hâlde?”

Rektör’ün yüzü karmakarışık-tı. Yaşlı adam başıyla onayladı. Bay ve ba-yan Leland Stanford dışarı çıktılar. Doğru Californiya’ya, Palo Alto’ya geldiler. Ve Harvard’ın artık umursamadığı oğulları için onun adını sonsu-za dek yaşatacak üniversiteyi kurdular. Amerika’nın en önemli üniversite-lerinden birini Stanford’u.

Öğrenmenin Yaşı

Yaş 5: Annemle babamın birbirlerine bağırmasının beni ne kadar korkuttuğunu öğrendim.

Yaş 12: Bir şeyin değerini anlamam için, ondan bir süre yoksun kalmak gerektiğini öğrendim.

Yaş 15: Bazen, hayvanların kalbinin insanlardan daha fazla işittiğini öğrendim.

Yaş 18: Yaşamın, keder, şaşkınlık, ıstırap ve aşktan ibaret olduğunu öğrendim.

Yaş 24: Aşkın kalbimi kırabileceğini, ama buna değdiğini öğrendim.

Yaş 33: Bir arkadaşı kaybetmenin en kestirme yolunun, ona ödünç para vermek olduğunu öğrendim.

Yaş 36: Önemli olanın, başkalarının benim için düşündükleri değil, benim kendi hakkımda ne düşündüğüm olduğunu öğrendim.

Yaş 38: Eşimin beni hâlâ sevdiğini, tabakta iki elma kaldığında, küçüğünü almasından öğrendim.

Yaş 41: Bir insanın kendine olan güveninin, başarısını büyük oranda belirlediğini öğrendim.

Yaş 44: Annemin, beni görmekten her seferinde sonsuz mutluluk duyduğunu öğrendim.

Yaş 46: Yalnızca minik bir kart göndererek bile, birinin gönlünün alınabileceğini öğrendim.

Yaş 50: Sevgi, evde üretilmemişse, başka yerden öğrenmenin çok güçlü olabileceğini öğrendim.

Yaş 53: İnsanların bana, izin verdiğim biçimde davrandıklarını öğrendim.

Yaş 55: Küçük kararları aklımla, büyük kararlarıysa kalbimle almak gerektiğini öğrendim.

Yaş 64: Mutluluğun, parfüm gibi olduğunu, kendime bulaştırmadan başkalarına veremeyeceğimi öğrendim.

Yaş 70: İyi kalpli ve sevecen olmanın, mükemmel olmaktan daha büyük bir önem taşıdığını öğrendim.

Yaş 82: Sancılar içinde kıvransam bile, başkalarına baş ağrısı olmamam gerektiğini öğrendim.

Yaş 90: Kiminle evleneceğim kararının, hayatta verilen en önemli karar olduğunu öğrendim.

Yaş 95: Öğrenmem gereken daha pek çok şeyler olduğunu öğrendim.

Çocuklarla Doğru İletişim

Kaliforniya’da Long Beach şehrindeki eyalet üniversitesi’nde öğretim üyesi olarak ders verirken, benden ders alan bir kız öğrenci dikkatimi çekmişti. Güzel bir kızdı; iyi bir öğrenciydi; en yüksek notu o alıyordu. Daha sonra nişanlısıyla tanıştım ve itiraf edeyim ilk aklımdan geçen “Armudun iyisini ayılar yer” düşüncesi oldu. O güzel kızın bana tanıştırdığı erkek, 28 yaşlarında, saçı dökülmüş, şişman denecek kadar toplu, çirkin ve kısa boylu biriydi. “Acaba parası mı var?” diye düşündüm ama, öğrendim ki, hiçbir parasal olanağa sahip değilmiş. Üniversitenin psikolojik danışmanlık bölümünde doktora öğrencisi olarak okula devam ediyormuş.

Sally isimli öğrencime dayanamayıp sordum: “Nişanlının hangi özellikleri seni etkiledi?”

Bana, “O şahane bir insan, o benim kahramanım. Ben ondan çok şeyler öğrendim” yanıtını verdi.

Müthiş bir kıskançlık duygusuna kapıldım. Güzel bir kadının, erkeğine, “Sen benim kahramanımsın” duygusu içinde bakmasının, erkeğe verilmiş en büyük hediye olduğunu düşündüm.

Sally anlatmaya başladı: “Frank, bir yetimhanede büyümüş. Yetim olmanın ne demek olduğunu bildiği için üniversitede okurken, yetimhane-den iki çocuğa ağabeylik yapmaya başlamış. Haftada 10 saatini onlara ayırıyor. Onlarla oynuyor, kitap okuyor.”

Sally’nin bu gibi olaylara önem vermesi, merakımı artırmıştı. Nasıl bir ailede yetiştiğini öğrenmek istedim. Sally’nin babası George, oğlu Brian’ın evinde buluşmamızı uygun görmüş. Güler yüzlü bir aileydi. George’un to-runlarıyla konuşurken, çömelip, onların göz hizasına inmesi dikkatimi çekti. Sally’ye tespitimi aktarınca, “Bizim ailede herkes çocuklarla böyle konuşur” dedi. Ben bir psikoloji uzmanıydım ama kendi 3 çocuğumdan hiçbiriyle göz hizasına inip konuştuğumu hatırlamıyordum. Brian’ın başka bir davranışı da beni çok etkiledi. Telefonu çaldı; Los Angeles’tan Koreli bir işadamı saat 14 için randevu talep etti. Brian, “Bir başka randevum var” diye bu teklifi reddetti. Bana da durumu şöyle açıkladı: “4 çocuğum var. Her hafta biriyle 4 saat başbaşa geçiririm. Bugün 4 yaşındaki kızım Mary ile randevum var. Çocuklar o kadar çabuk büyüyorlar ki bir bakıyorsunuz onlarla birlikte olamadan zaman akıp gidivermiş.”

Ve düşünmeye başladım: Çocuğun hizasına inerek, onunla göz göze konuştuğunuz zaman, çocuk, “Sen varsın; sen değerlisin; sen sevmeye lâyıksın; sen güçlüsün” mesajını alır. Çocuğuyla randevusuna sadık kalan baba, “Seni özledim” mesajını güçlü olarak verir. Ve çocuğun hamuru, “Ben sevmeye lâyık biriyim” diye yoğrulur. Bir anne babanın çocuklarına vereceği en büyük miras, sevgi ve ilgidir.

Doğan Cüceloğlu

Gerçek Dost

Soğuk bir kış günü bir serçe yiyecek bulmak için kanat çırpıp dururken hava o kadar soğuk o kadar soğukmuş ki daha fazla dayanamayıp karların üzerine düşüvermiş. Serçemiz çaresiz buz gibi havada donarak ölmeyi beklerken oradan geçen bir inek üzerine dışkısını yapıvermiş kuşumuzun. Sınırdan ne yapacağını bilmez hâle gelen kuşumuz kanatları hareket edebilse bir çırpıda oradan uzaklaşmakta olan ineğin yanına gidip sille tokat ineği dövecek. Bir de bakmış ki dışkının sıcaklığıyla kanatları çözülmüş hareket eder hâle gelmiş, sevinçle cik cik diye şakımaya başlamış. O anda oradan geçen bir kedi kuşumuzun sesini duymuş bir çırpıda yanına gelip dışkıyı eşeleyerek kuşumuzun dışkıdan kurtulmasını sağlamış. Kuşumuz büyük bir keyifle kediye teşekkür edeceği sırada kedinin pençelerine kapılıp midesine inivermiş.

Demek ki, her üstüne pisleyeni düşman, seni 'her pislikten kurtardım' diyeni de dost sanmamak lazım.

Senden Bir Şey Olmaz

Herkesin yaşamda bir amacı vardır. Bir eve, otomobile sahip olmak, iyi bir evlilik, özgürlük, mutluluk ve başarılı olmak. Başarılı olmak, herkesin kendi elindedir. Herkesin de kendi hedeflerine ulaşmaya gereksinimi vardır. Hedeflere ulaşmak da, nereye gideceğimizi bilmek, doğru yolu bulmaktan geçer. "Nereye gideceğini bilmeyen gemiye hiçbir rüzgar fayda vermez" sözü de hedefimiz yoksa elimizdeki fırsatları nasıl değerlendireceğimizi yani yelkenimizi ne şekilde kullanacağımızı bilmediğimizi gösterir.

Hedeflerimize ulaşmak için de önümüze çıkan tüm engellerle savaşmalıyız. Bizi o yola götürecek olan önümüzdeki engellerdir. Çünkü başarıya ulaşmak için önümüzdeki engeller bizler için birer fırsattır. Önemli olan ise o fırsatları nasıl değerlendirdiğimizdir. Başarıdaki engellerden biri de çevremizden duyduğumuz "senden bir şey olmaz" sözü cesaretimizi kırmamalı yola devam etmeliyiz. Günümüzde işindeki başarılarla tanınan ünlülerimiz ise bu sözü örnekliyor.

Müzik tarihinin en büyük isimlerinden biri olan Beethoven'ın keman tuşunu gören müzik hocasının için "müzişyen olamaz!" demişti.

Sylvester Stallone artistlik bürosuna başvurduğunda "Hey, sen tam aradığımız insansın. Hemen gel sana rol verelim" dediler mi sanıyorsunuz? Hayır. Sylvester Stallone başarıya ulaşınca ya da değin ret üstüne ret yanıtlarına dayanma gücü gösterdi. New York'ta bulabildiği tüm artistlik bürolarına başvurdu ve hepsinden "Hayır" yanıtı aldı. Ancak zorlamaya devam etti ve en sonunda "Rocky" filmini yaptı.

Michael Jordan lise ikinci sınıftayken, okul basket takımına alınmadı. Antrenörü boyunun kısa olduğunu ve bu konuda yeteneksiz olduğunu söyleyerek takımda yer alamayacağını söyledi. O şimdi yalnızca Amerika'nın değil, dünyanın yetiştirdiği en büyük basketbol yıldızı unvanını taşıyor.

1903 yılında bir banka müdürü, Henry Ford'dan gelen kredi talebini inceliyordu. Kredinin istenme sebebini okuyunca yüzünü buruşturdu ve

“reddedildi” mührünü vurdu. Kredi talebinin geri çevrildiğini duyan Henry Ford, müdürün yanına giderek “nasıl böyle bir projeyi geri çevirirsiniz?” diye sordu. Banka müdürü kendinden emin şekilde, “Otomobil ancak geçici bir moda olabilir. Bu tarz geçici işlerle uğraşacak vaktim yok” dedi. Bu sözler üzerine Henry Ford odayı terk ederken şunları söyledi: “Bir gün yollarda at arabaları kalmayacak, tüm ulaşım otomobille olacak.”

Henry Ford başarıya ulaşınca dek 5 kez iflas edip, her şeye yeniden başlamak zorunda kaldı. Karşısına çıkan sayısız engele karşın vizyonunun genişliği ve ona ulaşma arzusu sayesinde otomotiv sektörünün kurucusu ve bir numaralı ismi olmayı başardı.

Walt Disney, farelerin cirit attığı bir garajda “Miki Fare” adlı ünlü kahramanını çizip şöhreti yakalayınca kadar onlarca işten ret yanıtı almıştı. Hatta Amerika’nın Kansas City kentinde, bir gazetenin editörü onda zerre kadar bile resim yeteneği olmadığını söylemişti.

Mein Balıkçısı

Bir zamanlar “Mein balıkçısı” diye, şansıyla ünlü bir adam varmış. Mein kıyılarında balık pek az tutulduğu hâlde bu adam ne zaman balığa çıksa boş dönmez, sepetler dolusu balıkla gelirmiş. Adam bu yüzden para kazanırken talihi de dillere destan olmuş. O kadar ki birinin fazla talihli olduğunu anlatmak için “Mein Balıkçısı gibi talihli” demek âdet hâline gelmiş. Günün birinde balıkçı ölmüş. Cenaze için evine gelenler, Mein Balıkçısı’nın evinde balık ve su üzerine zengin bir kütüphane olduğunu hayretle görmüşler.

Adamın balık avından neden boş dönmediği o zaman anlaşılmış.

Adam Bir Araya Geldiğinde

Adam, bir haftanın yorgunluğundan sonra pazar sabahı kalktığında bütün haftanın yorgunluğunu çıkarmak için eline gazetesini aldı ve bütün gün miskinlik yapıp evde oturacağını düşündü. Tam bunları düşünürken oğlu koşarak geldi ve kırlara ne zaman gideceklerini sordu. Baba oğluna söz vermişti bu hafta sonu kırlara götürecekti ama hiç dışarıya çıkmak istemediğinden bir bahane uydurması gerekiyordu. Sonra gazetenin ek olarak verdiği dünya haritası gözüne ilişti. Önce dünya haritasını küçük par-

çalara ayırdı ve oğluna eğer bu haritayı düzeltebilirsen seni kırlara götüreceğim dedi. Sonra oh be kurtuldum en iyi coğrafya profesörünü bile getirsen bu haritayı akşama kadar düzeltemez diye düşündü. Aradan on dakika geçtikten sonra oğlu babasının yanına koşarak geldi ve baba haritayı düzelttim artık kırlara gidebiliriz dedi. Adam önce inanmadı ve görmek istedi. Gördüğünde de hâlen hayretler içindeydi ve bunu nasıl yaptığını sordu. Çocuk, “Bana verdiğin haritanın arkasında bir insan vardı” dedi. “İnsanı düzelttiğim zaman dünya kendiliğinden düzelmişti.”

Sağlık

Merhum Vehbi Koç’un bu konuda güzel bir sözü vardır: “Sağlığınıza 1 rakamıyla gösterin. Bundan sonra, kazanacağınız tüm mevkileri, şan ve şöhretleri, kazanacağınız tüm maddi ve manevi varlıkları, 1 rakamının yanına 0’lar olarak koyun.

Binler, milyonlar, trilyonlar elde edebilirsiniz.

Örneğin; doğdunuz, sağ ve sağlıklısınız 1 okullar bitti, 10 harika bir mesleğiniz var, 100 sevdiniz, 1.000 sevildiniz, 10.000 evlendiniz, 100.000 harika çocuklarınız oldu, 1000.000 işinizde zirveye çıktınız, 10.000.000 dünya sizi tanıyor, 100.000.000 dünya size tapıyor, 1000.000.000 sağlık gitti. 000.000.000!”

Beş Maymun

Bir kafese beş maymun konur. Kafesin ortasına bir merdiven ve tepesine de iple bir salkım muz asılır. Her bir maymun merdivene çıkıp muza ulaşmak istediğinde dışarıdan üzerine soğuk su sıkılarak muz almaları engellenir. Her maymun muz almaya giriştiğinde buz gibi ve basınçlı soğuk suyla ıslatılır. Bütün maymunlar bu denemeler sonunda ıslanmayı tecrübe etmiş olurlar. Bir süre sonra muzlara ulaşmaya çalışan maymun diğer maymunlar tarafından ıslatılacakları endişesiyle engellenmeye başlanır. Suyu kapatıp maymunlardan biri dışarı alınıp yerine yeni bir maymun konur. Yeni maymunun ilk yaptığı iş muzlara ulaşmak için merdivene tırmanmak olur. Ancak diğer dört maymun buna izin vermez ve maymunu dövenler. Daha sonra ıslanmış maymunlardan biri daha kafesten alınır ve yerine yeni bir maymun konur. Yeni maymun merdivene ilk yaptığı atakta dayak yer. Bu ikinci yeni maymunu en şiddetli ve istekli döven kendisinden önce kafesi konan ilk yeni maymundur.

Islak maymunlardan üçüncüsü de değiştirilir. Üçüncü yeni gelen maymunda ilk atağında diğerlerince feci şekilde cezalandırılır. Kafese sonradan konan ilk iki maymunun yeni geleni niye dövdükleri konusunda bir fikirleri yoktur ama dövmektedirler. Son olarak da kafesteki ıslanan son maymun olan dördüncü ve beşinci de değiştirilir. Tepelerinde bir salkım muz asılı olduğu hâlde artık hiçbir maymun merdivene yaklaşıp muzları almak için hamle yapamamakta, yapanlar da diğerlerinden dayak yemektedir.

Buna “organizasyonel/toplumsal negatif öğrenme” deniliyor... Yaşamın içindeki durumları ve olayları muhakeme edin, toplumda zaman içerisinde oluşmuş/oluşturulmuş her genel kanı/algı doğru değildir... İnsanı insan yapan değer Yaradan tarafından bizlere bahşedilen akıldır... Aklınızı kullanın!.. Kullanmazsanız; Yaradan’a karşı gelir, hayatınızdan memnun olmayaya başlar, kurulu düzenin kuru kuruya en ateşli savunucusu olur, doğruyu yapmaya çalışanlara kendinizce “deli gibi” bakmaya başlar, düzeni değiştirip doğruları yapmak isteyenlere en çok ve en iştahla siz engel olursunuz...

Kartalın Yeniden Doğuşu

Kartal, kuş türleri içinde en uzun yaşayanıdır. 70 yıla kadar yaşayan kartallar vardır. Ancak bu yaşa ulaşmak için, 40 yaşlarındayken çok ciddi ve zor bir kararı vermek zorundadır. Kartalın yaşı 40’a dayandığında pençeleri sertleşir, esnekliğini yitirir ve bu nedenle de beslenmesini sağlayan avlarını kavrayıp tutamaz duruma gelir. Gagası uzunlaşır ve göğsüne doğru kıvrılır. Kanatları yaşlanır ve ağırlaşır. Tüyleri kartlaşır ve kalınlaşır. Artık kartalın uçuşması iyice zorlaşmıştır. Dolayısıyla kartalın burada iki seçimden birisini yapması gerekir. Ya ölümü seçecektir ya da yeniden doğuşun acılı ve zorlu sürecini göğüsleyecektir. Bu yeniden doğuş işlemi 150 gün kadar sürecektir. Bu yönde karar verirse kartal bir dağın tepesine uçar ve orada bir kaya duvarında, artık uçuşmasına gerek olmayan bir yerde yuvasında kalır. Uygun yeri bulduktan sonra kartal gagasını sert bir şekilde kayaya vurmaya başlar. En sonunda kartalın gagası yerinden sökülür ve düşer. Kartal bir süre yeni gagasının çıkmasını bekler. Gagası çıktıktan sonra bu yeni gagayla pençelerini yerinden söker çıkarır. Yeni pençeleri çıkınca kartal bu kez eski kartlaşmış tüylerini yolmaya başlar. 5 ay kadar sonra kartal, kendisine 20 yıl ya da daha uzun süreli bir yaşam bağışlayan meşhur yeniden doğuş uçuşunu yapmaya hazır duruma gelir.

Kendi yaşamımızda sık sık bir yeniden doğuş süreci yaşamak zorunda kalırız. Zafer uçuşunu sürdürmek için, bizi ve sevdiklerimizi üzen eski a-

İşkanlıklarımızdan ve kurtulmak zorundayız. Siz de hiç durmadan yaşamınızı değiştirecek, kendinizi geliştirecek, yeni, yararlı kararlar alın. Sizin de bir zafer uçuşunuz olsun.

Baltayı Bilemek

Bir ormanda iki kişi ağaç kesiyormuş. Birinci adam sabahları erkenden kalkıyor, ağaç kesmeye başlıyormuş. Bir ağaç devrilirken hemen diğerine geçiyormuş. Gün boyu ne dinleniyor ne öğle yemeği için kendine vakit ayırmıyormuş. Akşamları da arkadaşından bir kaç saat sonra ağaç kesmeyi bırakıyormuş. İkinci adam ise arada bir dinleniyor ve hava kararmaya başladığında eve dönüyormuş. Bir hafta boyunca bu tempoda çalıştıktan sonra ne kadar ağaç kestiklerini saymaya başlamışlar. Sonuç: İkinci adam çok daha fazla ağaç kesmiş. Birinci adam öfkelenmiş: "Bu nasıl olabilir? Ben daha çok çalıştım. Senden daha erken işe başladım, senden daha geç bitirdim. Ama sen daha çok ağaç kestin. Bu işin sırrı ne?" İkinci adam yüzünde tebessümle yanıt vermiş: "Ortada bir sır yok. Sen durmaksızın çalışırken ben arada bir dinlenip baltamı biliyordum. Keskin baltayla, daha az çabayla daha çok ağaç kesilir."

Kendimizi geliştirmek, baltamızı bilemektir. Kendimize zaman ayırıp, yaşamımızı nesnel bir bakışla gözden geçirmektir. Zayıf bulduğumuz alanlarımızı geliştirmek için çaba göstermektir. Bu zihnimizin, ruhumuzun, karakterimizin güçlenmesi için olmazsa olmaz bir koşuldur.

İletişim ve Mesajın Değişimi

Albay binbaşıya: "Yarın güneş tutulacak. Bu her zaman görülen bir olay değildir. Erleri talim elbiseleriyle eğitim alanına getirin de olayı görsünler. Ben de orada bulunup kendilerine gerekli bilgiyi vereceğim. Eğer yağmur yağarsa, doğal olarak bir şey göremeyiz. O zaman erleri kapalı eğitim alanına götürürsün."

Binbaşı yüzbaşıya: "Albayın emriyle, yarın saat 9'da güneş tutulacak. Bu her zaman görülen bir olay değildir. Eğer hava kapalı olursa bir şey görülemeyecektir. Bu durumda tutulma, kapalı eğitim alanında talim elbiseleriyle yapılacaktır."

Yüzbaşı teğmene: "Albayın emriyle yarın saat 9'da talim elbisesiyle güneş tutulmasının açılış merasimi yapılacak. Eğer yağmur yağarsa ki, bu du-

rum pek sık görülen bir olay değildir. Albay kapalı eğitim alanında gerekli bilgiyi verecektir.”

Teğmen başçavuşa: “Yarın sabah 9’da hava güzel olursa, talim kıyafetiyle albay tutulacak. Kapalı eğitim alanında yağmur yağarsa, alayın meydanında eğitim yapılacaktır. Çünkü bu her zaman görülen bir olay değildir.”

Başçavuş ere: “Yarın sabah 9’da kapalı eğitim alanında albayı tutuklayacağız. Sabah hepiniz eğitim teçhizatıyla hazır olun.”

Askerler kendi aralarında: “Yarın sabah bizim başçavuş albayı tutuklayacakmış!”

Bir Cam Kırılsa

1993 - 2001 yılları arasında New York’ta belediye başkanlığını yapan, özellikle suçları önlemesiyle ünlenen Rudy Giuliani bu başarısını şöyle anlatıyor: “Bir sokağın suç bölgesine dönüşme süreci önce tek bir pencere camının kırılmasıyla başlıyor. Çevreden tepki gelmez ve cam hemen onarılmazsa, oradan geçenler o bölgede düzeni sağlayan bir otorite olmadığını düşünüyor, diğer camları da kırıyor. Ardından daha büyük suçlar geliyor.”

Bir elektrik direğinin dibine biri, bir torba çöp bıraksın. O çöpü hemen oradan kaldırmazsanız, her geçen çöpünü oraya bırakır ve çok kısa bir sürede dağlar gibi çöp birikir. Ben ilk konan çöp torbasını kaldırttım.”

‘Kırık Cam Teorisi’ ABD’li suç psikologu Philip Zimbardo’nun 1969’da yaptığı bir deneyle ortaya atıldı. Zimbardo, suç oranının yüksek olduğu, yoksul Bronx ve daha yüksek yaşam koşullarına sahip Palo Alto bölgelerine 1959 model birer Oldsmobile bıraktı. Araçların plakası yoktu, kaputları aralıktı. Bronx’taki otomobil üç gün içinde baştan aşağıya yağmalandı. Diğerineyse bir hafta boyunca kimse dokunmadı. Ardından Zimbardo ile iki öğrencisi ‘sağlam kalan’ otomobilin yanına gidip çekiçle kelebek camını kırdı. Daha ilk darbe indirilmişti ki çevredeki insanlar (zengin beyazlar) da olaya dahil oldu. Birkaç dakika sonra o otomobil de kullanılmaz hale gelmişti. “Demek ki” diyordu Zimbardo, “ilk camın kırılmasına ya da çevreyi kirleten ilk duvar yazısına izin vermemek gerek.”

Kurşun Kalem ve Yaşam Felsefesi

Mehmet, kâğıda bir şeyler karalayan anneannesini seyrediyordu. Elindeki kurşun kalemi işaret ederek sordu:

- Ne yapıyorsun? Niçin kurşun kalem kullanıyorsun?

Anneannesini cevap verdi:

- Kurşun kalem deyip geçme, umarım sen de büyüdüğünde bu kurşun kalem gibi olursun.

Mehmet, söylenmek istenenleri anlayamamıştı. Soran gözlerle anneannesine bakıyordu.

- Elindeki, benim daha önce gördüğüm kurşun kalemlerle aynı ama.

Anneanne, hayat felsefesi niteliğinde bir konuşmayla yanıt verdi:

- Bu tespit, senin nasıl baktığınla ilgili. Kurşun kalemin beş önemli özelliği vardır ki, sana, sıkı sıkı onlara tutunmanı tavsiye ederim.

Harika şeyler yapabilirsin fakat attığın adımları yönlendiren bir güç olduğunu asla unutma. Bu, bizim için Allah'ın elidir ve her zaman kendi kudretiyle o bizi yönlendirir.

Zaman zaman, ara verip kurşun kalemin ucunu açarım. Kalem biraz acı çekse de, sonuçta, daha sivri bir uca sahip olur ve daha iyi yazar. Bundan çıkarılacak ders ise şöyle: Bazı acılara göğüs germeyi öğrenmelisin; acılar seni daha iyi bir insan yapar.

Yanlış bir şey yazdığında, bunu silgiyle silebilirsin. Demek, hatayı düzeltmek kötü bir şey değil. Aksine bizi adalet yolunda tutmaya yarayan bir fırsat.

Kurşun kalemin en önemli özelliği, dışı değil, ahşabı değil, içerisinde yer alan kurşunudur. O yüzden, her zaman kendi içine bakmalı, değerlerini ve ilkelerini korumalısın.

Kurşun kalem daima iz bırakır. Sen de, hayatta yaptığın her şeyin bir iz bırakacağını bilmeli ve her hareketinin farkında olmalısın.

Bir Pirinç Tanesinin Değerine Paha Biçilmez

Yaşlı kadın pirinç ayıklıyordu. Bir pirinç tanesi yere düştü. Eğildi, aramaya başladı. Sağa bakıyor, sola bakıyor, bulmaya çalışıyordu. 8 yaşındaki torunu, "Aman babaanne bir pirinç tanesi için bu kadar caba harcamaya,

yorulmaya değer mi?" dedi. Yaşlı kadın öfkeyle doğruldu. "Sen oturduğun yerden ahkâm kesiyorsun" dedi. "Hiç pirinç üretilirken gördün mü? İnsanlar ne kadar zorluk çekiyorlar. Bir pirinç tanesinde kaç insanın göz nuru, alın teri, emeği, çilesi var biliyor musun?"

Çocuk utancından kıpkırmızı olmuştu. Aradan yıllar geçti. Hukuk fakültesinde öğrenci oldu ve ders çalışırken birden irkildi. Babaannesini anımsatan bir şeyler gözüne çarptı. Alain, "bir insan yerde bir iğne görüp de eğilip almazsa, bütün uygarlığa karşı ihanet etmiş olur" diyordu ve ilave ediyordu. Bir iğnenin üretiminde binlerce insanın alın teri, göz nuru, el emeği vardır diyordu. Aradan yine bir süre geçti. Genç bir avukatken iş için Stockholm'e gitti. Bir otele indi. Geceydi. Sabahleyin tıraş olmak için lavaboya gittiğinde, aynanın yanında bir not gördü. "Lütfen tıraştan sonra jiletinizi çöpe atmayınız. Yanda bir kutu var oraya bırakınız. Bir tek jiletle bile olsa, İsveç çelik endüstrisine yardımcı olunuz" diyordu. Hayret içinde kaldı.

Çelik eşya denince akla İsveç çeliği gelirdi. Kaliteli çelik eşya arandığında üzerinde "İsveç çeliğinden yapılmıştır" diye yazanı aranırdı. İşte o ülke, kullanılmış bir tek jiletin bile çöpe gitmesini istemiyor, ona sahip çıkıyor, gelen konuklara rica yollu uyarıda bulunuyordu.

İsviçre'de zaman zaman, belli periyotlarda radyolar, televizyonlar bir haberi duyurur. "Şu tarihte, su saatte, elemanlarımız gelecek. Lütfen hazırlığınızı yapınız. Okumadığınız, ilgilenmediğiniz, kullanmadığınız ne kadar kitap, dergi, gazete, kâğıt, ambalaj, kutu varsa kapının önüne koyunuz. İsviçre'nin kalkınmasına yardımcı olunuz. Fazla ağaç ziyanına engel olunuz."

Japonlar son derece sade, basit, yalın mütevazı yasayan insanlardır. Evlerini mobilyayla, eşyayla dolduranlar onlara göre ruhen tekamül edememiş, yaşamın anlamını kavrayamamış zavallı kimselerdir. Böyleleriyle; evini mezat salonuna çevirmiş zavallı diye eğlenirler. Bir insanın gösteriş için eşyanın esiri olması ne kadar acıdır.

Vaktiyle Japon ekonomisi darboğazdan geçiyor. İç borçlar, dış borçlar gırtlak aşılıyor. Zamanın başbakanı meclisi toplar. Kürsüye çıkar. Durumu olanca açıklığı ve tehlikeleriyle anlatır ve "Şu andan itibaren" der, "Tanrı şahidim olsun ki, Japonların iç ve dış borçları son kuruşuna kadar ödenmeden, pirinçten başka bir şey yemeyeceğim. Şu üstümdeki elbiseden başka elbise giymeyeceğim." Dediklerini de yapar, en üstten en alta bir israftan kaçınma kampanyası açılır. Japonya bütün borçlarını öder. Bu du-

rumun toplumun bütün kesimlerini, tek istisna olmadan kapsadığını söylemeye gerek yok. Japon imparatorunun sarayları sade, mütevazı ve de gösterişten uzaktır. Gerekmediği halde elektriği yakmakla, suyu kapamadan boş yere akıtmakta, gece çamurlu ayakkabılarımızı temizlemeden yatmakla, yemek yediğimiz kapları yıkamadan bırakmakla biz de zalimler sınıfına geçiyor muyuz?

Yaşam çok ince, akıl almaz incelikte ipliklerle örülmüştür. Her şey bir-birine bağlıdır. Bilindiği gibi: “Bir mıh bir nalı kurtarır. Bir nal bir atı, bir at bir komutanı, bir komutan bir orduyu, bir ordu bir ülkeyi kurtarır.”

Maddi durumumuz ne olursa olsun, ister zengin olalım ister yoksul, hepimiz çok dikkatli olmak zorundayız. Burada parayı da, maddiyatı da aşan büyük bir edep ve incelik vardır. Müsriflik yapmamak lazımdır. Ancak, tutumlu olmayı pintilikle karıştırmamak da lazımdır.

Dunning - Kruger Kuramı

Psikolog olan David Dunning ve Justin Kruger’in önemsenen “Dunnig - Kruger Kuramı” özetle, “cehalet, gerçek bilginin aksine, bireyin kendine olan güvenini artırır” der. Metin çözme, araç kullanma, tenis oynama gibi çeşitli alanlarda yapılan araştırmaların sonucunda şu bulgulara ulaşılmış:

- Niteliksiz insanlar ne ölçüde niteliksiz olduklarını fark edemezler.
- Niteliksiz insanlar, niteliklerini abartma eğilimindedir.
- Niteliksiz insanlar, gerçekten nitelikli insanların niteliklerini görüp anlamaktan da acizdirler.

Ama asıl vahim olan, bu “yetersizlik ve haddini bilmeme” kokteylinin, mesleki açıdan, karşı konulmaz bir itici güç oluşturması. Kariyer açısından bir eksiye, artıya dönüşmesi.

İşinde çok iyi olduğuna yürekten inanan “yetersiz”, kendini ve yaptıklarını övmekten, her işte öne çıkmaktan ve haddi olmayan görevlere talip olmaktan en küçük bir rahatsızlık duymayacaktır. Aksine bunu bir “hak” olarak görecektir.

Bu arada, gerçekten bilgili ve yetenekli insanlar ise çalışma hayatında “fazla alçakgönüllü” davranarak öne çıkmayacaklar, yüksek görevlere kendiliklerinden talip olmayacaklar, kıymetlerinin bilinmesini bekleyecekler (bilinmeyince için için kırılacaklar) ve muhtemelen üstleri tarafından “ihtiras eksikliği” ile suçlanacaklardır.

Sonuçta, “kifayetsiz muhterisler” her zaman ve her yerde daha hızlı yükselecekler ve toplumun başına dert olacaklardır.

Örnek mi? İsim vermeye gerek var mı?

Ada

Bir zamanlar bütün duygular bir adada yaşarmış. Mutluluk, Üzüntü, Sabır, Öfke, Korku, Kibir, Bilgelik, Sevgi...

Her türlü duygu bu adada olduğu için adaya “Duygu Adası” deniliyor-muş. Ada sakini “duygular” günün birinde tespit edemedikleri bir yerden adanın birkaç gün içinde batacağı yönünde ısrarlı anonslar duymuşlar. İlk anda bunun büyük bir şaka olduğunu düşünmüş bazıları. Fakat anonslar devam ettikçe durumun ciddi olduğunu kavramışlar ve birer ikişer adadan ayrılmaya başlamışlar. Hemen her duygunun kendine ait bir kayığı, gemisi yahut yatı olduğundan, adadan ayrılmak nispeten kolay olmuş onlar için. Fakat “Sevgi”nin küçücük bir kayığı bile yokmuş. O yüzden kendisini alacak birini buluncaya kadar mecburen adada kalmış.

Duyguların büyük kısmının adadan ayrıldığı günlerden birinde ada, anonsta söylendiği gibi yavaş yavaş batmaya yüz tutmuş. Bunun üzerine “Sevgi” yüksekçe bir kayaya çıkıp yardım istemeye başlamış, adadan henüz ayrılan “duygu”lardan. İlk önce “Zenginliği” görmüş büyük ve güzel bir yatın içinde. El edip yüksek sesle bağırır: “Zenginlik beni de alır mısın yatına?” Yatın her tarafına yığıldığı eşyaları göstermiş Zenginlik. “Doluyum alamam ki” demiş. “Görüyorsun altın, gümüş, zümrüt derken yat tamamen doldu. Senin için yer kalmadı.”

Zenginlikten vefa göremeyen “Sevgi” biraz daha geride, büyücek bir yelkenli görmüş. Dikkatlice baktığında anlamış ki bu yelkenli “Kibir”in. “Kibir, Kibir! Benim sandalım bile yok. Ada da batıyor yardım et lütfen!” “Sana yardım edemem” demiş Kibir, “Biraz pejmürde görünüyorsun, yelkenlimin fiyakasını bozacaksın.”

Bu cevap karşısında çok üzülen Sevgi, bir kayığa binip kürek çeker vaziyette, “Üzüntü”yü fark etmiş. Üzüntü, “Sevgi”nin durduğu kayaya çok yakın bir yerdeymiş. Sevgi bu kez ondan yardım istemeye karar vermiş. “Üzüntü seninle gelebilir miyim?” “Ah sevgili ‘Sevgi’ciğim” demiş Üzüntü;

“Adadan ayrıldığım için o kadar üzüntülüymüm ki, yalnız gitmeye karar verdim. Çok üzgünüm.”

Bu cevap üzerine üzüntüsü daha da artan “Sevgi”, yüzünü adanın öbür tarafına doğru çevirmiş. Bir mavnanın üzerinde neşeyle zıplayan birini görmüş. “Mutluluk”muş bu. Sevgi ona da seslenmiş. Fakat “Mutluluk” o kadar mutluymuş ki, “Sevgi”nin ona seslendiğinin farkına bile varmamış. Çaresiz bir biçimde “Mutluluğa” seslenmeye devam eden Sevgi, ansızın bir ses duymuş yanında: “Buraya gel Sevgi. Seni ben götüreyim.” Sevgi çok sevinmiş. Koşar adım sahile koşup, içinden yaşlıca bir adamın kendisine seslendiği kayığa atlamış. Kayıkla fazlaca bir yere henüz gitmemişken, adanın büsbütün sulara gömüldüğünü görmüşler. Sevgi bunca “Duygu”yu çağırdığı halde hiçbiri onu almazken, kendini kayığa çağıran bu saçı başı ağırılmış “duygu”ya teşekkür etmiş defalarca.

Fakat “Duygu Adası”nda o güne kadar hiç görmediği bu yaşlı adama adını bile sormayı unuttuğunu, ancak karaya çıkıp vedalaştıktan sonra fark etmiş. Sonra da günlerden bir gün geldikleri bu yeni kara parçasında “Bilgili”ğe rast gelince, ismini bile sormadığı bu kadirşinas yaşlıyı tarif edip, ismini sormuş kendisine. “O mu?” demiş Bilgelik: “O ‘Tecrübe’den başkası olamaz.” “Tecrübe mi? Peki niye yalnız o bana yardım etti?” “Çünkü.” demiş Bilge’lik, “Sevgi’nin gerçek değerini ancak Tecrübe kavrayabilir.”

Bütün duygular önümüzden geçip gidiyorlar hikayedeki gibi.

“Mutluluk, Üzüntü, Sabır, Öfke, Korku, Kibir, Zenginlik, Bilgelik ve daha niceleri.” Bugün sadece “Sevgi”yi, kayığınıza alma zamanıdır. “Sevgi”yi yaşatma zamanıdır.

Napolyon

Napolyon, Rusya içlerinde ilerlerken küçük bir kasabada hiç ummadığı bir direnişle karşılaşmıştı. O kadar ki, Napolyon’un ordusu bir an dağılmış, Napolyon, Rus askerlerinin önünde kaçmaya başlamıştı. Dar bir sokakta çaresizce bir deri dükkanına girdi ve sahibine onu saklaması karşılığında çok büyük bir ödülle karşılık vereceğini söyledi. Adam onu köşedeki deri yığınının altına gizledi.

Az sonra dükkâna giren Rus askerleri her yeri aradılar. Yığınları tek tek altüst etmek vakit kaybettireceği için içlerine süngülerini batırdılar. Süngüler şans eseri Napolyon’a isabet etmedi. Daha sonra Napolyon’un asker-

leri de dükkana ulaştı. Napolyon adama teşekkür etti ve onu bir kese altınla ödüllendirdi. Tam dışarı çıkarken dükkân sahibi, “Efendim bir şey öğrenmek istemiştin,” dedi. “Merakımı bağışlayın ama siz koca Napolyon, o yığınların altında süngüler sağınızdan ve solunuzdan hamle yaparken hiç korkunuz mu?”

Napolyon bu soruya çok kızdı ve askerlerine. “Bu küstah adamı zincire vurun. Benim emrimle kurşuna dizeceksiniz. Zavallı bir derici, koskoca bir komutana nasıl böyle bir soru sorabilirmiş görsün” dedi.

Zavallı adam ellerinden ve gözlerinden bağlı bir şekilde meydana getirildi. Askerler atış için sıraya dizildiler ve Napolyon askerlerine emir verdi. “Rahat, hazır ol, dikkat! Ateş!” Elbette, bu arada zavallı adam ter içinde kalmış, yalvarıp yakarıyordu. O saniyeler geçmek bilmiyordu; fakat, Napolyon’un emrine rağmen hiç kimse ateş etmemişti; sadece kendisine yaklaşan bir adamın ayak seslerini duyuyordu. Napolyon, adamın ellerini ve gözlerindeki bağı çözerken, adamın şaşkın ve korkulu bakışları arasında şöyle dedi: “O yığının altında neler hissettiğimi merak ediyordun değil mi? Evet, şu anda sen burada gözleri bağlı neler hissettiysen ben de aynıını hissettim. Şimdi merakını giderdin mi?”

Karışık Ölüm

23 Mart 1924’te Ronald Opus’un cesedini inceleyen adli tabip, adamın kafasından yediği kurşunla öldüğü sonucuna vardı. Ronald Opus, 10 katlı bir binanın tepesinden, intihar niyetiyle aşağıya atlamıştı. Umutsuzluğunu, geride bıraktığı bir notta açıklıyordu. Ancak dokuzuncu katın önünden geçerken, pencereden gelen kurşun başına isabet etmiş, hayatı bu kurşunla sona ermişti.

Apartmanın sekizinci kat penceresi düzeyinde cam silicilerini korumak için konulmuş bir ağı vardı; ama, bu ağın varlığını ne silahı çeken, ne de ölen Ronald Opus biliyordu.

Açıkcası, kurşun olmasaydı, Opus’un intihar girişimi başarılı olmayacak; zemine çakılmadan sekizinci kattaki ağa takılıp kalacaktı.

Opus’un, dokuz kat aşağıda yere çakılmayıp da düşerken başına gelen kurşunla vurulmuş olması -yere çakılmış olsaydı bile- muhtemelen onun ölüm sebebini intihardan cinayete çevirmeyecekti. Fakat, Opus’un intihar

girişiminin başarılı olmayışı, savcıcı elinde bir cinayet olayı olduğu düşüncesine itti.

Silahın patladığı dokuzuncu kattaki odada, yaşlı bir adam ve karısı yaşıyordu. O anda tartışıyorlardı ve adam kadını silahla tehdit ediyordu. Öyle sinirlenmişti ki tetiği çekti; fakat mermi kadını ıskalayarak pencereden dışarı yöneldi ve Opus'a isabet etti.

Bir insan, A şahsını öldürmeye teşebbüs eder; fakat, B şahsını öldürürse, o B şahsını öldürmekten suçlu sayılmalı idi. Savcının ulaştığı sonuç buydu. Dolayısıyla, dokuzuncu kattaki yaşlı adam, cinayetten suçluydu.

Bu suçlamayla karşı karşıya kaldığında, adam da karısı da, çok şaşırıyorlardı. Çünkü, tetiği çekerken adam da, karısı da silahın dolu olmadığından kesinlikle emindiler.

Yaşlı adam uzunca bir süreden beri, boş silahla karısını korkutmayı alışkanlık haline getirmişti. Bunu karısı da bilir, o yüzden adamın tehdidine pek aldırmaırdı.

Kısacası, adamın karısını öldürme kastı yoktu; silahın dolu olduğunu dahi bilmiyordu. Böylece, Opus'un öldürölmesi bir kaza oluyordu; silah kazara doldurulmuştu.

Araştırmalara devam edilince, ölümcöl kazadan yaklaşık 6 hafta önce yaşlı çiftin oğlunu, silahı doldururken gören bir arkadaş tanıık olarak ortaya çıktı.

Anlaşıldığına göre, yaşlı kadın oğlundan mali desteğini çekmişti ve babasının annesini silahla korkutma eğilimini bilen oğul, annesini cezalandırma amacıyla, babasının annesini vuracağını umarak, gizlice silahı doldurmuştu. Annesi ölecek, baba cinayetten suçlanacak, ailenin serveti de oğula kalacaktı.

Artık olay yaşlı çiftin oğlunun, Ronald Opus cinayetinden sorumlu olduğu noktasına gelmişti.

Tam bu sırada savcının karşısına yeni bir viraj çıktı. Araştırmalara devam edilince, geçen 6 hafta içinde anneyle babanın silahla tehdide varan bir tartışma yaşamamaları, dolayısıyla annesinin ölümünü bir türlü başaramayışı nedeniyle, oğulun ümitsizliğinin arttığı anlaşıldı. Bu, onu 23 Mart'ta on katlı binanın tepesinden atlayarak intihar etmeye itmişti.

Ancak ölümü, planladığı gibi olmamıştı; dokuzuncu katın önünden geçerken babasının boş zannettiği silahı tetiklemesiyle annesine isabet etmeyip pencereye seken kurşunun, kafasına isabet etmesi nedeniyle Ronald Opus'un hayatı sona ermişti. Dosya intihar olarak kapatıldı.

Sevginin Böylesi

Deniz, birkaç ay önce evlenmiştir. Çok mutlu olması gerekirken hırçın bir kadın olmuştur. Kocasını onu mutlu etmek için elinden geleni yapmakta, ona hediyeler alıp onu şımartmaktadır. Kocasını Bahri annesiyle oturmaktadır.

Evlenmeden önce bunu Deniz'e söylemiş, Deniz de sorun olmayacağını belirtmişti. Ama evlendikten sonra Deniz'in tavrı değişmiş, kayınvalidesine adeta eziyet etmeye başlamıştı. Zavallı Aliye tüm işleri yaparken, Deniz süsleniyor, arkadaşlarını çağırıyor, yardım etmek şöyle dursun hiç elini sürmediği gibi, Aliye'yi arkadaşlarının önünde küçük düşürerek ona emirler veriyordu. Derken durum Bahri'ye de anlatıldı. İki kadın devamlı kavga ediyor, Bahri annesi ve karısı arasında kalıyordu.

Günlerden bir gün Deniz'in içine şeytani düşünceler doldu. Kayınvalidesinden kurtulursa ev ona kalacaktır. Bu düşüncelerle dolu olan Deniz, bir arkadaşının tavsiye ettiği yaşlı aktara gitti ve özel bir zehir hazırlamasını söyledi. "Her gün yemeğine iki-üç damla karıştır" dedi adam. "Yalnız bunu yaparken ona belli etmemeli, çok iyi davranmalısın. Evde yemekler yap. Kayınvalidene iyi davran ki şüphelenmesin."

Deniz büyük bir sevinçle her gün yaşlı adamın dediği gibi yemekleri yaptı, evi topladı ve kayınvalidesinin yemeğine bu karışımı attı. Annesine öyle güler yüzlü ve iyi davranıyordu ki, zavallı Aliye hem çok şaşırıyor, hem çok sevindi. Yemekleri Deniz yapıyor, çayları Deniz pişiriyor, Aliye'ye güler yüzle davranıyor, artık ona bağırmıyordu. Bu durum üç ay boyunca sürdü.

Aliye artık gelinini çok seviyor, onu devamlı oğluna methediyor ve ona hediyeler alıyordu. Öyle bir gün geldi ki Aliye Deniz'e kendi kızı gibi davranmaya başladı. Deniz ise elinde olmadan kendine çok iyi davranan bu kadına karşı bir sevgi duydu. En önemlisi, büyük bir vicdan azabı onu ke-

mirmeye başladı. Artık Aliye'nin ölmesini istemiyordu. O da onu annesi gibi sevmeye başladı.

İlk iş olarak yaşlı aktara gitti. Pişman olduğunu, kayınvalidesini kurtarmak için ne lazımsa onu hazırlamasını söyledi. Yaşlı aktar Deniz'e şöyle bir baktı ve dedi ki: "Bak kızım, benim sana verdiğim karışımda zaten zehir yoktu. Gerçek zehir senin içindeydi. Hazırladığım karışımda bitki ve vitamin özleri vardı. Sen kayınvalidene iyi davrandın. O da seni sevdi. Karşılıklı sevgi içindeki zehri yok etti."

Deniz kulaklarına inanamaz, çok pişmandır. Gerçekten içindeki zehir erimiş, yerini sevgiye bırakmıştır. O günden sonra Aliye ve Deniz anne-kız gibi birbirlerini sevmeye başlamış, eve huzur gelmiştir.

İşçi ile Çar

Rus Çarı, atlı arabasıyla ülkesinde bir geziye çıkmıştı. Araba yoldaki kanal inşaatının önünde durmak zorunda kalınca, işçiler Çar'ın karşısında heyecanla irkildiler. Çar arabadan indi ve çalışmaktan yüzü gözü terler içinde kalmış işçilerden birine sordu. "Bu kadar yoruluyorsun, kan ter içinde kalıyorsun," dedi. "Peki iyi para kazanabiliyor musun bari?" İşçi hiç duraksamadan yanıt verdi. "Bana yetecek kadar kazanıyorum efendim," dedi. Çar daha somut bir yanıt bekliyordu. "Bana daha açık bir yanıt ver" dedi. "Yani ne kadar kazanabiliyorsun?" İşçi başını öne eğdi. "Borçlarımı ödeyebiliyorum, bir bölümünü borç veriyorum, kalanı ile de her gün sıcak yemek yiyebiliyorum, efendim." İşçinin bu yanıtına Çar çok şaşırdı. Bu kadar az para kazanan, boğaz tokluğuna çalışan bir kanal işçisi, nasıl olur da bu kadar az bir parayı, bu kadar çok yerde bu kadar verimli bir biçimde kullanabilirdi. Dayanamadı ve tekrar sordu: "Ücretinin ne kadarını nereye, nasıl harcadığını tane tane anlat bakayım" dedi. "Nasıl olabiliyor da, bu kadar az bir parayla, hem borçlarını ödeyebiliyorsun, hem borç para verebiliyor, hem de her gün sıcak yemek yiyebiliyorsun?"

Terler içindeki kanal işçisi Çar'ın isteği üzerine, hesabını tane tane vermeye başladı. "Evde yaşlı babama bakıyorum: Bu, eski borçlarımı ödüyorum anlamına geliyor" dedi. "Oğlumun nafakasını çıkarıyor, masraflarını karşılıyorum. İleride onun da bana yardımcı olacağını düşünüyorum. Bu ise bir nevi borç vermek oluyor. Bahçemde yetiştirdiğim tek sebze lahanadır. Lahana da sıcak yemektir. Her gün sıcak sıcak bir tas lahana çorbası içiyoruz, karnımız doyuyor sevgili Çar'ım."

Çar, fakir işçinin verdiği cevaptan çok etkilendi. Onu bir kese altınla ödüllendirdi. Sonra sarayına döndü ve tüm danışmanları ile yaverlerini toplayarak onlara akıllı işçinin sözlerini anlattı.

Dört Mum

Dört mum yavaşça yanıyordu. Ortam çok yumuşaktı ve konuştukları duyuluyordu.

İlki söyledi: “Ben barışım!” Artık kimse benim yanık kalmamı sağlamıyor, sanıyorum söneceğim.” Alevi hızla azaldı ve bütünüyle söndü.

İkincisi söyledi: “Ben inancım!” Neredeyse herkes benim artık gerekli olmadığını düşünüyor. O nedenle daha fazla yanık kalmama hiç gerek yok.” Konuşmayı bitirdiği zaman, bir rüzgar hafifçe esti ve onu söndürdü.

Üzgünce üçüncü mum sırası gelince konuştu: “Ben sevgiyim!” Yanık kalmak için artık gücüm kalmadı. İnsanlar beni bir kenara bıraktı ve önemimi anlamadı. Kendilerine en yakın olanları bile sevmeyi unuttular.” Ve hiç zaman yitirmeden söndü.

Ansızın bir çocuk odaya girer ve üç mumun yanmadığını görür. “Neden yanmıyorsunuz sizin sonuna kadar yanmanız gerekir.” Çocuk bunu söyleyerek ağlamaya başlar.

Ardından dördüncü mum söyler: “Korkma ben hala yanırken diğer mumları yeniden yakabiliriz. Ben umudum!”

Tebessüm

Küçük kız, hüznü bir yabancıya gülümsedi. Bu gülümseme adamın kendisini daha iyi hissetmesine sebep oldu. Bu hava içinde yakın geçmişte kendisine yardım eden bir dosta teşekkür etmediğini hatırladı. Hemen bir not yazdı yolladı. Arkadaşı bu teşekkürden o kadar keyiflendi ki, her öğle yemek yediği lokantada garson kıza yüklü bir bahşiş bıraktı. Garson kız ilk defa böyle bir bahşiş alıyordu. Akşam eve giderken, kazandığı paranın bir parçasını her zaman köse başında oturan fakir adamın şapkasına bıraktı. Adam öyle minnettar oldu ki... İki gündür boğazından aşığı lokma geçme-

mişti. Karnını doyurduktan sonra bir apartmanın bodrumundaki tek odasının yolunu ıslık çalarak tuttu. Öyle neşeliydi ki bir saçak altında titreşen köpek yavrusunu görünce kucağına alıverdi. Küçük köpek gecenin soğğundan kurtulduğu için mutluydu,

Sıcak odada sabaha kadar koşuşturdu. Gece yarısından sonra apartmanı dumanlar sardı. Bir yangın başlıyordu. Dumanı koklayan köpek Öyle bir havlamaya başladı ki önce fakir adam uyandı, sonra bütün apartman halkı. Anneler, babalar dumandan boğulmak üzere olan yavrularını kucaklayıp ölümden kurtardılar.

Bu çocuklardan biri büyüdü. Amerika Birleşik Devletleri Başkanı oldu. Bütün bunların hepsi, beş kuruşluk bile maliyeti olmayan bir tebessümün sonucuydu.

Biraz Mutluluk

Jerry, çevresindekilerin çok sevdiği insanlardan biriydi. Keyfi her zaman yerindeydi. Her zaman söyleyecek olumlu bir şey bulurdu. Hatta bazen etrafındakileri çıldırtırdı bile, "Bu adam, bu halde bile nasıl iyimser olabiliyor" diye. Birisi nasıl olduğunu sorsa "Bomba gibiyim" diye yanıt verirdi hep. Bomba gibiyim.

Jerry doğal motivasyoncuydu. Yanında çalışanlardan biri o gün, kötü bir günündeysen Jerry yanına koşar, duruma nasıl olumlu bakılacağını anlatırdı. Bu tarzı fena halde düşündürüyordu beni. Bir gün Jerry'ye gittim "Anlayamıyorum" dedim. "Nasıl oluyor da her zaman, her koşulda bu kadar olumlu bir insan olabiliyorsun. Nasıl başarıyorsun bunu?" "Her sabah kalktığımda kendi kendime Jerry bugün iki seçim var. Havan ya iyi olacak ya kötü" derim. Havanın iyi olmasını seçerim. Kötü bir şey olduğunda yine iki seçim var. Kurban olmak ya da ders almak. Ben başıma gelen kötü şeylerden ders almayı seçerim. Birisi bana bir şeyden şikayete geldiğinde yine iki seçim var. Şikayetini kabul etmek ya da Ona hayatın olumlu yanlarını göstermek. Ben hayatın olumlu yanlarını seçerim." "Yok yahu" diye protesto ettim. "Bu kadar kolay yani." "Evet kolay" dedi Jerry.

Hayat seçimlerden ibarettir. Her durumda bir seçim vardır. Sen her durumda nasıl davranacağını seçersin. Sen insanların senin tavrından nasıl etkileneceklerini seçersin. Sen hayat tavrının iyi ya da kötü olmasını seçersin. Yani sen, hayatını nasıl yaşayacağını seçersin!"

Jerry'nin sözleri beni oldukça etkiledi. Onu uzun yıllar görmedim. Ama, hayatımdaki talihsiz olaylara dövünmek yerine, seçim yapmayı tercih ettiğimde hep onu hatırladım.

Yıllar sonra, Jerry'nin başına çok tatsız bir şey geldi. Soygun için gelen hırsızlar, paniğe kapılıp Jerry'yi delik deşik etmişler. Ameliyatı 18 saat sürmüş, haftalarca yoğun bakımda kalmış. Taburcu edildiğinde, kurşunların bazıları hala vücudundaymış. Ben onu, altı ay sonra gördüm." Nasılsın," diye sorduğumda, "Bomba gibiyim" dedi. "Bomba gibi." "Olay sırasında neler hissettin Jerry" dedim. "Yerde yatarken 'iki seçimim var' diye düşündüm. Ya yaşamayı seçecektim ya ölümü. Ben yaşamayı seçtim." "Korkmadın mı, bilincini kaybetmedin mi?" Ambulansla gelen sağlık görevlileri harika insanlardı. Bana hep "İyileşeceksin merak etme" dediler. Ama acil servisin koridorlarında sedyemi hızla sürerlerken doktorların ve hemşirelerin yüzündeki ifadeyi görünce ilk defa korktum. Bu gözler bana 'Bu adam ölmüş' diyordu. Bir şeyler yapmazsam, biraz sonra ölü bir adam olacaktım gerçekten. "Ne yaptın?" diye merakla sordum. "Bir hemşire yanıma yaklaştı ve bağırarak herhangi bir şeye alerjim olup olmadığını sordu. 'Evet' diye yanıt verdim. 'Var.' Doktorlar ve hemşireler. Merakla sustular. Derin bir nefes alarak kendimi topladım ve bağırdım. 'Benim kurşunlara alerjim var! 'Doktorlar ve hemşireler gülmeye başladılar. Tekrar başladım. Ben yaşamayı seçtim. 'Beni bir canlı gibi ameliyat edin. Otopsi yapar gibi değil.'

Jerry, sadece doktorların büyük ustalıkları sayesinde değil, kendi olumlu tavrının büyük katkısıyla yaşadı. Yaşaması bana yeni bir ders oldu. Her gün, hayatınızı dolu dolu yaşamayı seçme şansımız ve hakkımız olduğunu ondan öğrendim. Ve her şeyin kendi seçiminize bağlı olduğunu.

Tek Bir Hayatınız Var ve Bir Gün Sona Eriyor

Emma Bombeck Avustralya'da kanserden öldü. Ölümünden hemen önce şunları yazdı: "Hayatımı yeniden yasayabilseydim eğer; Hastayken yatağa girer dinlenirdim. Ben olmadığım zaman her şey kötüye gidecek diye düşünmezdim. Gül seklindeki pembe mumu saklamaz yakardım. Daha az konuşur ama daha çok dinlerdim. Yerler kirlense, masa örtüm lekelenirse bile daha çok arkadaşımı akşam yemeğine davet ederdim. Oturma odasında TV seyrederken, patlamış mısır yer, şömineyi yakmak isteyen birisi olduğunda ona engel olmazdım. Yerler leke olacak diye korkmazdım. Bana gençliğini

anlatmaya çalışan dedeme daha çok vakit ayırırdım. Kocamın sorumluluklarını daha çok paylaşırdım. Saçım bozulmasını diye arabanın camının açılmasını önlemezdim. Eteğimin lekelenmesine aldırmadan çimlere oturdum. TV seyredirken daha az, hayata bakarken daha çok ağlar ve gülerdim. Ömür boyu garantilidir denilen hiçbir şeyi satın almazdım. Hamileliğimin bir an önce sona erip, doğum yapmayı dilemek yerine, hamile olduğum her anın tadını çıkarır ve içimde bir canlı yaratmanın ne kadar harika olduğunu fark ederdim. Bu o kadar nadir bir olay ki. Mucize gibi bir şey. Çocuklarımı beni öpmek istediklerinde asla “Önce git ellerini yüzünü yıka” demezdim. Onlara daha çok “Seni seviyorum”, ondan da daha çok “özür dilerim” derdim. Ama başka bir hayat verilseydi en çok yapacağım şey; her dakikasını değerlendirmek olurdu. Dikkatle bak. Gerçekten gör. Yaşa. Vazgeçme. Küçük şeyler için şikayet etmekten vazgeç. Bana benzemeyenler, benden daha çok şeye sahip olanlar ve kimin ne yaptığı beni ilgilendirmezdi. Bunun yerine, ilişkilerimi güçlendirmeye çalışırdım.

Sahip olduğunuz ruhsal, fiziksel ve duygusal her şey için Allah’a şükredin. Tek bir hayatınız var ve bir gün sona eriyor.”

Özür Dilerim Anne

Beni karnında taşıırken özgürlüğünü kısıtladığım, oturmanı, kalkmanı, yürümeni kısaca yaşam biçimini zorlaştırdığım için. Geceleyin olur olmaz zamanda uyanarak uykunu böldüğüm, anlamsız ağlamalarımın kafanı şişirdiğim, durmadan altımı kirlettiğim, beslenirken zorluk çıkardığım, sık sık hastalanarak hastane kapılarında sizleri beklettiğim için. Çocukluğumda odamı dağıttığım, duvarlara resim çizdiğim, zamanında yatağıma yatmadığım, sabah kalkarken de baş ucumda seni uzun süre yalvarttığım, senin yaptığın mis gibi yemeklere burun kıvırdığım, komşunun kıymetli vazosunu kırıp seni mahcup duruma düşürdüğüm, alışveriş için her markete gittiğimizde paramız var mı yok mu diye düşünmeden bir sürü ıvır zıvır şeyler isteyip seni üzdüğüm, kendi yapabileceğim birçok şeyi senden isteyerek hem kendime hem de sana zarar verdiğim için.

Gençliğimde, sizden habersiz sağa sola gidip sizleri merak içinde bıraktığım, derslerime yeterince önem vermediğim; senin de bir insan olduğunu, yorulabileceğini düşünemeyip elimden gelen işlerde sana yardım etmekten kaçındığım için.

Bir önceki yıla ait botlarım, giysilerim sapa sağlam dururken, sırf moda-sı geçti diye sizden yenisini isteyip sizi sıkıntıya soktuğum için.

Aile bütçemizi hiç düşünmeden arkadaşlarımda gördüğüm her yeni şeyi de size de aldırarak isteyip ailemize bir sürü yük getirdiğim için.

Evlenip, kendi yuvamı kurduktan sonra seni ihmal ettiğim; seni gezdirmeye, farklı yerleri görmeni sağlamaya gücüm yettiği halde bunları yapmadığım için.

Yanımızda kaldığın zamanlarda, iş hayatının koşuşturmasını ve bir türlü bitmek tükenmek bilmeyen geleceğe ait planlarımı ön plana alarak, sana yeterince içten davranmadığım, daha yakından ilgilenip gönlünü hoş tutamadığım için.

En doğal hakkın olan torunlarını görme ve sevme hakkını sana daha az sağladığım için.

Seninle daha fazla birlikte olma şansım olduğu halde bunu ihmal edip, Bayramlar gibi Anneler Günü gibi önemli günlerde yanında olmak yerine sadece telefon ederek geçiştirdiğim için. Ve şu anda aklıma gelmeyen onlarca hatam için. Özür dilerim anne.

Birlik

Bir kaç yıl önce, Seattle Özel Olimpiyatlarında, tümü fiziksel ve zihinsel engelli olan dokuz yarışmacı, 100 metre koşusu için başlama çizgisinde toplandılar. Başlama işareti verilince, hepsi birlikte başladılar, bir hamlede başlamadılar belki ama yarışı bitirmek ve kazanmak için istekliyidiler. Yarışa başlar başlamaz içlerinden genç bir delikanlı tökezleyip yere düştü ve ağlamaya başladı. Diğer sekiz kişi oğlanın ağlamasını duydular. Yavaşladılar ve geriye baktılar. Sonra hepsi yönlerini değiştirdiler ve geriye döndüler. Oğlanın yanına geldiler. İçlerinden Down Sendrom'lu bir kız eğilip oğlanı öptü ve "Bu onun daha iyi olmasını sağlar" dedi. Sonra dokuzu birden kol kola girdiler ve bitiş çizgisine doğru hep birlikte yürüdüler.

Stadyumdaki herkes ayağa kalkıp dakikalarca onları alkışladı. Orada bulunan insanlar hala bu öyküyü anlatıyorlar. Neden? Çünkü; bu hayatta önemli olan şey, kendimiz için kazanmaktan çok daha ötede olan bir şeydir.

Bu hayatta önemli olan, yavaşlamak ve rotanızı değiştirmek anlamına gelse bile diğerlerinin de kazanması için yardım etmektir.

Mutluluk

İnsanoğlu mutluluğu hep hor kullanıyormuş, hep şikayetçi, hep bıkkınmış. Bir gün melekler, mutluluğu saklamaya karar vermişler. Saklayalım, zor bulsunlar. Zor buldukları için belki kıymetini bilirler diyerek başlamışlar tartışmaya. Sorun büyükmüş. Mutluluğu saklamak kolay değilmiş çünkü. Kimisi: "Everest'in tepesine saklayalım" demiş, kimisi "Atlas okyanusunun dibine" demiş. Tac Mahal'in kubbesi, Mekke sokakları, İtalyan sofrası. Bir hastanenin yenidoğan odası, dondurma külahı, şarap şişesi, lale bahçesi. Pek çok yer düşünmüşler ama hiç biri yeterince zor gelmemiş. Derken meleklerden biri; "İçlerine saklayalım" demiş. "Kimsenin aklına gelmez ki içine bakmak!"

İşte o gün bugündür mutluluk insanın içinde saklıymış. Hiçbir mutluluk kolay bulunmuyor. Kolay kolay gülmüyor insanın yüzü. Emekte ve insanın içinde saklı mutluluk. Ne başkasının ekmeğinde, ne başkasının evinde, ne de başka bir şeyde. Bu yüzden gözünüz hep içerde olsun. Mutluluğu uzakta aramayın. O sizde saklı.

Sen Mükemmelsin

İyi bilinen bir konuşmacı, seminerine 20 dolarlık bir banknotu gösterek başladı. 200 kişinin bulunduğu odaya, bu parayı kim ister diye sordu. Eller kalkmaya başladı ve konuşmacı bu parayı sizlerden birine vereceğim fakat öncelikle bazı şeyler yapacağım dedi. Parayı önce buruşturdu, ve dinleyicilere hala bu parayı isteyen var mı diye sordu. Eller yine havadaydı. Bu sefer, konuşmacı peki bunu yaparsam dedi ve 20 doları yere attı, onun üstüne bastı, ezdi, pisletti ve para şimdi pis ve buruştu. Fakat eller yine havadaydı ve o parayı herkes istiyordu. Konuşmacı şöyle dedi arkadaşlarım burada çok önemli bir şey öğrendiniz. Burada paraya ne yaptırıyorsa hiç önemli değil onu yine de istiyorsunuz. Çünkü benim ona yaptığım şeyler onun değerini düşürmedi. O hala 20 dolar.

Hayatımızda çoğu kez verdiğimiz kararlar ya da hayat şartları nedeniyle hırpalanır, canımız acıtılır, yerden yere vuruluruz, kendimizi kötü hissedimiz. Ancak ne olduğu ya da ne olacağı önemli değil. Hiçbir zaman dege-

rimizi kaybetmeyiz. Temiz ya da pis, hırpalanmış ya da kırılmış, bunların hiçbirisi önemli değildir.

Seni sevenler senin ne kadar değerli olduğunu her zaman bileceklerdir. Hayatımızın değeri ne yaptığımız ya da kimi tanıdığımızla değil kim olduğumuzla alakalıdır.

Sen mükemmelsin. Bunu asla unutma. Her zaman elinde olanları düşün. Olmayanları değil.

Hayatın Anlamı

Eski zamanların birinde bir adam hayatın anlamının ne olduğunu merak etmiş. Kendi bulduğu cevapların hiçbirisi ona yeterli gelmemiş. Başkalarına sormaya karar vermiş. Aldığı yanıtlar tatmin etmemiş. Mutlaka bir cevabı olmalıdır diyerek yılmadan sormaya devam etmiş. Köy köy, kasaba kasaba, ülke ülke dolaşmış. Zaman akıp geçmiş. Umudu tükenmeye başlamışken gittiği köylerden birinde, konuştuğu kişilerden biri: “Şu karşı dağları görüyor musun? Orada yaşlı bir bilge yaşar. İstersen ona git. Belki o senin aradığın cevabı biliyordur. Sana söyler.” Adam yola koyulmuş. Uzun ve zorlu bir yolculuk geçirmiş. Nihayet bilgenin yaşadığı eve ulaşmış. Kapıyı çalmış. Bilge adamı evine davet etmiş. Hal hatırdan sonra bilge adama ne için geldiğini sormuş. Adam hayatın anlamının ne olduğunu sormuş. Bilge adama demiş: “Sana bunun cevabını söylerim. Cevabı söylemeden önce bir sınavı tamamlaman gerekiyor. Adam bu öneriyi kabul etmiş. Bilge adama bir çay kaşığı vermiş. Çay kaşığına zeytinyağı doldurmuş ve adama demiş: “Şimdi evin dışına çıkıp, bahçede bir tur at. Sonra buraya gel. Zeytinyağını dökmek şartıyla. Bir damlası dahi dökülürse sana cevabını veremem.”

Adam gözü çay kaşığında pür dikkat bahçeyi turlayıp bilgeye dönmüş. Bilge: “Kaşıktaki yağ eksilmemiş. Bahçede neler gördün” demiş. Adam şaşkın. “Kaşığa dikkat etmekten bahçeyi fark etmedim” demiş. “Şimdi tekrar bahçeye çıkıp kaşık elinde bir tur at. Bu sefer bahçeyi inceleyip gel.” Adam tekrar bahçeyi turlamak için çıkmış. Ve bahçenin büyüleyici güzelliğine hayran kalmış. Geri geldiğinde bilge sormuş: “Bahçede neler gördün?” Adam bilgeye bahçenin güzelliği karşısında büyülendiğini, bahçeye hayran olduğunu anlatmış. Bilge gülümsemiş ve eklemiştir: “Kaşıktaki bir damla bile yağ kalmadı. Hayat senin bakış açısıyla anlam kazanır. Sadece bir noktayı görürsen, hayatın akıp gider ve sen farkına bile varamazsın. Göre-

bileceğın g z ll klerin tam ortasında hayatını yaşırsın. Akıp giden zamanın gözünde bir anlam kazanır. Hayatın anlamı senin bakış açında gizlidir.”

Ayakkabıcı

Ayakkabıcı, yeni getirdiğı malları vitrine yerleştirirken, sokaktaki bir  ocuk onu izlemekteydi. Okullar kapanmak üzere olduğundan, spor ayakkabılara rağbet fazlaydı. Gerçi mallar lüks sayılmazdı; ama küçük bir dükkan için yeterliydi. Onların en güzelini  n tarafa koyunca,  ocuk vitrine doğru biraz daha yaklaştı. Fakat bir koltuk değneğı kullanmaktayım. Hem de g    le. Adam ona bir kez daha göz attı.  st ndeki pantolonun sol kısmı, dizinin alt kısmından sonra boştu. Bu yüzden de sağı sola uçuşuyordu. Çocuğın baktığı ayakkabılar, sanki onu kendinden geçirmişti. Bir süre öyle durdu. Daldığı h lyadan çıkıp yola koyulduğunda, adam dükkandan dışarı fırlayıp: “Küçük!” diye seslendi. Ayakkabı almayı düşündün m ? Bu seneki modeller bir harika!  ocuk, ona dönerek: “Gerçekten çok güzeller!” diye tebessüm etti. Ama benim bir bacağım doğuştan eksik. “Bence önemli değıl!” diye atıldı adam. “Bu dünyada her şeyiyle tam insan yok ki! Kiminin eli eksik, kiminin de bacağı. Kiminin de aklı ya da vicdanı.” Küçük  ocuk, bir şey söylemiyordu. Adam ise konuşmayı sürdürdü: “Keşke vicdanımız eksik olacağına, ayaklarımız eksik olsa idi.” çocuğın kafası iyice karışmıştı. Bu sefer adama doğru yaklaşıp: “Anlayamadım!” dedi. “Neden  yle olsun ki?” “ ok basit!” dedi adam. “Eğer vicdan yoksa, cennete giremeyiz. Ama ayaklar yoksa problem değıl. Zaten orada tüm eksiklikler tamamlanacak. Hatta sakat insanlar, sağıamlara oranla daha fazla ödül görecekler.” Küçük  ocuk, bir kez daha tebessüm etti. O güne kadar  ektiğı acılar hafiflemiş gibiydi. Adam, vitrini işaret ederek: “Baktığın ayakkabı, sana yakışır” dedi. “Denemek ister misin?”  ocuk, başını yanlara sallayıp: “ zerinde 100 lira yazıyor. “Almam mümkün değıl ki!” “İndirim sezonunu senin için biraz  ne alırım” dedi adam. Bu durumda 40 liraya düşür. Zaten sen bir tekini alacaksın. O da 20 lira eder.  ocuk biraz düşünüp: “Ayakkabının diğ r teki işe yaramaz. Onu kim alacak ki?” “Ammayaptın ha” diye güldü adam. “Onu da sağı ayağı eksik olan bir çocuğa sataşım.”

Küçük  ocuğın aklı bu sözlere yatmıştı. Adam, devam ederek: “ stelik de  ğrencisin değıl mi?” diye sordu. “İkiye gidiyorum” diye atıldı  ocuk. “  e geçtim sayılır.” “Tamam iste” dedi adam. 5 Lira da  ğrenci indirimi yapsak, geri kahr 15 Lira. O da zaten pazarlık payı olur. Bu durumda ayakkabı senindir. Sattım gitti.”

Ayakkabıcı, çocuğun şaşkın bakışları arasında dükkana girdi. İçerideki raflar, onun beğendiği modelin aynıyla doluydu. Ama adam, vitrinde olanı çıkarttı. Bir tabure alıp döndükten sonra çocuğu oturtup yeni ayakkabısını giydirdi. Ve çıkarttığı eskiyi göstererek. "Benim satış işlemim bitti" dedi. "Sen de bana, bunu satsan memnun olurum." "Şaka mı yapıyorsunuz?" diye kekeledi çocuk. Onun tabanı delinmek üzere. Eski bir ayakkabı, para eder mi?" "Sen çok câhil kalmışsın be arkadaş" dedi adam. "Antika eşyalardan haberin yok herhalde." "Bir antika ne kadar eski ise o kadar para tutar. Bu yüzden ayakkabın bence en az 30-40 Lira eder. Küçük çocuk, ard arda yaşadığı şokları üzerinden atabilmiş değildi. Mutlaka bir rüyada olmalıydı. Hem de hayatındaki en güzel rüya. Adamın, heyecandan terleyen avuçlarına sıkıştırdığı kağıt paralara göz gezdirdikten sonra, 10 liralık banknotu geri vererek: "Bana göre 20 lira yeterli" dedi. "İndirim mevsimini başlattınız ya."

Adam onu kıramayıp parayı aldı. Ve bu arada yanağına bir öpücük konurdu. Her nedense içi içine sığmıyordu. Eğer bütün mallarını bir günde satsa böyle bir mutluluğu bulamazdı. Çocuk, yavaşça yerinden doğruldu. Sanki koltuk değneğine ihtiyaç duymuyordu. Sımsıcak bir tebessümle teşekkür edip: "Babam haklıymış" dedi. 'Sakat olduğun için üzölmene hiç gerek yok' demişti.

Her rüzgar savuracak bir toz bulur,
Her hayat yaşanacak bir can bulur,
Her umut gerçekleşecek bir düşün bulur
Bulunmayacak tek şey senin benzerindir.

O Müziği Duydunuz Mu?

18 Kasım 1995 günü keman sanatçısı Itzhak Perlman, New York'ta, Lincoln Center'daki Avery Fisher Salonu'nda bir konser vermek üzere sahneye çıktı. Eğer herhangi bir Perlman konserinde bulunmuşsanız bilirsiniz ki onun için "sahneye çıkmak" hiç de küçümsenecek bir başarı değildir. Çocukluk yıllarında çocuk felcine yakalanmış olan Perlman'ın her iki bacağına da destekleyici ateller vardır ve ancak kol değneği yardımıyla yürüyebilmektedir. Onu sahne üzerinde her defasında sadece bir adım atabilmek suretiyle acı içinde ve yavaş yavaş yürürken görmek unutulmamacak bir görüntüdür. Ağrılar içinde ama ihtişamla yürümektedir. sandalyesine erişinceye kadar. Sonra oturur; yavaşça koltuk değneklerini yere koyar, bacaklarındaki atellerin klipslerini açar, bir ayağını geriye iter, öte-

kini öne uzatır. Daha sonra yere eğilerek kemanını alır. Çenesinin altına koyar, orkestra şefine başıyla işaret verir ve çalmaya başlar. Şu zamanda değin, izleyiciler bu ritüele alışmışlardır. O, sahnenin bir ucundan sandalyesine doğru ilerlerken sessizce otururlar. Bacaklarındaki klipsleri açarken inanılmaz bir sessizlikle beklemektedirler. Çalmaya hazır olana dek beklerler.

Ancak o konserde bir şeyler ters gitti. Daha ilk birkaç satırı çalmıştı ki, kemanın tellerinden bir tanesi koptu. Telin kopma sesini duyabilmek mümkündü. Salonun bir ucuna tabancadan fırlayan kurşun gibi gitmişti ses. O sesin ne anlama geldiği konusunda yanılmak imkansızdı. Ve bunun akabinde ne yapılması gerektiği konusunda da.

O gece orada olan insanlar kendi kendilerine şöyle düşündüler: “Anlamıştık ki, yeniden ayağa kalkması, atelleri yeniden takması, koltuk değneklerini alması, yavaş yavaş sahne arkasına gitmesi veya yeni bir keman bulması ya da yeni bir tel takması gerekecekti.”

Ama o öyle yapmadı. Bunun yerine bir dakika kadar bekledi, gözlerini kapadı ve sonra şefe yeniden başlaması için işaret verdi. Orkestra başladı ve o kaldığı yerden devam etti. Ve daha evvel hiç görülmemiş bir tutku, güç ve saflıkla çaldı. Elbette herkes bilmektedir ki; senfonik bir eseri sadece 3 telle çalmak imkansızdır. Bunu ben de bilirim, sen de bilirsin, herkes bilir. Ama o gece Itzhak Perlman bilmeyi reddetmişti. Onu, parçayı kafasında dizayn ederken, değiştirirken ve yeniden bestelerken görebilirsiniz. Bir noktada, telleri nerdeyse yeniden tonlamışçasına sesler çıkarmaktaydı kemandan, daha evvel hiç vermedikleri sesleri vermelerini sağlamak için. Bitirdiğinde salonu olağanüstü bir sessizlik kapladı. Ve akabinde seyirciler ayağa kalktı ve tezahürata başladılar. Oditoryumun her yanından inanılmaz bir alkış patladı. Hepimiz ayaktaydık. Bağırıyor, ıslık çalıyor, alkışlıyor, yaptığını ne kadar takdir ettiğimizi, beğendiğimizi anlatacak her türlü hareketi yapıyorduk. Gülümsedi, yüzünden akan terleri sildi, yayını kaldırarak bizi susturdu ve böbürlenerek değil ama sessiz, güçlü, dingin bir tonla şöyle dedi: “Bilirsiniz, bazen de sanatçının görevidir, elinde kalanlarla ne kadar daha müzik yapabileceğini bulmak.”

Bu ne güçlü bir cümledir. Duyduğumdan beri aklımdan çıkmıyor. Ve kim bilir belki de bu bir yaşam tarzıdır. Sadece sanatçılar için değil hepimiz için. Burada, tüm yaşamını bir kemanın dört teli ile müzik yapmak üstüne kuran ve birden bire, bir konserin ortasında kendini sadece 3 tel ile bulan bir adam vardır. O da 3 tel ile müzik yapmayı seçer.

Ve o gece yaptığı; sadece 3 telle yaptığı müzik, daha evvel yaptığı, 4 teli varken yaptığı her şeyden daha güzel, daha kutsal, daha unutulmazdı.

O zaman belki de bizim görevimiz, yaşadığımız bu sallantılı, hızla değişen, ürkütücü dünyada kendi müziğimizi yapmaktır; önce elimizde olan herşeyle ve daha sonra bu artık imkansız olduğunda, sadece elimizde kalanlarla.

Annenin Gözleri

Küçük Kız kendini bildiğı günden beri annesinden büyük bir şefkat görmüş ve ondan duyduğu sözlerle, pamuk prenesten daha güzel olduğuna inanmıştı. Ona göre, nur yüzlü ve badem gözlüydü. Bir tanecik yavrusuydu her zaman. Ama ilk okula başlayınca işler değişti. Arkadaşları, onun hiç de güzel olmadığını, hatta çirkin bile sayıldığını söylemekteydi. Küçük kız, ilk önceleri onlara inanmadı. Çünkü herkes birbirini kıskanıyordu. Ama bir kaç yıl içinde gerçeklerle yüzleşti. Annesinin bir pamuğa benzettiğı yüzü, çiçek bozuğı bir cilde sahipti. “Badem” dediğı gözleri ise şaşığıdı. Vücudu da bir serviye andırmıyordu. Demek ki annesi onu aldatmış ve yıllar yılı çekinmeden yalan söylemişti. Genç kızın anne sevgisi, kısa bir süre sonra nefrete dönüştü. Evlenme çağına gelmiş olmasına rağmen yüzüne bakan yoktu. Üstelik de gözleri, bütün tedavilere rağmen düzelmıyordu. Genç kız, doktorların gizlice yaptığı konuşmalardan kör olacağını anladığında çılgına döndü ve kendisini hâlâ çocukluk yıllarındaki ifadelerle seven annesinin bu yalanlarına dayanamayıp evi terk etmeye karar verdi. Fakat annesi, uzak bir yerde iş bulunduğunu söyleyerek ondan önce davrandı ve kazandığı paraları bir akrabasına gönderip, kızına bakmasını rica etti. Genç kız bir süre sonra görmez oldu. Karanlık dünyasıyla baş başaydı. Bu arada annesini hiç merak etmiyordu. Yalancıydı annesi, ölse bile bir kayıp sayılmazdı. Bir gün doktorlar, uygun bir çift göz bulduklarını söyleyerek kızını ameliyat ettiler. Ancak o, gözünü açtığında yine aynı yüzü görmekten korkuyordu. Fakat kör olmak zordu. En azından kimseye yük olmazdı. Genç kız, ameliyat sonunda aynaya baktığında, müthiş bir çılgılık attı. Karşısında bir dünya güzeli vardı. Gerçekten de harika bir kızdı gördüğü. Yüzündeki bozukluklar tamamen kaybolmuştu. Çok kemerli olan burnu düzelmiş, kepçe kulakları normale dönmüş ve yaban otlarını andıran saçları, dalga dalga olmuştu. Genç kız, yanındaki yaşlı doktora sevinçle sarılarak: “Sanki yeniden dünyaya geldim” dedi. Yüzümde hiçbir çirkinlik kalmamış. Estetik ameliyatı siz mi yaptınız? Yaşlı doktor: “Böyle bir ameliyat yapma-

dık kızım” diye gülümsedi. Annenin bağışladığı gözleri taktık. Sen, onun gözünden gördün.

Judo Ustası

Japonya’da bir çocuk 10 yaşlarındayken bir trafik kazası geçirmiş ve sol kolunu kaybetmiş. Oysa çocuğun büyük bir ideali varmış. Büyüyünce iyi bir judo ustası olmak istiyormuş. Sol kolunu kaybetmekle birlikte, bu hayali de yıkılan çocuğunun büyük bir depresyona girdiğini gören babası, Japonya’nın ünlü bir Judo ustasına gidip yapılacak bir şeyin olup olmadığını sormuş. Hoca: “Getir çocuğu bir bakalım” demiş.

Ertesi gün baba-oğul varmışlar hocanın yanına. Hoca çocuğu süzmüş ve “Tamam” demiş “Yarın eşyalarını getir, çalışmalara başlayyoruz.”

Ertesi gün çocuk geldiğinde hocası ona bir hareket göstermiş ve “Bu hareketi çalış” demiş. Çocuk bir hafta aynı hareketi çalışmış. Sonra hocasının yanına gitmiş. “Bu hareketi öğrendim başka hareket göstermeyecek misiniz?” diye sormuş. Hocanın cevabı: “Çalışmaya devam et olmuş.” 2 ay, 3 ay, 6 ay derken çocuk okuldaki bir yılını doldurmuş. Çocuk bu bir yıl boyunca hep o aynı hareketi tekrarlamış. Hocanın yanına tekrar gitmiş: “Hocam bir yıldır aynı hareketi yapıyorum bana başka hareket göstermeyecek misiniz?” “Sen aynı hareketi çalış oğlum. Zamanı gelince yeni hareketlere geçeriz.” 2 yıl, 3 yıl, 5 yıl derken çocuk judodaki 10. yılını doldurmuş. Bir gün hocası yanına gelip “Hazır ol!” demiş. “Seni büyük turnuvaya yazdırdım. Yarın maça çıkacaksın!” Delikanlı şok olmuş. Hem sol kolu yok hem de judo da bildiği tek hareket var. Ünlü judocuların katıldığı turnuvada hiçbir şansının olmayacağını düşünmüş. Ama hocasına saygısından ses çıkarmamış. Turnuvanın ilk günü delikanlı ilk müsabakasına çıkmış. Rakibine bildiği tek hareketi yapmış ve kazanmış. Derken ikinci, üçüncü maç, çeyrek, yarı final ve final. Finalde delikanlının karşısına ülkenin son on yılın yenilmeyen şampiyonu çıkmış. Tam bir üstat. Delikanlı dayanamayıp hocasını yanına koşmuş. “Hocam hasbelkader buraya kadar geldik ama rakibime bir bakın hele. Bende ise bir kol eksik ve bildiğim tek bir hareket var. Bu kadar bana yeter. Bari çıkıp da rezil olmayayım izin verin turnuvadan çekileyim.” “Olmaz” demiş hocası. “Kendine güven, çık dövüş. Yenilirsen de namusunla yenil.” Çaresiz çıkmış müsabakaya. Maç başlamış. Delikanlı yine bildiği o tek hareketi yapmış ve rakibini yenip şampiyon olmuş. Kupayı aldıktan sonra hocasının yanına koşmuş: “Hocam nasıl oldu bu iş? Benim bir kolum yok ve bildiğim tek bir hareket var. Nasıl oldu da

ben kazandım?” demiş. Hoca: “Bak oğlum 10 yıldır o hareketi çalışıyordun. O kadar çok çalıştın ki, artık yeryüzünde o hareketi senden daha iyi yapan hiç kimse yok. Bu bir. İkincisi de o hareketin tek bir karşı hareketi vardır. Onun için de rakibinin senin sol kolundan tutması gerekir!”

İnsanların eksiklikleri bazen, aynı zamanda en güçlü tarafları olabilir. Yeter ki bu eksiklik kafalarında olmasın!

Akıllı Olmanın Yolları

Her duyduğunuza, her gördüğünüze inanmayın. Görünenin ve duyulanın ardındakini araştırın.

Kalbinizin söylediği yer, hiç bilmediğiniz, hiç uğramadığınız bir yer de olsa gidip bakın.

Ne istediğiniz kadar ne istemediğinizi de bilin. Bu, karar verme aşamasında daha belirleyici bir kriterdir.

Tecrübeli kişilerin önerilerini kulak arkası etmeyin. Onlardan daha zeki ve daha bilgili olduğunuzu düşünseniz bile.

Burnunuzun dikine gitmeyin. İnat, kimi zaman engelsiz bir yolda bile önünüze engebeler çıkarabilir.

Talihinize fazla güvenmeyin. Şimdiye kadar yüzüne gülmüş olması bundan sonra da öyle olacağı anlamına gelmez.

Neyi bildiğiniz kadar neleri bilmediğinizin de farkında olun. Bilmedikleriniz bazen daha sadık yol göstericidir.

Kendinize boy aynasından şöyle bir bakın. Başkalarının gözünde nasıl bir imaj yarattığınızı, söz ve davranışlarınızın nasıl etkiler bıraktığını keşfedin.

Yaptıklarınızı, söylediklerinizi ve söylemediklerinizi sorgulayın. Bunlar sizi, kimliğinizi oluşturur.

Bir insanı değerlendirirken onun hakkında diğerlerinin ne söylediğinden çok, onun diğerleri hakkında neler söylediğine bakın.

Olayların görünen yüzü sizi kandırmasın, aklınızı çelmesin. Hakikat maddiyonun görünmeyen yüzünde saklı olabilir.

Özgür fikirli olun ama sabit fikirli olmayın.

Her işi zamanında yapın. Vaktini aşan görevler hem kafanızı karıştırır hem huzurunuzu kaçıır.

Güveneceğiniz insanları iyi seçin.

Esnek olun. Şartlara, yere ve duruma göre pozisyon almayı bilin.

Çok boyutlu düşünün. Duruma, hoşunuza gitmeyen pencerelerden de bakmaya cesaret edin.

Olayları ve soruları sadece kendi istek ve ihtiyaçlarınız açısından değerlendirmeyin.

Kusur bulmak yerine, tamir etmenin ve onarmanın yollarını arayın.

Ne zaman konuşmanız, ne zaman sessiz kalmanız gerektiğini, bunların hangisinin ne zaman etkili olduğunu bilin.

Paranoyak olmayın ama tedbiri de elden bırakmayın.

Başkalarının hayal ve ideallerine saygı gösterin.

Ağzınızdan çıkanlara dikkat edin, geriye dönüşü olmayan sözleri etmekten sakının.

Toplumca genel kabul görmüş ve sorgulanmayan kurallara yeri geldiğinde şüpheyile bakmayı bilin.

Sır vermekte cömert davranmayın. Her zaman kendinize sakladığınız bir sırrınız olsun.

Başkalarının dürüst olmadığından şikayet etmeden önce kendi yalanlarınızı gözden geçirin.

Vicdanınız rahat mı? Bunu kendisine sık sık sorun.

İnsanları söyledikleri kadar söylemedikleriyle de değerlendirin.

Peşin hükümlerden kaçının. Gerçek sanıların tam tersi olabilir.

Öfkeli zamanlarınızda karar almaktan ve uygulamaya koymaktan kaçının.

Eşref saatinizi bilin. Hangi durumlarda motivasyonunuzun azaldığını ve veriminizin düştüğünü bilin ve bu doğrultuda bir çalışma planı hazırlayın.

Doğru şartların oluşmasını beklemek yerine doğru şartları yaratın.

Üzölmek konusunda da sevilmek konusunda da acele etmeyin.

Evet derken de hayır derken de iyi düşünün.

Haksızlığa tepki göstermekten çekinmeyin. Unutmayın ki, bugün başkasının kapısını çalan adaletsiz bir el yarın sizinkine de dayanabilir.

Hatanızı bilin, hatalarınızı bir öğretmen ve tecrübe kaynağı yapın.

Başarısızlığınızın bahanelerini değil sebeplerini bulun. Bahaneler başarısızlığı haklı çıkarmaktan ve sizi çaresiz bırakmaktan başka bir işe yaramaz.

Her rüzgara göre nasıl dümen kıracağınızı bilin.

Ne emreden olun ne de kendisine emredilen.

Bir şeyi kaybederken aslında bir çok şeyi kazanmış olabileceğinizi unutmayın.

Hatırladığınızda canınızı yakan şeyleri unutun gitsin.

Cesarete ve ümide ihtiyaç duyduğunuz zamanlarda, cesaretlendirecek ve ümitlendirecek birini bulun.

Kalpten Vermek

13 yaşındayken annem bana asla unutamayacağım bir ders vermişti. Bir gün küçük bir markette alışveriş ediyorduk. O anda içeri giren aile dikkatimi çekti. Anne, kızı ve torunu gibi görünüyorlardı. Üstleri başları temiz gibi, ama yırtık pırtıktı. Bizlerden daha şanssız oldukları bir gerçektir. Markette gezinirken el arabalarını dikkatle seçtikleri gerekli yiyeceklerle doluyorlardı. Annem ve ben alışverişimizi bitirmiştik. Ödeme yapmak için kasaya yanaştık. Kasa sırasında önümüzde o aile vardı. Aramızda sadece bir kişi vardı. Belirli miktarda paraları olduğundan el arabasından çıkardıkları her yiyecekten sonra kasiyere toplam aldıyorlardı. Bu biraz zaman aldığından önümüzdeki adam sabırsızlanmaya başlamıştı. Duyulduğundan emin olduğum hoş olmayan şeyler söylemeye başlamıştı. Kasiyer toplamı aldı ama kadıncağızın parası yetişmedi. Bazı yiyecekleri geri koymaya başladı. Annem cüzdanına uzandı. 50 TL çıkardı ve kadına uzattı. Kadın şaşırıyordu, "Bunu alamam" dedi. Annem kendinden gayet emin kadına baktı ve usulca yanıtladı, "Evet, kesinlikle alabilirsiniz. Bunu bir hediyeler olarak düşünün. Arabanın içindekilerinin hepsi de ihtiyacınız olan şeyler. Lütfen bunu kabul edin." Kadın parayı aldı, annemin elini sıktı, gözlerinden yaşlar süzülüyordu. "Çok teşekkür ederim. Bana daha önceden hiç kimse böyle yardım etmedi" dedi.

Gözlerim yaşlar içinde marketten ayrıldım. Bu olayı asla unutamadım. Annemle babam beş çocuk yetiştirmişler. Hiçbir zaman çok paraları olmamış. Annemin şefkatli kalbi bana miras kaldığı için çok seviniyorum. Hiç bencillik yapmadan veriyorum. Dünyada bundan daha güzel bir duygu olabilir mi?

Özel Bir Gün

Eniştem; kız kardeşimin dolabının en alt gözünü açtı ve ince kâğıda sarılmış bir paket çıkardı. "Bu" dedi, "Sıradan bir giyecek değil." Kâğıdı açtı ve bana uzattı. Zarif ve ipekliydi. Kenarları eliş dantelle süslenmişti. Astromonik bir fiyat taşıyan etiketi hâlâ üstündeydi. "Jan bunu New York'a ilk gittiğimizde almıştı. Nereden baksan sekiz - dokuz yıl olmuştur. Hiç giymedi. Özel bir gün için saklıyordu."

Çamaşırını benden aldı ve cenaze evine götürmek üzere ayırdığımız diğer giysilerle birlikte yatağın üzerine koydu. Bırakırken eli bir an yumuşak kumaş okşar gibi oyalandı. Dolabın gözünü hızla kapattı ve bana dönüp dedi ki: "Hiçbir şeyini özel bir gün için saklama. Yaşadığın her gün özeldir."

Cenazeyi izleyen günlerde enişteme ve yeğenime beklenmeyen bir ölümün arkasından yapılması gereken tüm üzücü işlerde yardımcı olurken sık sık bu sözleri hatırladım. Kardeşimin ailesinin yaşadığı şehirden California'ya dönerken uçakta yine bu sözleri düşündüm. Kardeşimin göremediği, duymadığı ya da yapamadığı bütün şeyleri düşündüm.

Hâlâ eniştemin sözlerini düşünüyorum ve hayatım değişti. Artık daha çok okuyor, daha az toz alıyorum. Balkonda oturup bahçemi seyrediyorum, uzayan çimlere aldırmadan. Ailem ve dostlarımla daha çok vakit geçiriyorum, iş toplantılarında daha az. Mümkün olduğu kadar sık "hayatın katlanılması gereken bir dertler zinciri yerine zevk alınacak olaylar silsilesi olarak örülmesi" gerektiğini hatırlatıyorum kendime. Her anın güzelliğini duyumsayarak yaşamak istiyorum. Hiçbir şeyimi özel günler için saklamıyorum. Kıymetli tabak çanağımı her "özel" olayda kullanıyorum. Birkaç kilo vermek, tıkanan lavaboyu açmak bahçede ilk açan çiçek gibi özel olaylarda. En pahalı ceketimi canım isterse süper markete giderken giyiyorum. Teorime göre eğer zengin görünürsem, küçük bir torba erzak için o kadar parayı daha rahat ödeyebilirim. Pahalı parfümü özel partiler için saklamıyorum. Mağazalardaki tezgâhların ve banka memurlarının bunları da en az parti parti gezen arkadaşlarımla kadar iyi koku alır.

"Bir gün" kelimesi dağarcığımdaki yerini kaybetti. Bir şey eğer görme-ye, duymaya ya da yapmaya değerse, onu şimdi görmek, duymak ve yapmak istiyorum. Hepimizin "Yaşayacağımıza garanti gözüyle baktığımız yarını görmeyeceğini" bilseydi eğer kız kardeşim, neler yapardı kim bilir? Sanırım aile fertlerini ya da yakın arkadaşlarını aradı. Belki eski birkaç arkadaşını arayıp aralarında geçen sürüşmeler için özür dilerdi. Belki bir lokantaya en sevdiği Çin yemeğini ısmarlardı. Bunların hepsi birer tahmin. Kardeşimin neler yapmadan öldüğünü hiçbir zaman bilemeyeceğim. Ya ben?

Eğer sayılı saatimin kaldığını bilseydim, yapamadığım şeyler olduğu için kızardım. Yazmayı ertelediğim mektupları yazmadığım için kızardım. "Bir gün ararım" dediğim dostları görmediğim için kızardım. Eşime ve kızıma onları ne kadar çok sevdiğimi yeterince sık söylemediğim için kızardım. Artık hayatlarımıza kahkaha ve renk katacak hiçbir şeyi yarına ertelemeye, duygularımı dizginlememeye çalışıyorum. Ve her sabah gözlerimi açtığımda kendime o günün "Özel bir gün" olduğunu söylüyorum.

Ders

Okuldaki ikinci ayımda, hocamız test sorularını dağıttı. Ben okulun en iyi öğrencilerinden biriydim. Son soruya kadar soluk almadan geldim ve orada çakıldım kaldım. Son soru şöyleydi: "Her gün okulu temizleyen hademe kadının ilk adı nedir?" Bu herhalde bir çeşit şaka olmalıydı. Kadını yerleri silerken hemen her gün görüyordum. Uzun boylu, siyah saçlı bir kadındı. 50'lerinde falan olmalıydı. Ama adını nerden bilecektim ki! Son soruyu yanıtsız bırakıp kağıdı teslim ettim. Süre biterken bir öğrenci, son sorunun test sonuçlarına dahil olup olmadığını sordu. "Tabii dahil" dedi, hocamız. "İş yaşamınız boyunca insanlarla karşılaşacaksınız. Hepsi birbirinden farklı insanlar. Ama hepsi sizin ilginiz ve dikkatinizi hak eden insanlar bunlar. Onlara sadece gülümsemeniz ve 'Merhaba' demeniz gerekse bile." Bu dersi hayatım boyunca unutmadım. O hademenin adı Dorothy idi.

Yağmurda Otostop

Bir gece vakit gece yarısına doğru Alabama otoyolunun kenarında duran bir zenci kadın gördüm. Bardaktan boşanırca yağın yağmura rağmen, bozulan arabasının dışında duruyor ve dikkat çekmeye çalışıyordu. Geçen her arabaya el sallıyordu. Yanında durdum. 60'lı yıllarda bir beyazın bir zenciye hem de Alabama'da yardıma kalkışması pek olağan şeylerden değildi. Onu kente kadar götürdüm. Bir taksi durağına bıraktım.

Ayrılırken ille de adresimi istedi. Verdim. Bir hafta sonra kapım çalındı. Muazzam bir televizyon indiriyordu adamlar. Bir de not ekliydi armağan-da. "Geçen gece otoyolda bana yardımınıza teşekkür ederim. O korkunç yağmur sadece elbiselerimi değil, ruhumu da sırlıslıkla etmişti. Kendime güvenimi yitirmek üzereydim. Siz çıka geldiniz. Sizin sayenizde ölmekte olan kocamın yatağının baş ucuna zamanında ulaşmayı başardım. Biraz sonra son nefesini verdi. Tanrı bana yardım eden sizi ve başkalarına karşılık beklemeksizin yardım eden herkesi kutsasın! En iyi dileklerimle. Bayan Nat King Cole"

Size Hizmet Edenleri Hep Hatırlayın

Bir pastanın üç otuz paraya satıldığı günlerde 10 yaşında bir çocuk pastaneye girdi. Garson kız hemen koştu. Çocuk sordu: “Çikolatalı pasta kaç para?” “50 cent!”

Çocuk cebinden çıkardığı bozukları saydı. Bir daha sordu: “Peki dondurma ne kadar.” “35 cent” dedi garson kız sabırsızlıkla.

Dükkanında yığınla müşteri vardı ve kız hepsine tek başına koşuşturuyordu. Bu çocukla daha ne kadar vakit geçirebilirdi ki. Çocuk parasını bir daha saydı ve “Bir dondurma alabilir miyim lütfen” dedi. Kız dondurmaya gitti. Fişi tabağın kenarına koydu ve öteki masaya koştu. Çocuk dondurmamı bitirdi. Fişi kasaya ödedi. Garson kız masayı temizlemek üzere geldiğinde gözleri doldu birden. Masayı sanki akan yaşlar temizleyecekti. Boş dondurma tabağının yanında çocuğun bıraktığı 15 cent duruyordu.

Yolumuzdaki Engeller

Eski zamanlarda bir kral, saraya gelen yolun üzerine kocaman bir kaya koydurmuş, kendisi de pencereye oturmuştu. Bakalım neler olacaktı? Ülkenin en zengin tüccarları, en güçlü kervancıları, saray görevlileri birer birer geldiler, sabahtan öğlene kadar.

Hepsi kayanın etrafından dolaşıp saraya girdiler. Pek çoğu kralı yüksek sesle eleştirdi.

Halkından bu kadar vergi alıyor, ama yolları temiz tutamıyordu. Sonunda bir köylü çıkageldi.

Saraya meyve ve sebze getiriyordu. Sırtındaki küfeyi yere indirdi. İki eli ile kayaya sarıldı ve ıkına sıkına itmeye başladı. Sonunda kan ter içinde kaldı ama kayayı da yolun kenarına çekti. Tam küfesini yeniden sırtına almak üzereydi ki, kayanın eski yerinde bir kesenin durduğunu gördü. Açtı. Kese altın doluydu. Bir de kralın notu vardı içinde. “Bu altınlar kayayı yoldan çeken kişiye aittir” diyordu kral. Köylü, bugün dahi pek çoğumuzun farkında olmadığı bir ders almıştı. “Her engel, yaşam koşullarınızı daha iyileştirecek bir fırsattır.”

Ders Veren Eşek

Bir çiftçinin eŖeđi bir gün bir hendeğe dŖmŖt. Çiftçi onu oradan kurtarabilmek için ne yapması gerektiğini kara kara dŖnrken, hayvancağız da sürekli acı çekiyor ve inliyordu. Sonunda çiftçi kararını verdi: “Bu eŖek çok acı çekiyor ve üstelik de çok yaŖılı” dedi. “Onu kurtarmak için saatlerce ter dökmeye değmez. Nasıl olsa ölecek. Ben Ŗimdi, üstüne kürek kürek toprak atarım, hem eŖeđimi gmmŖ olurum, hem de tehlike oluŖturan bu hendeği kapatmıŖ olurum.” Sonra da komŖularına, kreklerini alıp, kendisine yardım için gelmelerini söyledi. Tüm mahalle halkı, dibinde eŖeđin can ekiŖmekte olduğu hendeğe kürek kürek toprak atmaya baŖladı.

zerine sürekli olarak toprak atıldığını gören eŖek, yürek paralarcasına bir sesle bağırmaya baŖladı ve fakat bir süre sonra sesi duyulmaz oldu. Çiftçi, eŖeđin öldüğünü ve üzerinin toprakla kapanmıŖ olduğunu sanarak hendeğin kenarına gitti, aŖađı baktı. Ve gördükleri karŖısında bir anda dondu kaldı. EŖek, kürek dolusu her toprak atılıŖından sonra silkiniyor, sırtındaki toprağı aŖađı fırlatıyor ve sonra da üç alırcasına bir hırsla yerdeki toprağı ayaklarıyla eziyordu. Hendeğin çevresindeki tüm mahalle halkının her toprak atılıŖında ise sırtından silkeleyip ezdiği toprağın üzerinde biraz daha, biraz daha yükseliyordu.

Hendek dolarken eŖeđin ise yukarı doğru çıkmakta olduğunu gören mahalleliler önce ŖaŖırdılar. Fakat kısa bir süre bu ŖaŖkınlıkları, derin bir utanca dnŖt. Çünkü hendeğe attıkları her kürek dolusu toprağı ezen eŖeđin, ukurluğu önemli ölçüde kapatılan hendeğin ağzına kadar geldiğini ve Ŗimdi de o kocaman gözleriyle kendileriyle baktığının farkına vardılar.

EŖek tüm gücünü toparlayarak sıçradı hendekten çıkmayı baŖardı.

Kendisini hendeğin dibine gömmek için üzerine kürekler dolusu toprak atan tüm mahalle halkına eŖeđin verdiği dersi birlikte gözden geçirelim mi? İŖte bu iki dersimiz:

1. YaŖamımızda, pek uzağımızda olmayan kiŖiler bile üzerimize çamur atabilirler. Bir omuz silkmesiyle bu çamurları üzerimizden atabilir ve onları, ayaklarımız altında ezebiliriz. Bu davranıŖımız bizi, daha da yükseltecektir.

2. KarŖılaŖtıđımız her sorun, yukarı ıkabilmemiz için önümüze gelmiŖ bir basamaktır. En umutsuz anlarımızdan bile, en derin hendeklerden bile ancak, onlar karŖısında teslim olmayarak, onlara karŖı direnerek kurtulabiliriz.

Bir sürü insanı yönettiğim halde ailemi yönetememişsem, kimseyi yönetmiş sayılmam. Bir sürü iş anlaşması yaptığım halde, çocuklarımı ihmal etmişsem yaşamımın en büyük fırsatını kaçırmış, Allah'ın bana verdiği babalık görevini yapamamışım demektir.

Devlet başkanı bile olsam, kendi ailemin reisi olmadığım sürece işsiz kalmış sayılırım. Günlerce ve yıllarca zorlu saatler boyunca personelimi eğitmiş ama kendi çocuklarıma yol gösterememişsem, iyi bir öğretmen değilim demektir.

Yöneticilere bile danışmanlık ediyor olsam, çocuklarım bana danışmak istediklerinde onların yanında değilsem, iyi bir rehber değilim demektir.

Evimde değil de işimde, mesleğime öncelik veriyorsam, benim için dünyada en önemli olan insanlardan giderek uzaklaşmaya öncelik veriyorum demektir. Başarılarımla meslektaşlarım arasında büyük saygınlık ve servet sahibi bile olsam, kendi karımın ve çocuklarımla bana saygısı olmadıkça, yoksul bir adam olarak kalırım.

Hedeflerime ulaşmak için dünyayı dolaşsam bile, oğlumu maçına, kızımı konserine götürmemişsem, yanlış uçağa binmişim demektir.

Tüm kazanımlarımı ailemi geçindirmek için kullansam ve yorgunluktan bitip tükenene kadar çalışsam bile, önceliği aileme vermiyorsam, kazandıklarım beş kuruş etmez. Öte yandan da unutulmamalıdır ki, bir erkek çalışmazsa yiyecek ekmek bulamaz ve bir erkek ailesine bakmazsa en büyük günahı işler. Ne var ki toplumun aile değerlerine yüklediği yıkıcı isteklere boyun eğmeyi seçersem, o zaman Tanrı yardımcım olsun, çünkü bu boyun eğişin bozulmanın ilk adımı olduğunu gözden kaçırmışım demektir. Zaman bir kez geçti mi bir daha geri gelmez. Zaman bir an için bile olsa durmaz. Üstelik zaman geçtikçe daha bağışlayıcı da olmaz.

Birlikte geçirilen zaman ölçülemez, çünkü o anlar birlikte zaman geçiren insanlar için paha biçilmezdir. Çocukken çocuk gibi düşünür, babamın elini tuttuğum her anın tadını çıkarırdım. Baba olduğum zaman da küçük kızımın elimi tuttuğu her anın tadını çıkardım. Şimdi o anlar benim için daha dün yaşanmış gibi tazeler. Şimdi bildiklerimi o günden öğrenmiş olsaydım, evde geçirebileceğim tek bir anı büroda harcamazdım.

Şimdilerde zaman yönetiminden, nitelikli zamandan, nicelikli zamandan söz ediyorlar; ama bütün zamanlar içinde en değerlisi çocuklarınızla geçirdiğiniz zamandır!

Papatya ile Kelebek

Günlerden bir gün, evrenin bir noktasında, küçük bir tırtıl gözlerini hayata açmış. Doğal içgüdüleri ile hemen beslenmeye başlamış. Ne bulursa yemiş. Bir süre sonra, yeterince büyüdüğünde, kendine güvenli bir yer bulup, bir koza örmeye başlamış. Bu kozanın içinde geçirdiği uzunca bir sürenin sonunda da, rengarenk kanatlı bir kelebek olup çıkmış.

Minik kelebek uçabiliyor olmanın da verdiği mutlulukla uçmaya başlamış. Dağlar tepeler aşmış, ormanın her yerini dolaşmış. Derken bir vadiye gelmiş. Rengarenk çiçeklerin bulunduğu bir vadiye. Etrafına şaşkın şaşkın bakarken, vadinin öbür ucunda bir papatya görmüş. Bir anda afallamış. Ne düşüneceğini, ne yapacağını bilememiş. İçinden “Ne muhteşem bir çiçek” diye geçirmiş. Ve vakit kaybetmeden yüzlerce renkli, hoş kokulu çiçeğin üzerinden geçip doğruca onun yanında alması solmuş.

“Merhaba” demiş papatyaya, “Sizi uzaktan gördüm ve yanınıza gelmek istedim.” Nazlı papatya şöyle bir bakmış konuşuna ve “Merhaba” demiş, “Ben de yalnızlıktan sıkılmışım zaten.” Ve konuşmaya başlamışlar. Kelebek ona hayat hikayesini, nerede dünyaya geldiğini, geçtiği ormanı, tepeleri anlatmış.

Papatyada ona kendinden bahsetmiş. Birbirlerinden gerçekten hoşlanmışlar. Kelebek bütün zamanını papatyayla geçirmiş. Gece olunca beraber yıldızları ve ateş böceklerinin danslarını seyretmişler. Gündüz olunca kelebek, kanatlarıyla papatyayı güneşin yakıcı ışınlarından korumuş.

Minik kelebek papatyayı çok sevmiş. O kadar çok sevmiş ki, bir türlü onun yanından ayrılamamış. Papatyanın da onu sevip sevmediğini merak ediyormuş. Ama cesaret edip de bunu papatyaya söyleyememiş bir türlü. Onu kırmaktan, incitmekten, bu yüzden kaybetmekten korkmuş. Papatya da kelebeği çok sevmiş ama o da bir türlü söyleyememiş sevgisini. Duygularının karşılığının olmayacağından, bu yüzden kelebeği kaybedeceğinden korkmuş. Böylece iki sevgili yan yana, ama sevgilerini paylaşmadan sürekli sohbet etmişler.

Böylece saatler saatleri kovalamış. Günler geçip de, kelebek artık zamanı kalmadığını, gücünün tükendiğini anlayınca, papatyaya dönmüş ve “Üzgünüm, ama senden ayrılmam gerekecek” demiş. Papatya buna bir anlam vermemiş. “Neden” demiş. “Yoksa benim yanımda mutsuz musun?” “Hayır” demiş kelebek. “Bilakis, sen benim hayatıma anlam kattın. Fakat biz kelekelerin ömrü sadece üç gündür. Ve ben de ömrümü tamamladım. Artık kelekelerin hiç ölmediği bir yere gitmeliyim.”

Papatya bu duruma çok üzülmüş. Ama yapacak bir şey yokmuş zaten. Kelebek artık hiç gücünün kalmadığını, daha fazla tutunamayacağını fark ettiğinde, son bir gayretle papatyaya “Seni seviyorum” diyebilmiş ancak.

Papatya donakalmış. Sadece “Ben de” diyebilmiş kelebeğin arkasından. Ardından da gözyaşlarına boğulmuş. İçinden “Keşke onun da beni sevdiğini bilseydim. Keşke onu sevdiğimi söyleyebilseydim” diye geçirmiş. Papatya, sevdiğinin onu sevdiğini bilmeden geçirdiği günlerin acısına dayanamamış. Bir süre sonra yaprakları önce solmuş, sonra da dökülmeye başlamış.

Her düşün yaprakta papatya, içinden “seviyormuş” diye geçirmiş.

İşte o günden beri, bunu bilen aşıklar, sevgililerine sormadıklarını hep papatyalara sormuş; seviyor mu sevmiyor mu diye.

Kurşun Kalemın Önemi

Çocuk, büyükbabasının mektup yazışını izliyordu. Birden sordu; “Bizim başımızdan geçen bir olayı mı yazıyorsun? Benimle ilgili bir hikaye olma ihtimali var mı?” Büyükbaba yazmayı kesti, gülümsedi ve torununa şöyle dedi; “Doğru, senin hakkında yazıyorum. Ama kullandığım kurşun kalem yazdığım kelimelerden çok daha önemli. Umarım büyüdüğünde bu kalemi sen de seversin.” Çocuk kaleme merakla baktı ama özel bir şey göremedi. “İyi ama bu kalem benim hayatımda gördüğüm diğer kalemlerden hiç farklı değil ki!” “Bu tamamen nesnelere nasıl baktığınla ilgili. Bu kalemın beş önemli özelliği var ve sen de bu özellikleri kendinde benimseyebilirsen hep dünyayla barışık bir insan olursun.

Birinci özellik: Harika şeyler yapabilirsin ama attığın adımları yönlendiren bir el olduğunu asla unutma. Bizim için bu el Allah’tır ve her zaman kendi kudretiyle bizi o yönlendirir.

İkinci özellik: Zaman zaman her ne yazıyorsam durmam ve kalemimin ucunu açmam gerekiyor. Bu kaleme biraz acı çektirse de sonuçta daha sivri olmasını sağlar. Bu yüzden bazı acılara göğüs germeyi öğrenmelisin, bu acılar seni daha iyi bir insan yapar.

Üçüncü özellik: Kurşun kalem, yanlış bir şey yazdığında bunu bir silgiyle silmene her zaman olanak tanır. Yaptığımız bir şeyi sonradan düzeltmenin kötü bir şey olmadığını anlamalısın, aksine bu bizi adalet yolunda tutmaya yarayan en önemli şeylerden biridir.

Dördüncü özellik: Kurşun kalemin en önemli kısmı, kalemin yapıldığı ahşabı ya da dışarı yansıyan şekli değil, içerisinde yer alan kurşunudur. O yüzden her zaman kendi içine bakmalı, en çok onu korumalısın.

Beşinci özellik: Her zaman iz bırakmasıdır. Aynı şekilde sen de hayatta yaptığın her şeyin bir iz bırakacağını bilmeli ve her hareketinin farkında olmalısın.

Arkadaşlık

Çok samimi iki dost ve arkadaşlardı. Fakat bir tanesi çok kurnaz, atılgan ve hareketli, diğeri ise çok saf, dürüst ve sessizdi. Bir gün kurnaz olan arkadaş, diğer arkadaşın yanına giderek işlerinin bozulduğunu söyler ve kendisinden para ister. Samimi dostu onu hiç kırmaz ve elindeki bütün parayı arkadaşına verir. Arkadaşı bu parayla işlerini düzeltir. Bir süre sonra kurnaz olan yine arkadaşının yanına gider ve arkadaşının evlenmek üzere olduğu nişanlısını çok beğendiğini ve kendisine vermesini ister. Arkadaşı çok şaşırır, ne diyeceğini bilemez. Fakat aralarında o kadar kuvvetli bir sevgi vardır ki arkadaşına hayır diyemez. Nişanlısını arkadaşına verir. Zaman içinde saf olanın işleri bozulur ve birden arkadaş aklına gelir. (Ben ona sıkıştığında iyilik yapmıştım diyerek) arkadaşının işyerine gider ve kendisine çalışması için iş vermesini ister. Arkadaşı ona iş vermez. Bizimki pişmanlık ve üzüntü içinde geri döner ama yine de arkadaşına kızmaz. Bir gün sokakta dolaşırken yanına hasta ve yaşlı bir adam yaklaşır. Fakir olduğu için ilaç alamadığını söyler. Bizimki yaşlı adamcağıza acır, istediği ilaçları alır ve ona verir. Kısa bir süre sonra yaşlı adamın öldüğünü duyar. Yaşlı adam çok zengindir ve bütün mirasını kendisine bırakmıştır. Saf adam artık zengindir. Biraz da sevdiği dostuna olan kırgınlığıyla dostunun iş yerinin karşısında bir ve alır ve oraya yerleşir.

Bir gün evinin kapısını dilenci bir kadın çalar. Yaşlı kadın çok aç olduğunu, kendisine yemek vermesini ister. Bizim saf hiç düşünmeden kadını içeri alır karnını doyurur. Kimsesi olmadığını öğrendiği kadına; kendisinin de yalnız olduğunu söyler ve bu evde birlikte yaşayalım sen evin işlerini ve yemeklerini yaparsın der. Yaşlı kadın hiç düşünmeden kabul eder. Bir süre sonra yaşlı kadın bizimkine, kendine uygun bir kız bulup evlenmesini söyler. Bizim ki böyle bir kıza nasıl ulaşacağını, kendisinin tanıdığı olmadığını söyler. Yaşlı kadın ona uygun bir kız tanıdığını ve kendisiyle görüştürebileceğini söyler. Görüşmeler sonucunda evlenmeye karar verilir ve düğün davetiyeleri basılır. Bizimkisi çok kırgın olduğu halde çok samimi dostunu yine de unutamamıştır. Biraz da geldiği konumu görmesi açısından samimi arkadaşına da davetiye gönderir.

Düğün günü gelir çatar. Saf adam düğün salonunda bir şeyler söylemek isteğiyle mikrofonu alır ve başlar yaşadıklarını anlatmaya; eskiden çok sevdiğim bir dostum vardı. Bir gün işleri bozulunca benden borç para istedi. Elimdeki bütün parayı verdim. Evlenmekte olduğum nişanlımı çok beğendiğini söyleyerek benden istedi. Çok üzülerek onu da kendisine verdim. Çünkü biz gerçek dosttuk onun üzülmesini istemedim. İşlerim bozulduğunda onun fabrikasına gittim ve çalışmak için kendisinden iş istedim. Bana iş vermedi. Çok üzüldüm. Ama yine de arkadaşımı kızamıyorum. Çünkü biz gerçek dosttuk. Bu konuşma üzerine kurnaz olan arkadaşısı daha fazla dayanamaz mikrofonu eline alır ve başlar konuşmaya. Benim de bir zamanlar çok sevdiğim bir dostum vardı. İşlerim bozulduğunda kendisinden para istedim, bütün parasını verdi.

Sonra ondan nişanlısını istedim, üzülerek nişanlısını da verdi. Nişanlısını istememin sebebi o kadının kendisine layık olmamasıydı. Kendisi çok saf olduğu için arkadaşımı o kadından bu şekilde kurtardım. İşleri bozulduğunda gelip benden iş istedi, arkadaşımı kendi emrimde çalıştıramazdım. O yüzden iş vermedim.

Günün birinde karşılaştığı yaşlı adam benim babamdı. Babam ölmek üzereydi. Onu arkadaşımın yanına ben gönderdim ve mirasını ona ben bıraktırdım. Evine gelen dilenci kadın benim annemdi. Ona bakıp iyi yaşamasını sağlamak için gönderdim. Şu anda evlenmekte olduğu kişi benim kız kardeşim. Onu arkadaşım ile evlenmesine ben ikna ettim. Her şey senin içindi. İnsan dostu için yaptıklarını mecbur kalmadıkça açıklamaz. Tüm yakınlık duyduklarınıza bir de bu gözle bakın. Siz fark etmeden sizin için kim bilir neler yaptılar!

Satışla ilgili ne öğrendiysem, Michigan New Era’da mobilya mağazası olan babam Walt’dan sadece bir haftada öğrendim. O gün yaşlı bir bayan mağazaya girdiğinde ben yerleri süpürüyordum. Bayanla ilgilenmek için babamdan izin aldım. “Şüphesiz” diye yanıtladı. “Size nasıl yardımcı olabilirim?” “Genç adam, sizden bir kanepe almıştım, ama ayağı çıktı. Onu bana ne zaman tamir edebileceğinizi öğrenmek istiyorum.” “Kanepeyi ne zaman satın almıştınız efendim?” “Yaklaşık on sene önce.” Babama yaşlı bayanın kanepesini bedavaya tamir etmemizin mümkün olmadığını zannettiğimi söyledim. Babam öğleden sonra bayanın evine gidebileceğimizi söylememi istedi. Yeni bacağı taktıktan sonra oradan ayrıldık. Yolda babam “Seni rahatsız eden ne oğlum?” diye sordu. “Biliyorsun, ben üniversiteye gitmek istiyorum. Eğer eski kanepeleri bedava tamir etmeye devam edersek aç kalacağız!” dedim. “Her şeyden önce sen bir şekilde tamir etmeyi öğrenmelisin. Bunun yanı sıra en önemli noktayı gözünden kaçırdın. Kanepenin altındaki etikete dikkat etmedin. Sears’tan alınmış bir kanepeydi” dedi. “Sen bu işi bir hiç uğruna yaptığımızı, bayanın bizim müşterimiz bile olmadığını mı söylemek istiyorsun?” Babam gözlerimin içine baktı ve “Artık müşterimiz oldu” dedi. İki gün sonra aynı bayan mağazaya geldi ve benden birkaç bin dolarlık yeni mobilya satın aldı. Mobilyaları eve götürdüğümüzde, bozuk para dolu bir kavanozu (beşlikler, onluklar, yirmi beşlikler ve ellikler dolu) mutfak masasının üzerine koydu. “İstedığınızı alabilirsiniz” dedi ve odadan çıktı. O günden bu yana tam otuz yıldır satış yapıyorum.

Her müşteriye saygıyla yaklaştığımdan, temsil ettiğim her işletmede en yüksek satış ortalamasına sahip oldum.

Her Seçim Bir Kaybediştir, Her Tercih Bir Vazgeçtiştir

Enstrüman seçmek için bir karar almam gerekiyordu. Ya keman çalacaktım ya piyano; ya flüt çalacaktım ya da akordeon. Olmadı, hepsini istedim. Hiçbirinden vazgeçemedim. Yıllar geçtikten sonra her enstrümanı iyi çalabiliyorum ama hiçbirinde virtüöz değilim. Bir enstrümanla isim yapamadım. Ne kemanla tanınan bir eserim var. Ne de piyanoyla. Bütün enstrümanları iyi çalıyorum, ama kimse tanımıyor beni. Başarılı olmak için her şey değil, bir şey lazımmış. Başarı bir verişmiş; bir şeyi alabilmek için bir şeyi vermek, diğerlerinden vazgeçmek gerekiyormuş. Keşke kemani

seçseydim ve diğerlerinden vazgeçseydim. Karıma da hayatı zindan ettim, sevgililerime de. Hiçbirinden vazgeçmedim.

Yani evlilik sadece birisi için karar almak ya, diğerlerinden vazgeçmek. İşte evlenirken ben bunu anlamadan evlenmişim. Evlendikten sonra başka kadınların da olduğu bir hayatı yaşamaya devam ettim. İçlerinden bazıları daha çok sevdim; ama ne onlardan birinde, ne de karımda karar kılabildim.

Yıllar sonra şimdi yapayalnızım. Ne karım kaldı, ne de diğerleri. Keşke birini gerçekten seçebilseymişim. Ama yapamadım.

Tıpkı enstrüman seçimi gibi hepsini istedim ve sonuçta elim boş kaldı. Almak için bırakmak gerekiyormuş.

Hayatım boyunca yapacak çok işim oldu; hepsini yapmayı istedim. Hangisinde en iyiyim? Şimdi bakıyorum, kazananlar, başarılı olanlar hep bir tek şey yapmışlar.

En iyi olmak için önce seçmek ve diğerlerini bırakmak gerekiyor. İşte de böyle, özel yaşamda da. Bu seçimi yapmamız gerekiyor; çünkü mutlaka bazıları daha uygun. Bir ara ekonomik sıkıntıya düştüm. Tasarruf gerek. Başladım her şeyden yüzde 10 kesmeye, ne anlamsız bir uğraşmış bu. Yüzde 10 daha az peynir yemek, çay içmek. Bu tasarruf çok acı verdi bana. Her an hissettim. Her şeyden yüzde 10 kesmek tabiatıma uygundu tabii.

Çok sonradan anladım; sadece taksiyle dolaşmayı bıraksam yetermiş! Her kalemde yüzde 10 değil, etkili kalemi bulmak gerekiyormuş.

Yani, orada da seçim yapmak gerekiyormuş. ‘Her seçim bir kaybediştir’ Her tercih bir vazgeçiştir. Çünkü. Sabah işe gitmekle, yatakta nefis bir miskinlik fırsatından vazgeçmiş olursunuz.

Kalkar kalkmaz hayat bin seçeneği dayar burnunuzun ucuna. ‘Ne giysem telaşından, öğle yemeğinde ‘Ne alırdınız?’ diye başucunuzda biten garsona.

Hangi kanaldaki filmi izlesem? kararsızlığından ‘bize oy verin’ diye bağışan partilere kadar her şey, herkes, her an sizi ısrarla bir tercihe zorlar. Yastığınızda teslim olmuşsanız, belki dışarıda ısıltılı bir günden vazgeçmiş olursunuz. Bahar esintileri taşıyan bir elbise belki o gün yaşamınızı ısıltı-

tabilecekken ağırbaşlı bir sadeliğe karar vermekle muhtemel bir tam şıklığı tepersiniz.

Belki yemediğiniz musakka, ısmarladığınız İzmir köfteden daha lezzetlidir. Ya da öbür kanaldaki film, o anki ruh halinize daha uygundur.

Ama yaşam, vazgeçtiğiniz şeye ilişkin ipucu vermez. Geri dönüp, o günü gökkuşağı desenli bir elbiseyle yeniden yaşama şansınız yoktur. Bu seçim oyununda vazgeçtiğiniz şey, seçtiğinizden daha değerliyse pişmanlık kaçınılmazdır. Ama neyin değerli olduğunun kararı da yine size aittir. Ve vazgeçtiğiniz şey bazen bir saray, bazen şöhet sahnesinin parıltılı neonları da olsa, çoğu zaman gözünüz hiç arkada kalmaz. Çünkü duvarlarına sevdiğinizin kokusu sinmiş bir ev ya da sevdiğiniz kadınla paylaşamadığınız bir saray, sizin borsada kolay feda edilebilir değerlerdendir.

Hayata bir başka gözle bakmayı öğrendiyseniz, bu seçimde kazandıklarım sananlara yalnızca acıyarak gülümsersiniz.

Her şeyin sıradanlaştığı bir dünyada bazen kaybetmek en doğru seçimdir.

Ve o dünyada en yerinde tercih; vazgeçştir.

Karar

Yaşlı bir Kızılderili reisi ve torunu kulübenin önünde oturmuş, az ötede birbiriyle boğuşup duran iki köpeği izliyorlardı. Köpeklerden biri beyaz, biri siyahtı. On iki yaşındaki çocuk kendini bildi bileli o köpekler dedesinin kulübesi önünde boğuşup duruyorlardı. Dedesinin sürekli göz önünde tuttuğu, yanından ayırmadığı iki iri köpekti bunlar.

Çocuk, kulübeyi korumak için bir köpek yeterli görünürken niye iki köpek olduğunu ve renklerinin neden siyah ve beyaz olduğunu anlamak istiyordu. O merakla sordu dedesine. Yaşlı reis, bilgece bir gülümsemeyle torununun sırtını sıvazladı. "Onlar" dedi, "Benim için iki simgedir evlat." "Neyin simgesi?" diye sordu çocuk. "İyilik ile kötülüğün simgesi. Aynen şu gördüğün köpekler gibi, iyilik ve kötülük içimizde sürekli mücadele eder durur. Onları seyrettikçe ben hep bunu düşünürüm. Onun için yanımda tutarım onları."

Çocuk, sözün burasında, mücadele varsa, kazananı da olmalı diye düşündü ve her çocuğa has bitmeyen sorulara bir yenisini ekledi: “Peki, sen-ce hangisi kazanır bu mücadeleyi?” Bilge reis, derin bir gülümsemeyle baktı torununa: “Hangisi mi evlat? Ben hangisini daha iyi beslersem!”

Eflatun’a Sormuşlar

Eflatun’a iki soru sormuşlar. Birincisi; “İnsanoğlunun sizi en çok şaşırtan davranışları nedir?” Eflatun tek tek sıralamış: “Çocukluktan sıkılırlar ve büyümek için acele ederler. Ne var ki çocukluklarını özlerler. Para kazanmak için sağlıklarını yitirirler, sonra sağlıklarını geri almak için para öderler. Yarından endişe ederken bugünü unuturlar. Dolayısıyla ne bugünü ne de yarını yaşarlar. Hiç ölmeyecek gibi yaşarlar. Ancak hiç yaşamamış gibi ölürler.

Sıra gelmiş ikinci soruya; “Peki sen ne öneriyorsun?” Bilge yine sıralamış: “Kimseye kendinizi “sevdirmeye” kalkmayın! Yapılması gereken tek şey, sadece kendinizi “sevilmeye” bırakmaktır. “Önemli olan; hayatta “en çok şeye sahip olmak” değil, “en az şeye ihtiyaç duymaktır.”

Çocuk

Adam yeni aldığı otomobiline bakmak için evinden çıktığında, üç yaşındaki oğlunun gayet mutlu bir biçimde elindeki çekiçle, otomobilin kaportasını mahvettiğini görmüş.

Hemen yanına koşmuş ve çocuğun eline çekiçle vurmaya başlamış. Biraz sakinleşince oğlunu bir hastaneye götürmüş. Doktor çocuğun kırılan kemiklerini kurtarmaya çalıştıysa da elinden bir şey gelmemiş ve çocuğun iki elinin parmaklarını kesmek zorunda kalmış.

Çocuk ameliyattan çıkıp, gözlerini açtığı anda, bandajlı elini fark etmiş ve gayet masum bir ifadeyle, “Babacığım, arabana zarar verdiğim için çok üzgünüm” demiş ve sonra babasına şu soruyu sormuş: “Parmaklarım ne zaman yeniden çıkacak?”

Babası evine dönmüş ve intihar etmiş.

Çok sevdiğiniz birine karşı sabrınızı yitirdiğinizi anladığınızda, önce biraz düşünün. Otomobiller onarılabılır ama kırılan kemikler ve incinen duygular hiçbir zaman onarılamaz. İnsan hata yapar. Hepimiz hata yaparız. Fakat öfkeyle ve düşünmeden yapılan şeyler, insanı sonsuza kadar rahatsız eder.

Durun ve düşünün. Harekete geçmeden önce düşünün. Sabırlı olun. Anlayış gösterin ve sevin!

Mafya Babası ve Kurnaz Tercüman

Mafya babası, korkutabildiği kuruluşlardan alacağı haracı toplaması için sağır ve dilsiz bir tetikçi bulmuştu. Tetikçi polisin eline geçtiğinde, onun fazla bir şey anlatamayacağını düşünüyordu. Mafya babası, bir süre sonra ödemelerde önemli gecikmeler olduğunun farkına vardı ve bunun hesabını sormaları için iki adamını, tetikçiye gönderdi. Giden adamlar, sağır ve dilsiz tetikçiyle anlaşamayınca, mafya babası onu kendi odasına getirtti ve sağır ve dilsiz alfabesi bilen bir tercüman buldurdu. Mafya babasının sorusunu tercüman, sağır ve dilsiz tetikçiye işaretlerle sordu: "Paralar nerede?" Tetikçi, aynı işaretlerle karşılık verdi: "Ne parası? Benim paradan haberim yok. Hem neden söz ettiğinizi de anlamıyorum." Çevirmen mafya babasına döndü ve tetikçinin yanıtını ona ilette: "Benim paradan filan haberim yok. Hem neden söz ettiğinizi de anlamıyorum" diyor" dedi.

Mafya babası belinden tabancasını çıkardı, namlusunu sağır ve dilsiz tetikçinin kafasına dayadı: "Şimdi son bir kez daha sor bakalım" dedi çevirmene. "Paralar nerede?" Çevirmen, yine el ve parmak işaretleriyle, mafya babasının dediklerini ilette: "Şimdi son bir kez daha sor bakalım" diyor" dedi. "Paralar nerede?" Sağır ve dilsiz tetikçi, kafasına dayalı silahı görünce daha fazla dayatamadı, paraları sakladığı yeri açıkladı: "Central Park'ta, Batı 78. caddeye açılan kapıdan girince soldan üçüncü ağacın kovuğunda 100 bin doları bulacaktır" dedi işaretle. Mafya babası, tercümana döndü ve öfkeyle gürledi: "Çabuk söyle" dedi. "Ne dedi?" Tercüman tane tane konuşarak yanıt verdi: "Dedi ki, 'Bu adamın ne parasından söz ettiğini bir türlü anlamıyorum.' Ayrıca bir de şunu söyledi: 'O tabancayı karşısındakinin kafasına dayamak erkeklik değildir.' dedi. 'Ben erkek diye, o tetiği çekebilecek yüreği olan adama derim. Erkekse tetiği çeksın bakalım.'"

Marangoz

Yaşlı bir marangozun emeklilik çağı gelmişti. İşverenine, çalıştığı işten ayrılmak, eşi, büyüyen ailesi ile birlikte daha özgür bir yaşam sürmek tasarısından söz etti.

Maaş almayı elbette özleyecekti. Emekli olmak ihtiyacındaydı, ne var ki.

Müteahhit kaliteli işçisinin ayrılmasına üzüldü. Ve ondan, kendine bir iyilik olarak, son bir ev daha yapmasını rica etti. Marangoz kabul etti ve işe girişti.

Ne var ki gönlünün yaptığı işte olmadığını görmek pek kolaydı. Baştan savma bir işçilik yaptı ve kalitesiz malzeme kullandı. Kendini adamış olduğu mesleğine böyle son vermek ne talihsizlikli!

İşini bitirdiğinde, işveren, evi gözden geçirmek için geldi. Dış kapının anahtarını marangoza uzattı. “Bu ev senin” dedi, “sana benden hediye.”

Marangoz şoka girdi. Ne kadar utanmıştı! Keşke yaptığı evin kendi evi olduğunu bilseydi! O zaman onu böyle yapar mıydı?

Bizim için de bu böyledir. Gün be gün kendi hayatımızı kurarız. Çoğu zamanda, yaptığımız işe elimizden gelenden daha azını koyarız. Sonra da, şoka girerek, kendi kurduğumuz evde yaşayacağımızı anlarız. Eğer tekrar yapabilirsek, çok daha farklı yaparız. Ne var ki, geriye dönemeyiz. Marangoz sizsiniz. Her gün bir çivi çakar, bir tahta koyar ya da bir duvar diker-siniz. “Hayat bir kendin yap tasarımıdır” demiştir biri. Bugün yaptığınız davranış ve seçimler, yarın yaşayacağınız evi kurar. Öyle ise onu akıllıca kurun. Unutmayın.

Paraya ihtiyacınız yokmuş gibi çalışın. Hiç incinmemişsiniz gibi sevin.

Martı, Çikolata, Kitap

Fırtınalı bir günde aşağı doğru süzülmekteydi. Çok yükseklerden bir martı tüyü, bir kitap yaprağı ve bir çikolata kağıdı. Her biri ömürlerinin emeklilikleri denilecek günlerinde “bugün benim son günüm olmalı” istekleriyle havada uçmaktaydılar. Amaçsız o fırtınalı günde.

Martı tüyü artık yaşını almış bir martının kanadından kopmuştu. Çünkü vazifesini yapmıştı. Martıyı taşımıştı özgürlük uçurtmasının kuyruğundaki küçük kağıtlar gibi. Vazifesi sona ermişti. Her sona erenin sonu gibi o da koptu kanadından. Şimdi sürünmekteydi yerlerde yaşlılığın keyfini mi yoksa acısını mı yaşamaktaydı tartışılırdı.

Sonra bir çikolata kağıdı vardı. Bir çocuk dedesinin cüzdanına konurduğu sihirli değneğiyle bir anda çikolatasına sahip oluvermişti. Hemen ambalajını açtı ve bir güzel afiyetle yedikten sonra bilmiyordu ki çikolatanın sadece içindekinden oluşmadığını ve yere attı onu.

Kağıdın da akıbeti aynı martı tüyü gibi, sadece sürünmekti. Amaçsız ve yargısız sürgüne mahkum edilmek. Bunlardan başka bir de kitap yaprağı vardı ki binlerce insan onu okşardı bir zamanlar şehir kütüphanesindeki günlerinde. Her okuyan koklardı kendisini uzun uzun bakardı bir şeyler görmeye çalışırlardı o yaprakta. Ta ki bir sorumsuzun kitabı geri teslim etmeyip onu yırtarak ödevinde kullanmasına kadar. Kullanmasına kullandı ev ödevinde ama sonra?

Evet sonra çikolata kağıdı ve tüyün kaderindeki benzerlik oldu sonu. Adam o yaprağı ödevini hazırlarken ki gibi kullanmadı. Fırlattı gitti bir sokak kaldırımından caddeye bir tekmede.

İşte bu fırtınalı gün onları bir araya getirmişti. Bu üç Tanrı oyuncusunu. Fırtına kaldırdı yükseklere kaldırdı, daha da yükseğe. Onlar alışkindılar bu duruma bu ilk olmuyordu. Başladılar aralarında sohbe. Her parça kendi hayat hikayesini anlattı. Ve birden ne görsünler? Tam aşağıda, şehir kanalizasyonuna doğru hızla akan bir kanal. Hepsi de bütün yaşlı insanlar gibi ölümün ne demek olduğunu hiç bu kadar ciddi ele almamışlardı beyinlerinde. Her birisi bu kısa tanışmanın ardından bir kanalizasyondan dipsiz bataklık derinliklerinde ölmenin acısını dile getirdi. Çare yoktu her biri bıkmıştı hayatta kalma yarışından ve gereksizdi çabalamak çünkü her biri kaybetmişti eski günlerini ve bir işe yaramıyorlardı artık. Fakat birden martı tüyü eski günlerinden aldığı bir cesaretle son bir umut olduğunu anlattı arkadaşlarına. Bir plan yaptılar hemencecik. Çikolata kağıdı ıslanmama görevini, kitap yaprağı yumuşak yapısıyla tüyü taşıma görevini ve martı tüyü oluşturulan teknenin yelkeni olmayı yapacaktı. Çikolata kağıdı ıslanmazdı. Onun üstüne binen kitap yaprağı yumuşaktı ve çikolata kağıdı sayesinde ıslanmazdı. Böylece martı tüyü kağıda kolayca girip dik tutabilirdi kendisini. Kendilerini öyle bir umutla ayarladılar ki planları tam olarak işe yaradı ve martı tüyünün bir anlık umutlarıyla ve yönlendirmesiyle

kanalda akıntıya kapılmadan karşı kıyıya geçmeyi başardılar. Böylece dünya resminde her rengin ama her rengin bir yeri olduğunu kabul ettiler ve umutla yaşadılar.

Şimdi nerde mi kahramanlar? Martı tüyü bir gencin sevgilisine özgürlüğü hatırlatması için armağan edildi, kitap yaprağı çevreci bir örgütün kağıt toplama kampanyasında tekrar yeni bir kitaba dönüştürüldü. Çikolata kağıdı ise yıllar sonra bir çocuğun koleksiyonunda. Belki bir gün o koleksiyonda rastlarsınız ona. İyi ki de o fırtınadan kurtulmuşlar öyle değil mi?

Mavi Kurdela

New York'ta yaşayan bir öğretmen lise son sınıftaki öğrencilerinin diğer insanlardan farklı özelliklerini vurgulayarak onları onurlandırmaya karar vermişti. California Del Mar'dan Helice Bridges tarafından getirilmiş süreci kullanarak her öğrencisini teker teker tahtaya kaldırdı. İlk önce öğrencilere sınıf ve kendisi için ne kadar özel olduklarını belirtti. Sonra her birine üzerinde altın harflerle "Siz çok önemlisiniz!" yazılı birer mavi kurdele verdi. Daha sonra, kabul görmenin toplum üzerinde ne gibi etkileri olacağını anlayabilmek amacıyla sınıfına bir proje yaptırmaya karar verdi. Her öğrencisine üçer tane daha kurdele verip onlardan bu töreni gerçek dünyada devam ettirmelerini istedi. Öğrenciler daha sonra sonuçları takip edecek, kimin kimi onurlandığını tespit edecek ve bir hafta boyunca sınıfa bilgi vereceklerdi.

Çocuklardan biri gelecekteki kariyer çalışmaları için kendisine yardımcı olan, yakınlarındaki bir şirketin üst düzey görevlisini onurlandırmış, adamın yakasına mavi kurdeleyi iliştiirmişti.

Ardından iki tane daha kurdele verdi ve "Sınıfça bu konuda bir projemiz var. Sizden onurlandırmanız için birini bulmanızı istiyoruz. Onurlandırdığınız insanlara ekstra kurdele verin. Böylece onlar da bu projenin devam etmesi için başkalarını bulabilirler. Daha sonra lütfen bana ne olduğu konusunda bilgi verin!" diye rica etti.

O gün üst yönetici, suratsız biri olarak bilinen patronunun yanına gitmeye karar verdi. Patronunun odasına girdi ve "İş dünyasında bir deha olduğundan ötürü" onu taktir edip örnek aldığını söyledi. Bu mavi kurdeleyi yakasına takması için izin verip vermeyeceğini sordu.

Şaşkına dönen patron, “Tabii ki!” şeklinde cevap verdi. Yönetici de mavi kurdeleyi patronun tam kalbinin üstüne, ceketine iliştiirdi. Ekstra kurdeleyi verirken de, “Bana bir iyilik yapar mısınız? Siz de bu kurdeleyi onurlandırmak istediğiniz birine verir misiniz? Bunu bana veren çocuk, okulda bir proje yaptıklarını söyledi. Bu kabul görme töreninin devam etmesi gerekiyormuş. Böylece bunun insanları nasıl etkilediğini belirleyeceklermiş” dedi.

O gece patron evine geldiğinde on dört yaşındaki oğlunun yanına oturdu. “Bugün inanılmaz bir şey oldu” dedi. “Ofisteydim. Üst düzey yöneticilerimden biri içeri geldi, bana hayran olduğunu söyleyip “İs dünyasında bu kadar başarılı olduğum için göğsüme bu kurdeleyi iliştiirdi. Hayal etmeye çalış. Benim bir dahi olduğumu düşünüyor. ‘Siz çok önemlisiniz!’ yazılı bu kurdeleyi tam göğsümün üstüne taktı. Bana ekstra bir kurdele verdi ve onurlandıracak başka birini bulmamı istedi. Arabayla eve gelirken bu mavi kurdeleyle kimi onurlandırabileceğimi düşündüm ve aklıma sen geldin. Ben seni onurlandırmak istiyorum. Günlerim aşırı yorucu geçiyor. Eve gelince sana pek ilgi gösteremiyorum. Bazen derslerden aldığın notları beğenmeyince ve odanı toparlamayınca sana bağırıp çağırıyorum. Halbuki bu gece bir şekilde buraya oturup sana benim için ne kadar farklı ve özel olduğunu söylemek istedim. Annen gibi sen de benim hayatımdaki en önemli insansın. Sen mükemmel bir çocuksun. Seni seviyorum!” diye devam etti.

Şaşkına dönen çocuk ağlamaya başlamıştı. Bütün vücudu titriyordu. Başını kaldırdı, gözleri yaş içinde olarak babasına baktı ve “Yarın intihar edecektim baba!” dedi. “Ben senin beni hiç sevmediğini, beni hiç önemsemediğini düşünüyordum. Ama artık her şey çok farklı. Baba sen şu an oğlunun hayatını kurtardın!”

Sizin de sevginizi duymak, hissetmek isteyen insanların var olduğunu sakın unutmayın.

Microsoft ve İşsiz Temizlikçi

İşsiz birisi, temizlik işleri için Microsoft’a başvurur. İnsan kaynakları birimi ön görüşmenin ardından test (yeri temizleme) yapar ve “İşe alındın, e-posta adresini ver, sana başvuru formunu göndereyim, aynı zamanda, işe başlamak için geleceğin günü bildiririm” der.

Adam çaresiz, bilgisayarının ve dolayısı ile e-posta adresinin olmadığını söyler. İnsan kaynaklarından, onun adına üzüldüklerini, fakat e-posta adresi yoksa, kendisinin de varolmadığını ve kendisi de olmadığı için işe alınamayacağını söylerler. Adam umutsuzca, ne yapacağını bilmeden, cebinde sadece 10 Dolar ile çıkar. Ve bir markete girerek 10 kiloluk bir kasa domates alır. Kapı kapı dolaşarak, 2 saat içersinde sermayesini ikiye katlar. İşlemi birkaç kez daha tekrar eder ve akşam eve döndüğünde 60 Doları vardır. Ve bu şekilde yaşayabileceğini anlar. Her sabah erkenden evinden çıkar ve akşam geç saatlere kadar çalışır. Her gün parasını üçe, dörde katlar. Bir zaman sonra, bir el arabası alır. Bunu bir kamyonla değiştirir. Bir süre sonra artık birçok araçtan oluşan nakliye şirketi sahibidir. 5 sene geçer, adamımız Birleşik Devletlerin en büyük gıda nakliye şirketlerinden bir tanesinin sahibidir artık. Artık ailesini ve geleceğini düşünmektedir. Hayat sigortası yaptırmaya karar verir. Bir sigorta şirketini arar. Kendine uygun bir plan seçer ve konuşma biterken, sigortacı, teklifi gönderebilmek için adamın e-posta adresini ister. Adam e-posta adresinin olmadığını söyler. “Şaşırtıcı, der sigortacı, e-postanız yok ve bu hanedanlığı kurabilirsiniz. Düşünün, ya bir de e-posta adresiniz olsaydı.” Adam düşünür ve şu cevabı verir: “Microsoft’ta temizlikçi olurdum!”

Motivasyoncu Jerry

Jerry çevresindekilerin çok sevdiği insanlardan biriydi. Keyfi hep yerindeydi. Her zaman söyleyecek olumlu bir şey bulurdu. “İyisini al, kötüsünü bırak!” kaidesince hep iyi şeylere odaklanmıştı. Hatta bazen etrafındakileri çıldırtırdı bile, “Bu adam bu halde bile iyimser olabiliyor?” diye. Birisi “Nasılsın?” dese “Bomba gibiyim!” diye cevap verirdi hep. “Bomba gibiyim!” Jerry fıtrî bir motivasyoncuymuştu. Yanındaki insanlardan biri o gün sıkıntılıysa Jerry yanına koşar, duruma nasıl olumlu bakılacağını anlatırdı. Bu tarzı fena halde düşündürüyordu beni. Bir gün Jerry’ye gittim, “Anlayamıyorum! nasıl her zaman, her şartta bu kadar olumlu bir insan olabiliyorsun? nasıl başarıyorsun bunu?” diye sordum. Şu ilginç cevabı verdi: “Her sabah kalktığımda kendi kendime ‘Jerry, bugün iki seçimin var: Havan ya iyi olacak ya da kötü!’ derim. Her zaman havamın iyi olmasını seçerim. Kötü bir şey olduğunda yine iki seçimim var: Kurban olmak ya da ders almak. Ben başıma gelen kötü şeylerden ders almayı seçerim. Birisi bana bir şeyden şikâyet geldiğinde yine iki seçimim var: Şikâyetini kabul etmek ya da ona hayatın olumlu yanlarını göstermek. Ben olumlu yanlarını göstermeyi seçerim.”

“Yok yahu!” diye dalga geçtim. Bu kadar kolay yani. “Evet kolay!” dedi Jerry. “Hayat seçimlerden ibarettir. Her durumda bir seçim vardır. Sen her durumda nasıl davranacağını seçersin. Havanın, tavrının iyi ya da kötü olmasını seçersin.” Yani sen hayatını nasıl yasayacağını seçersin.”

Jerry’nin sözleri beni çok etkiledi. Onu uzun yıllar görmedim. Fakat hayatımdaki talihsiz gelişmeler dövünmek yerine olumlu seçimler yaptığım da hep onu hatırladım. yıllar sonra Jerry’nin başına çok vahim bir felaket geldi. Soygun için eve giren hırsızlar Jerry’i delik deşik etmişler. Ameliyatı 18 saat sürmüş, haftalarca yoğun bakımda kalmış. Taburcu edildiğinde kurşunların bazıları hâlâ vücudundaymış. Ben onu olaydan altı ay sonra gördüm. “Nasılsın?” diye sorduğumda “Bomba gibiyim!” dedi, “Bomba gibi!”

“Olay sırasında neler hissettin Jerry?” diye sordum: “Yerde yatarken iki seçimim var diye düşündüm: Ya yaşamayı seçecektim ya ölümü. Ben yaşamayı seçtim.”

“Korkmadın mı? Bilincini kaybetmedin mi?” “Ambulansla gelen sağlık görevlileri harika insanlardı. Bana hep ‘İyileşeceksin merak etme!’ dediler. Ama acil servisin koridorlarında sedyemi hızla sürerken doktorların ve hemşirelerin yüzündeki ifadeyi görünce ilk defa korktum. O gözler bana “Bu insan ölmüş!” diyordu. Bir şeyler yapmazsam biraz sonra ölü biri olacaktım.”

“Ne yaptın?” diye merakla sordum. “Kocaman bir hemşire yanıma yaklaştı ve bağırarak herhangi bir şeye ihtiyacım olup olmadığını sordu. ‘Evet!’ diye cevap verdim. ‘Var’ Doktorlar ve hemşireler merakla sustular. Derin bir nefes alarak kendimi topladım ve bağırdım: ‘Benim kurşunlara alerjim var!’ Doktor ve hemşireler gülmeye başladılar. Tekrar bağırdım: ‘Ben yaşamayı seçtim. Beni bir canlı gibi ameliyat edin. Otopsi yapar gibi değil!’”

Jerry sadece doktorların büyük ustahlıkları sayesinde değil, kendi olumlu tavrının da büyük katkısıyla yaşadı. Yaşaması bana yeni bir ders oldu. Her gün hayatımızı dolu dolu yaşamayı seçme şıkkımız ve hakkımız olduğunu ondan öğrendim ve her şeyin kendi seçimlerimize bağlı olduğunu da.

Sally, küçük kardeşi George hakkında anne ve babasının konuşmalarını duyduğu zaman yalnızca sekiz yaşındaydı. Kardeşi çok hastaydı ve onu kurtarabilmek için ellerinden gelen her şeyi yapmışlardı.

George'un yalnızca çok pahalıya mal olacak bir ameliyatla kurtulma şansı vardı fakat bunun için yeterli paraları yoktu. Babasının, umutsuz bir biçimde annesine şöyle fısıldadığını duymuştu Sally: "Yalnızca bir mucize onu kurtarabilir." Bu sözleri duyar duymaz, usulca kendi odasına yürüdü Sally. Domuz biçimindeki kumbarasını gizlediği yerden çıkartarak içindeki paraları yavaşça yere döküp saymaya başladı. Yanılgıya düşmemek için tam üç kez saydı kumbaradan çıkardığı bozuk paraları. Sonra hepsini cebine koyup aceleyle evden çıkıp, köşedeki eczaneye gitti.

Eczacının dikkatini çekebilmek için büyük bir sabırla bekledi. Eczacı çok yoğun ve bir adama ilaçlarını nasıl kullanacağını anlatıyordu. Bu yoğun çalışmanın arasında sekiz yaşındaki bir çocukla ilgilenmeye hiç niyeti yoktu ama Sally'nin beklediğini görünce "Evet, ne istiyorsun söyle bakalım" dedi. "Biraz acele et, gördüğün gibi beyefendiyle ilgileniyorum" diyerek yanındaki şık giyimli adamı gösterdi. Sally "Kardeşim" dedi. Sesizce yutkunduktan sonra devam etti: "Kardeşim çok hasta, bir mucize almak istiyorum." Eczacı Sally'e bakarak: "Anlayamadım" dedi. "Şey, babam 'Onu ancak bir mucize kurtarabilir' dedi, bir mucize kaç paradır efendim?" Eczacı Sally'e sevgi ve acımayla baktı bu kez: "Üzgünüm küçük kız, biz burada mucize satmıyoruz, sana yardımcı olamayacağım" dedi.

Sally o kadar kolay vazgeçmek istemedi. Eczacının gözlerinin içine bakarak "Karşılığını ödemek için param var benim, bana yalnızca fiyatını söylemeniz yeterli" dedi. Bu arada Sally ve eczacının yanında bekleyen iyi giyimli bey Sally'e dönerek "Ne tür bir mucize gerekiyor kardeşin için küçük hanım? diye sordu. "Bilmiyorum" dedi Sally. Sonra gözlerinden aşığı süzülen yaşlara aldırmaksızın devam etti: "Tek bildiğim, o çok hasta ve annem ameliyat olmazsa kurtulamayacağını söyledi ailemin de ameliyat için ödeyebilecekleri paraları yok. Ama babam "Onu ancak bir mucize kurtarabilir" deyince ben de paramı alıp buraya geldim." "Peki, ne kadar paran var?" diye sordu iyi giyimli adam. "Bir dolar ve onbir sent" dedi Sally. "Tüm param bu!"

"Bu iyi bir şans, küçük kardeşini kurtarmak için gerekli olan mucize için yeterli bu para" dedi iyi giyimli adam. Adam bir eline parayı aldı, öteki eliyle de Sally'nin elini tutarak "Beni yaşadığın yere götürür müsün lütfen?" diye sordu. "Küçük kardeşini ve aileni tanımak istiyorum" dedi. İyi giyimli

adam Dr. Carlton Armstrong'du ve George için gerekli olan ameliyatı yapabilecek tanınmış bir cerrahtı.

Ameliyat başarıyla sonuçlanmış ve aile hiçbir ödeme yapmamıştı. Hep birlikte mutluluk içinde evlerine döndükleri zaman hâlâ yaşadıkları olayların etkisinden kurtulamamışlardı. Anne: "Hâlâ inanamıyorum. Bu ameliyat bir mucize! Doğrusu maliyeti ne kadardır merak ediyorum" dedi. Sally kendi kendine gülmüştü. O bir mucizenin kaç mal olduğunu çok iyi biliyordu. Tam tamına 1 dolar ve 11 sent!

Mutluluğun Sırrı

Bir tüccar mutluluğun sırrını öğrenmesi için oğlunu insanların en bilgesinin yanına yollamış. Delikanlı bir çölde kırk gün yürüdükten sonra, sonunda bir tepenin üzerinde bulunan güzel bir şatoya varmış. Söz konusu bilge burada yaşıyormuş. Bir ermişle karşılaşmayı bekleyen bizim kahraman, girdiği salonda hummalı bir manzarayla karşılaşmış: Tüccarlar girip çıkıyor, insanlar bir köşede sohbet ediyor, bir orkestra tatlı ezgiler çalıyormuş. Dünyanın dört bir yanından gelmiş lezzetli yiyeceklerle dolu bir masa da varmış. Bilge sırayla bu insanlarla konuşuyormuş ve bizim delikanlı kendi sırasının gelmesi için iki saat beklemek zorunda kalmış.

Delikanlının ziyaret nedenini açıklamasını dikkatle dinlemiş bilge. Ama mutluluğun sırrını açıklayacak zamanı olmadığını söylemiş ona. Gidip sarayda dolaşmasını kendisini iki saat sonra görmeye gelmesini salık vermiş. "Ama, sizden bir ricada bulanacağım" diye eklemiş, delikanlının eline bir kaşık verip sonra bu kaşığa iki damla sıvıyağ koymuş. "Sarayı dolaşırken bu kaşığı elinizde tutacak ve yağı dökmeyeceksiniz."

Delikanlı sarayın merdivenlerini inip-çıkmağa başlamış, gözünü kaşıktan ayırmıyormuş. İki saat sonra bilgenin huzuruna çıkmış. "Güzel, demiş bilge, peki yemek salonumdaki İran halılarını gördünüz mü? Bahçıvan Başının yetiştirmek için on yıl çalıştığı bahçeyi gördünüz mü? Kütüphanedeki güzel parşömenleri fark ettiniz mi?" Utanan delikanlı hiçbir şey görmediğini itiraf etmek zorunda kalmış. Çünkü bilgenin kendisine verdiği iki damla yağ dökmemeye çabalamış, başka bir şeye dikkat edememiş. "Öyleyse git, evrenimin harikalarını tanı" demiş bilge. "Oturduğu evi tanımadan bir insana güvenemezsin." İçi rahatlayan delikanlı kaşığı alıp sarayı gezmeye çıkmış. Bu kez, duvarlara asılmış, tavanları süsleyen sanat yapıtlarına dikkat ediyormuş. Bahçeleri, çevredeki dağları, çiçeklerin güzelliğini, bulunduk-

ları yerlere yakışan sanat yapıtlarının zarafetini görmüş. Bilgenin yanına dönünce gördüklerini bütün ayrıntılarıyla anlatmış. “Peki sana emanet ettiğim iki damla yağ nerede?” diye sormuş bilge. Kaşığa bakan delikanlı, iki damla yağın dökülmüş olduğunu görmüş. “Peki”, demiş bunun üzerine bilgeler bilgisi, “Sana verebileceğim tek bir öğüt var: “Mutluluğun sırrı dünyanın bütün harikalarını görmektir. Ama kaşıktaki iki damla yağı unutmadan.”

Ne Görüyorsunuz?

Thelma Thompson anlatıyor: Harp sırasında kocam New Mexico’daki Mojave çölüne gönderilmişti. O, çölde tatbikata katılırken yanında olabilmek için ben de çölün yolunu tuttum. Kendimi cehennemim kucağına atmıştım. Ortalık yanıyordu. Küçük bir kulübede oturuyordum. Ve yanında olmak için tehlikeye atılarak geldiğim kocamı unutmuş, can derdine düşmüştüm.

Etrafımdaki Meksikalılar ve yerliler, tek kelime İngilizce bilmediğinden kimseyle konuşamıyordum. Sıcak rüzgar, bir taraftan bedenimi kavuruyor, bir taraftan da yediğim yemeği de, ağzımı burnumu da kumla dolduruyordu. Canıma yetmişti. Kağıda kaleme sarılıp babama bir mektup yazdım. Gelin beni buradan alın dedim. Burada yaşamaktansa hapishanede yaşamayı tercih ederim. Babamı beklerken cevabı geldi. Sadece iki satır yazmıştı: “İki adam hapishane penceresinden dışarıya baktı. Biri çamuru gördü, diğeri yıldızları. Bu iki satırı okuyunca utancımдан kıpkırmızı kesildim. Ben hep çamuru görmüştüm. Halbuki yıldızlar da vardı. Derhal yerlilerle dost oldum. Kilimlerine, çanak ve çömleklerine olan hayranlığımı belirttim. Turistlere para ile vermeye yanaşmadıkları kıymetli eşyalarından bana hediyeler verdiler. Kaktüsleri, vukka ve erguvan ağaçlarını inceledim. Kır köpeklerini tanıdım. Çöl gurubunu seyrettim. Çöl, yüzlerce yıl önce deniz dibi olduğundan kumun içinde deniz hayvanlarının kabuklarını aradım. Ne değişmişti de dün nefret ettiğim çöle bugün bağlanmıştım. Çöl mü değişmişti? Hayır. O yine kavuruyordu. Yerliler mi değişmişti? Hayır. Onlar, yine İngilizce bilmiyorlardı. Sadece ben değişmiştim. Pencereden kafamı uzatmış ve yıldızları görmüştüm.

Ne Olmak İstiyorsunuz?

Düş gücü, bir insanın en yükseklere uçurabildiği bir uçurtmadır. Birkaç hafta önce başıma çok değişik bir şey geldi. Yatak odamda bebeklerden

birinin altını değiştirirken, beş yaşındaki kızım Alyssa yanıma geldi ve kendisini yatağa attı. "Anneciğim, büyüdüğün zaman ne olmak istiyorsun?" dedi. Önce bir tür oyun oynadığını düşündüm ve oyunu sürdürmek için, "Hımm. sanırım büyüdüğüm zaman anne olmak istiyorum" dedim. "O sayılmaz, çünkü zaten annesin. Ne olmak istiyorsun?" Peki, belki büyüdüğüm zaman papaz olurum" dedim bu kez. "Anneciğim, o da olmaz, zaten öyle sayılırsın!" Bağışla ama hayatım" dedim "Ne söylemem gerektiğini anlamadım." Anneciğim, sadece büyüdüğün zaman ne olmak istediğini soruyorum sana. Ne olmak istiyorsan o olabilirsin!" O anda o kadar şaşırmıştım ki, hemen bir yanıt bulamadım. Alyssa da bunaldı ve odadan çıktı.

O birkaç dakikada yaşadığım deneyim beni çok derinden etkiledi. Çok etkileniştim, çünkü kızımın gözünde ben hâlâ istediğim bir şey olabilirdim! Yaşıım, kariyerim, beş çocuğum, kocam, üniversite diplomam, master derecem; hiçbirinin önemi yoktu. Onun gözünde ben hâlâ düşler kurabilir ve yıldızlara uzanabilirdim. Onun gözünde benim hâlâ bir geleceğim vardı. Onun gözünde ben hâlâ astronot, piyanist, hatta opera sanatçısı bile olabilirdim. Onun gözünde ben hâlâ büyüyecek ve bir şeyler olacaktım.

Çok dürüst ve masum olduğunu anladığım zaman, yaşadığım o olayın gerçekten çok güzel olduğunu fark ettim. Aynı soruyu büyükannelerine ve büyükbabalarına da sorabilirdi. O kadar içtendi.

Bir yerlerde okumuştım: "Yıllar sonra olacağım yaşlı kadın, şimdiki benden çok farklı olacak. İçimde bir başka benin varlığını hissetmeye başladım."

Evet. Siz büyüdüğünüz zaman ne olacaksınız?

Teri Johnson

Nereden Tanıdım?

Onunla tanıştığımızda daha 14 yaşındaydım. O ise benden oldukça yaşlıydı. Hayatına giren ilk kişi değildim son kişi de olmayacaktım kuskusuz. Herkes bu beraberlik için yaşıımın çok küçük olduğunu düşünüyordu. Aslında hiç bir zaman yaşıınızın uygunluğu söz konusu olmaz böyle bir ilişkide.

İlk önceleri sadece yakın arkadaşlarımla paylaştım küçük sırrımı. Sadece gönöl eğlendiriyordum onunla. (Ne kadar da aptalmışım.)

Aileme anlatamazdım. Sanırım kıyametin kopması diye adlandırılan durum, olanca gerçekliğiyle çıkardı karşıma. Gizledim, gizledim.

Başlangıçta çok seyrek buluşuyorduk. Daha sonra buluşmalarımızın sayısı arttı. Gönül eğlendirmek demiştim ya, palavra. Çok zaman geçmesine gerek kalmadı hayatımda kapladığı yeri anlamam için. Evet onu seviyordum. Ama yine de aklımda hep aynı düşünce vardı: 'Onun tutsağı değilim ve istediğim zaman terk edebilirim'.

Buyrun size ikinci palavra. Ne, hayatımın her safhasına girmesi yetti onu terk etmeme ne de annemin bizi yakalaması. Aslında bizi yakaladı demem yanlış. İzlerimi buldu. Ardında bıraktıklarını gördü. Kızmadı bağırmadı. Sadece kısa bir nasihat çekti. Biliyordu çünkü buluşmamızı yasaklamasının bir şey ifade etmeyeceğini. O zamana kadar gizli devam ediyordu. Yine gizli kalabilirdi.

Zaman geçtikçe birbirimize bağlandık. (Palavra üç.) Ben ona bağlandım. Şimdi geriye bakıyorum da 6 uzun yıl geçti ve veren taraf hep ben oldum. O bana sahte mutluluklar verdi sadece. Bense her şeyimi. Herhalde hayatta canımı vereceğim tek o oldu. Onun için kavga ettim. Onun yüzünden hastalandım. Ama hiç bir zaman ayırmadım yanımdan. Ayıramadım.

Biliyordum nelere yol açtığını, görüyordum. Önce onu sevmeyi öğrendim. Sonra nefret etmeyi. Beraber olmayı istemediğim anlarda bile yanımda olduğunu gördüm. İrademi yerle bir ettiğine, beni kendimle karşı karşıya getirdiğine şahit oldum. Başkalarını kırdım onun yüzünden ve ben daha da fazla kırıldım. İnsanlarla arama girdi. Arkadaşlarım ondan nefret etti çoğu zaman. Hatta ben bile tiksindim bazen ondan. Bedenime ve ruhuma sinen kokusundan. Dudaklarımın her dokunuşunda, ben onun ruhundan çalışıyorum, o benim bedenimden. O her seferinde yeniliyordu kendini, bense gittikçe kötüleşiyordum. Ama bir türlü terk edemedim.

Aslında bir kaç kez denedim ayrılmayı. Hepsinde de dönüşüm bir öncekinden güçlü oldu. Yokluğunda kıvrandım hasretimden. Alışmaya çalıştım ama asla atamadım aklımdan. Uzun ve stresli geceler hep ev sahibim oldu. Tırnaklarımı yedim, yetmedi kuruyemişe başladım. Ayrılık kilo aldırdı. Ve ben hep geri döndüm. Hatta şu an bile yanımda. Ama yine de yemin ediyorum burada, hepinizin önünde: "Bir gün bırakacağım, şu lanet olasıca sigarayı."

Genç adam ellerinde bir buket çiçek, sahile koşarak geldi. Gözleri şöyle bir sahilde gezindi, aradığını göremeyince ilk gördüğü banka oturup sevdiğini beklemeye başladı. Ellerinde yine her zamanki çiçeklerden vardı. Sevgilisinin en sevdiği çiçekler bunlardı. Kırmızı, kıpkırmızı, kan kırmızısı güller. Sanki dalından yeni koparılmış gibi tazeydiler, buram buram kokuyorlardı, sevgi kokuyor, aşk kokuyor en önemlisi de özlem ve hasret kokuyordu güller. Hepsinin üzerinde damlalar vardı. Sanki ağlıyor gibiydiler. Genç adam güllere baktı, sanki onlarla konuşuyormuş gibi, “Neden ağlıyorsunuz, bakın ben ne kadar mutluyum” dedi. Az sonra sevdiğini göreceği için kalbi yine deli gibi atmaya başlamıştı. Ne zaman onu düşünse, onunla buluşacağını hayal etse kalbi yine böyle yerinden çıkacakmış gibi oluyordu. Senelerdir birbirlerini sevmelerine rağmen ikisi de sevgisinden hiç bir şey kaybetmemişti. Onları hiç bir şey ayıramazdı. Ne hasret, ne ayrılık, ne de ölüm. Genç adam telaşla saatine baktı. Sevdiği yine geç kalmıştı. 1 dakika geç kalmıştı. Üstelik o, sevdiğini bekletmemek için dakikalarca önce koşarak geliyor, onu beklemeyi bile seviyordu. Ama sevdiği her zaman bunu yapıyordu. Devamlı kendisini bekletiyordu. Herkesin bir kusuru olurmuş diye düşündü. Ve gözlerini önündeki uçsuz bucaksız denize dikti. Denizin sonu yok gibiydi. Tıpkı sevdiği kıza olan aşkı gibi denizin de sonu yoktu. Sonsuzluğa uzanıyordu. Aslında bugün onlar için çok özel bir gündü.

Kendi aralarında sözleneceklerdi. Delikanlı önce bunu sevdiğine açmış, sonra da gidip 2 yüzük almıştı. Bu kadar önemli bir günde bari onu bekletmemeliydi. Ama alışmıştı artık beklemeye, zararı yok biraz daha beklerim diye düşündü. Güllerin yaprakları nedense hala yaşlı idi. Bir türlü anlamıyordu onları. Her şey bu kadar güzelken neden ağlıyorlardı ki? İşte az sonra sevdiği gelecek, ona sarılacak, kucaklaşacaklardı. Sonra söz yüzüklerini takıp, evliliğe ilk adımlarını atacaklardı. Genç adam öyle heyecanlıydı ki sevdiğine kavuşmak için can atıyordu. Martılara baktı, birbirleriyle oynayıp, uçuşan martılara. Ne kadar güzel dans ediyorlardı havada. Tekrar saatine baktı genç adam. Endişelenmeye başlamıştı. Sevgilisi yine geç kalmıştı, hem de çok. Bu kadar geç kalmaması gerekiyordu. İşte her gün burada buluşmak için sözleşmiyorlar mıydı? Her gün sahilde, martılara bakarak, denizin onlara anlattığı masalları dinleyerek birbirlerine sarılıp hasret gidereceklerine söz vermiyorlar mıydı? O zaman neden gelmemişti yine? Aklına kötü düşünceler gelmeye başladı. Hayır hayır olamazdı. Sevdiğine bir şey olamazdı. Onsuz hayat yaşanmazdı ki. O ölse bile devamlı

benimle yaşar diye düşündü genç adam. Bunun düşüncesi bile hoş değildi. Gözlerini yere indirdi. Gözyaşlarını kimsenin görmesini istemiyordu. Zaten nedense etrafındaki insanlar ona sanki kaçık gibi bakıyorlardı. Rahatsız olmaya başladı bakışlardan. Artık bıkmıştı. Yine sevgilisi geldi aklına. Neden gelmedi acaba diye düşünmeye başladı. Gözlerini kapattı. 7 sene oldu dedi. 7 senedir her gün bu sahildeydi, sevdiğini bekliyordu. Daha fazla dayanamadı. Kalbi parçalanacak gibi oluyordu. Gözlerinden 1 damla daha yaş güllerin üzerine damladı. Yine gelmeyecek galiba, en iyisi ben onun evine gideyim diye mırıldandı. Hiç olmazsa gülleri her zamanki gibi yanına koyar, ona vermiş olurdu. Genç adam ayağa kalktı. Sevdiğiyle buluşmak üzere, yeşil tepenin ardındaki kabristana doğru yürümeye başladı.

Onu Ne Kadar Çok Sevdim

Rahip, mezarlıktaki işini bitirmek üzereydi. O anda elli yıllık karısını kaybeden 78 yaşındaki adam: "Onu ne kadar çok sevdim" diyerek çığlık çığlığa ağlamaya başlamıştı. Yaşlı adamın yaşlı sesi törenin asil sessizliğini bozmuştu. Mezar başındaki diğer aile bireyleri ve dostlar şok olmuşlardı, utanç içindeydiler. Yetişkin çocukları al al moru mor babalarını yatıştırırmaya çalıştılar: "Tamam baba. Seni anlıyoruz."

Yaşlı adam gözlerini dikmiş kazılan mezara yavaş yavaş inen tabuta bakıyordu. Rahip törene devam etti. Törenin sonunda, aile bireylerini ölüm töreninin kapanışı olarak tabutun üstüne toprak atmaya çağırırdı. Yaşlı adam hariç hepsi sırayla toprak attılar. Yaşlı adam hala: "Onu ne kadar çok sevdim" diye sesli sesli konuşuyordu. Kızı ve iki oğlu konuşmasını engellemek istediler, ama o devam etti, "Onu sevmiştim!" Kalabalık mezarlığı terk etmeye hazırlanırken, yaşlı adam gitmemekte direniyordu. Gözlerini mezara dikmiş bakıyordu. Rahip yaklaştı: "Kendinizi nasıl hissettiğinizi biliyorum ama gitme zamanı geldi. Buradan ayrılmalı ve kendimizi hayatın akışına bırakmalıyız" dedi.

Yaşlı adam çaresizlik içinde bir kez daha "Onu ne kadar çok sevdim" diyerek söylendi. "Beni anlamıyorsunuz" dedi Rahip'e "Ben bunu ona sadece bir kere söyleyebildim."

Organlar da Konuşur

“Artık dayanamıyorum” dedi göz. “Günde altı-yedi saat TV seyrediyor. TV’den gelen radyasyon retina tabakamdaki koni hücrelerini mahvetti. Ya kirpiklerim, yıkanmadığından mikroplarla doldu, arpacık hastalığına teslim oldum.

Kulak lâfa girdi. “Ya ben? Şehrin gürültüsü yetmiyormuş gibi 100 desibelin üzerindeki metalik gıcırtilarla titreşmekten genç yaşta ihtiyarladım. Oysa zarım, orta kulak kemikçiklerim ve korti organım 20-60 desibeleye ayarlı. Direnecek gücüm kalmadı.”

Kısık kısık öksürükler arasında akciğerlerin homurtusu duyuldu: “Bir de bana sorun arkadaşlar halimi. Sahibimiz günde iki paket sigara içiyor. İn-cecik nazik zarlarla yapılmış alveollerim, soba borusu gibi simsiyah kurumlarla kaplandı. Nefes alamıyorum, boğulmak üzereyim.

Yanık kokuları sala sala deri geldi: “Ah kardeşlerim, ya benim derdim. Güzellik uğruna her yaz kızgın güneşlerin altında saatlerce kavruluyorum, neredeyse kansere yakalanacağım.”

Dil söylenmeye başladı: “Yedikleri, içtikleri şeyleri hiç sormayın. En asitli koladan, bin bir çeşit alkollü içkiye kadar beni mahvedecek ve sizleri de öldürecek ne varsa içiyor. Üstelik abur-cubur yiyip komşum dişleri de fırçalamıyor bile. Bakteri yuvasına döndük. Kokuyoruz.”

Kaşına kaşına ayaklar lâfa girdi: “Bütün gün üzerimde şişman birini taşımak ne demek, bana sorun. Üstelik tırnaklarım yıkanmadığından pislik ve mikrop dolu. Mantar hastalığı çekiyorum. Kaşınmaktan yara bere içinde kaldım. Yeter artık.

Beyin konuşmalara katıldı: “Tefekkür için, Yaratanı bulmak, tanımak için, O’nun rahmetini, şefkatini, güzelliğini ve diğer isimlerini, kâinatta harf harf söküp okumak için yaratılmıştım. Sizler de bana bu konuda yardımcı olacaksınız. Oysa ki yalana, düzenbazlığa, kurnazlıklarla haram yollarda menfaat peşinde koşmaya harcandım. Hakkımı istiyorum.

En sonunda kalp, manevî boyutuyla birlikte, ağır ağır adımlarla yanlarına geldi: “Hepiniz haklısınız. Ama bir de beni dinleyin. Ben manevî yönümle, sonsuza kanatlanıp uçmak için yaratıldım. Rabbimize aşık olmak için varım. Bunun için kâinatı, Yaratandan dolayı her şeyiyle sevebilecek kapasitedeyim. Yaratana kul olma makamının başında ben gelirim. Ben bir çekirdeğim. Büyüyüp kocaman bir ağaç olabilirdim ki o ağacın kökü iman, gövdesi sevgi, meyvesi Yaratana kul olmaktır. Bir de şu halime bakın. Mالا, mülke, cismanî zevklere harcandım. Kula kul oldum. Yalancı sevdaların

peşinde perişan oldum. Maddî boyutumda ise yanlış beslenme, sigara ve tembellik yüzünden koroner damarlarım tılandı, artık yaşamak istemiyorum.”

Bütün organlar ayaklanmıştı, sesleri giderek yükseliyordu ki pür telaş önsezi koşarak geldi. “Arkadaşlar, koca bir kâinat dolusu kızgın kalabalık buraya doğru geliyor. Aralarında kimler yok ki? Etini, sütünü veren koyundan, bir kilo bal için on binlerce çiçek dolaşan arıya, fotosentezle çamurlu bir suyu bir bir kimyevî işleminden geçirip elma, incir, üzüm yapan ağaçlara, bir lâmba gibi hiç durmadan yanarak dünyayı aydınlatan güneşe kadar, karıncadan yıldızlara bütün varlıklar bir ordu gibi buraya geliyorlar. Kızgın ve öfkeli, haklarını almak için geliyorlar. Bize katılacaklarmış. Bu haber üzerine bütün organlar sahiplerini Rablerine şikâyetle karar vermişti ki yollarını gözleri yaşlarla dolu ümit kesiverdi. “Durun kardeşlerim. Biraz daha sabredelim. Şikâyetimizi geleceği kesin olan ahiret gününe saklayalım. Belki bu süre içinde sahibimiz pişman olur, kul olduğunu hatırlar, Müslümanca yaşayıp tövbe eder.

Evet, bu hikâyenin sonu nasıl biter bilinmez, ama bilinen bir şey varsa o da hepimizin verilen nimetlerden teker teker sorulacağı.

Osman Efendi

Osman Efendi bir sabah müthiş bir baş ağrısıyla uyanır. İlaç alır geçmez. Bir iki gün bekler, ağrı devam eder. Doktor çağrılır. Doktor muayene eder, ağrı kesiciler verir, gider. Lakin Osman Efendinin baş ağrısı artarak sürer. Üstüne üstlük baş ağrısı yanı sıra gözleri de yaşarmaya baslar. Başka doktorlar çağrılır. Osman Efendi şehrin ileri gelenlerinden, ağrıyı kesene servet vaat eder. Doktorların hiçbiri ağrıyı durduramadığı gibi sebebini de bulamaz. Ev halkı birbirine karışır, baş ağrısından geceleri uyuyamayan Osman Efendiyi İstanbul’a götürmeye karar verirler. İstanbul’da en iyi doktorlar seferber olur. Röntgenler, beyin tomografileri çekilir, testler yapılır. Görünüşe bakılırsa Osman Efendi turp gibidir. Oysa dayanması gittikçe zorlaşan baş ağrısı ve gözyaşları hayatı çekilmez hale getirmiştir. Ağrı kesici iğnelerle zor ayakta duran Osman Efendi bu defa da apar topar yurtdışına götürülür. O devirde Amerika değil İsviçre moda, Zürih’e gidilir. Haftalarca hastanede kalınır, onlarca profesör konsültasyon yapar, testler tekrarlanır.

Sonuç: Osman Efendiye teşhis konulamaz. Artık yerinden kalkamayan Osman Efendiye ağır kesici iğneler verilir, altmışlarını süren adamın ülkesine dönüp “dinlenmesi”, daha doğrusu son günlerini evinde geçirmesi tavsiye edilir. Osman Efendi bitkin, aile perişan. “Kader” denilir, memlekere dönülür. Osman Efendi yayla evinde bir odaya yatırılır ve ağır kesici iğnelerle ölümü beklemeye başlar. Bir gün, hastanın keyfi gelsin diye, Osman Efendinin eski berberi Mehmet çağrılır. Berber yataktan kalkamayan Osman Efendiyi tıraş ederken, adamcağız derdini anlatır ve ölümü beklediğini söyler. Berber Mehmet bir an düşünür “Beyim” der. “Sakin sizin burnunuzda kıl dönmüş olmasının” Bir bakar, Hah işte der “Kıl dönmüş.” Osman Efendinin şaşkın bakışlarına aldırmaksızın çantasından cımbızı kaptığı gibi kılı çeker. Ev halkı Osman Efendinin köyü ayağa kaldıran çığlığıyla odaya koşar. Berber Mehmet, Osman Efendinin elinden zor alınır ve cımbızın ucunda tuttuğu yirmi santimlik kılla kapı dışarı edilir. Osman Efendinin kanayan burnuna pansumanlar yapılır, kolonyalar koklatılır ve yaşlı adam tekrar yatağına yatırılır. Ertesi sabah Osman Efendi aylardır ilk defa rahat bir uykudan uyanır. Gözlerinin yaşarması geçmiştir. Baş ağrısından ise eser kalmamıştır. Dönen kılın sinire yürüyüp gittikçe uzayarak dayanılmaz ısıraplara yol açtığını doktorlar ancak o zaman keşfeder. Çözümün bu kadar basit olabileceği kimsenin aklına gelmemiştir. Sapaşlam ayağa kalkan Osman Efendi, Berber Mehmet’i çağırır ve ona bir servet bağışlar.

Özel Günler

Eniştem, kız kardeşimin çamaşır dolabının en alt gözünü açtı ve ince kağıda sarılmış bir paket çıkardı. “Bu” dedi, “sıradan bir çamaşır değil.” Kağıdı açtı ve çamaşırı bana uzattı. Zarif ve ipekliydi. Kenarları elişî dantelle süslenmişti. Astronomik bir fiyat taşıyan etiketi hala üstündeydi. “Jan bunu New York’a ilk gittiğimizde almıştı. Nereden baksan sekiz, dokuz yıl olmuştur. Hiç giymedi. Özel bir gün için saklıyordu.” Çamaşırı benden aldı ve cenaze evine götürmek üzere ayırdığımız diğer giysilerle birlikte yatağın üzerine koydu. Bırakırken eli bir an yumuşak kumaş okşar gibi oyalandı. Dolabın gözünü hızla kapattı ve bana döndü. “Hiçbir şeyini özel bir gün için saklama. Yaşadığın her gün özeldir.”

Cenazeyi izleyen günlerde enişteme ve yeğenime beklenmeyen bir ölümün arkasından yapılması gereken tüm üzücü işlerde yardımcı olurken sık sık bu sözleri hatırladım. Kardeşimin ailesinin yaşadığı şehirden eve dönerken uçakta yine bu sözleri düşündüm. Kardeşimin göremediği, du-

yamadığı ya da yapamadığı bütün şeyleri düşündüm. Hala eniştemin o sözlerini düşünüyorum. “Hiçbir şeyini özel bir gün için saklama. Yaşadığın her gün özeldir.” Artık hayatım değişti. Daha çok okuyor, daha az toz alıyorum. Uzayan çimlere aldırmandan balkonda oturup bahçemi seyrediyorum. Ailem ve dostlarımla daha çok vakit geçiriyorum, iş toplantılarında ise daha az. Mümkün olduğu kadar sık “hayatın katlanılması gereken bir dertler zinciri yerine, zevk alınacak olaylar silsilesi olarak görülmesi” gerektiğini hatırlatıyorum kendime. Her anın güzelliğini duyumsayarak yaşamak istiyorum. Hiçbir şeyimi özel günler için saklamıyorum. Kıymetli tabak çanağını her “özel” olayda kullanıyorum. Birkaç kilo vermek, tıkanan lavaboyu açmak, bahçemde ilk açan çiçek gibi özel olaylarda. En pahalı ceketimi canım isterse süper markete giderken giyiyorum. Teorime göre eğer zengin görünürsem, küçük bir torba erzak için o kadar parayı daha rahat ödeyebilirim. Pahalı parfümü özel partiler için saklamıyorum. Mağazalardaki tezgahların ve banka memurlarının burunları da en az parti parti gezen arkadaşlarımlıkiler kadar iyi koku alır. -bir gün- kelimesi dağarcığımdaki yerini kaybetti. Bir şey eğer görmeye, duymaya veya yapmaya değerse, onu şimdi görmek, duymak ve yapmak istiyorum.

Hepimizin “Yaşayacağımıza garanti gözüyle baktığımız yarını göremeyeceğini” bilseydi eğer kız kardeşim, neler yapardı kim bilir? Sanırım aile fertlerini ya da yakın arkadaşlarını arardı. Belki eski birkaç arkadaşını arayıp aralarında geçen sürtüşmeler için özür dilerdi. Belki bir lokantaya en sevdiği yemeği ısmarlardı. Bunların hepsi birer tahmin. Kardeşimin neler yapamadan öldüğünü hiçbir zaman bilemeyeceğim. Ya ben? Eğer sayılı saatimin kaldığını bilseydim, yapamadığım şeyler olduğu için kızardım. Yazmayı ertelediğim mektupları yazmadığım için kızardım. “Bir gün ararım” dediğim dostları görmediğim için kızardım. Eşime ve kızına onları ne kadar çok sevdiğimi yeterince sık söylemediğim için kızardım. Artık hayatlarımıza kahkaha ve renk katacak hiçbir şeyi yarına ertelememeye çalışıyorum. Ve her sabah gözlerimi açtığımda kendime o günün “Özel bir gün” olduğunu söylüyorum. Her gün, her dakika, her nefes gerçekten Allah’tan bize bir armağan. Onu iyi yaşayın.

4 Mahalleli Kasaba

Küçük bir kasabanın dört ayrı mahallesi varmış. Birinci mahallede Evetama’lar yaşıyormuş. Evetama’lar ne yapılması gerektiğini bildiklerini düşünürlermiş. Yapma zamanı geldiğinde ise “evet, ama” diye cevap ve-

rirlermiş. Cevapları hep yanlış olurmuş. Suçu başkalarına atmakta da us-taymışlar.

İkinci mahallede Yapıcam'lar yaşarmış. Ne yapacaklarını bilirlermiş. Kendilerini yapacakları şeye adım adım hazırlarlarmış, ama yapacakları sırada şanslarını kaçırdıklarının farkına varırlarmış. Bu mahallede insanların dizleri dövölmekten yara bere içindeymiş. Yaşamı ertelememek için verdikleri kararı bile ertelerlermiş.

Üçüncü mahallede yaşayan Keşkeci'lerin, hayatı algılama güçleri mükemmelmış. Neyin yapılması gerektiğini daima en isabetli şekilde bilirlermiş ama, her şey olup bittikten sonra. Keşke'cilerin de başları kanarmış hep, duvarlara vurmaktan!

Kasabanın en yeşil bölgesinde, en güzel evlerin olduğu mahallede ise İyikiyaptım'lar oturmuş. Keşkeci'ler bu mahallede yürüyüşe çıkar, etrafı hayranlıkla bakarlar.

Yapıcam'lar Keşkeci'lerle birlikte bu mahallede yürüyüşe çıkmak ister ama bir türlü fırsat bulamazlarmış.

Evetama'lar ise mahallenin güzelliğini görmek yerine, ağaçların gölgelerinin yeterince geniş olmadığından, güneşin daha erken saatte doğması gerektiğinden şikayet ederlermiş.

İyikiyaptım mahallesindeki insanların kusuru da, beyinlerinde mazeret üretme merkezlerinin olmayışıymış!

311 Numaralı Oda

Güney Afrika'nın Cape Town şehrindeki bir hastanede devamlı esrâren-giz ölümler oluyordu. Hemşireler haftalardır üst üste her cuma günü 311 numaralı yoğun bakım odasına yatırılan hastaları ölü bulmaktaydılar. Bu sırlı ölümlere uzun süre açıklama getirilemedi. Herkes meselenin çözölmesi için seferber oldu.

Uzmanlar odanın havasını bakteriyolojik bakımdan kontrol ettiler. Güney Afrika'nın önde gelen bilim adamları ölenlerin aileleriyle üç hafta boyunca görüşmeler yaptılar. Hatta işin içine polis girdi ve akla gelen her ihtimal tek tek değerlendirildi. Ancak onların araştırmaları da sonuçsuz kal-

dı. Ve tabi bu arada 311 numaralı odadaki hastalar sebepsiz ölmeye devam ediyorlardı. Son çare olarak hastaların kaldığı 311 numaralı yoğun bakım odası devamlı gözetim altına alındı ve sonunda odadaki ölümlerin sebebi ortaya çıktı.

Sonuç çok trajikomikti. Cuma sabahı saat 6'da odaları temizleyen temizlikçi kadının, hastanın bağlı bulunduğu solunum cihazının fişini çekerek kendi elektrik süpürgesinin fişini taktığı ve işini bitirince sonra solunum cihazının fişini tekrar yerine takıp gittiği görüldü.

700 Yıllık Altın Öğütler

Padişah Osman Bey'e ünlü İslam alimi, Şeyh Edebali'nin verdiği öğütler:

"Oğul insanlar vardır şafak vaktinde doğar, akşam ezanında ölürler. Avun oğlum avun. Güçlüsün, kuvvetlisin, akıllısın, kelamlısın, ama bunları nerede, nasıl kullanacağını bilemezsen sabah rüzgarında savrulur gidersin.

Öfken ve nefsin bir olup aklını yener. Daima sabırlı, sebatlı ve iradene sahip olasan. Dünya senin gözlerinin gördüğü gibi büyük değildir. Bütün fethedilmemiş gizemler, bilinmeyenler, görülmeyenler ancak senin fazilet erdemlerinle gün ışığına çıkacaktır. Ananı, atanı say, bereket büyüklerle beraberdir.

Bu dünyada inancını kaybedersen, yeşilken çorak olur, çöllere dönersin. Açık sözlü ol, her sözü üstüne alma. Gördün söyleme, bildin bilme. Seviydiğin yere sık gidip gelme, kalkar muhabbetin itibar olmaz.

Üç kişiye acı:

- * Cahiller arasındaki alime,
- * Zenginken fakir düşene,
- * Hatırlı iken itibarını kaybedene.

Unutma ki, yüksekte yer tutanlar, aşağıdakiler kadar emniyette değildir. Haklı olduğunda mücadeleden korkma.

"Bilesin ki atın iyisine doru,"

"Yiğidin iyisine deli derler."

86.400 Saniye

Bankada bir hesap sahibi olduğunu düşün, hesabına her sabah 86.400 dolar para yatırılıyor, fakat bu paranın hepsini akşama kadar harcamak zorundasın, ertesi güne transfer edilemez. Paranı kullansan da kullanmasan da hesap her akşam sıfırlanıyor. Ne yaparsın? Tabii ki hepsini harcamaya çalışırsın; Hepimiz, zaman adlı bu bankanın müşterileriyiz.

Her sabah 86.400 saniyeye sahip oluyoruz. Yarına transfer edilemez. Her sabah hesabımız dolar. Her akşam boşalır. Geri dönüş yok, saniyelerini ni şu anı yaşayarak harca, en iyisi bunlarla yatırım yap.

Mutluluk, sağlık ve başarı için. Zaman kaçıyor. Her gün için en iyisini yap. Bir senenin değerini anlamak için sınıfta kalmış bir öğrenciye sor. Bir ayın değerini anlamak için, 8 aylık bir bebek doğuran anneye sor. Bir haftanın değerini anlamak için, haftalık dergi çıkaran bir çilekeşe sor. Bir saatin değerini anlamak için, kavuşmayı bekleyen sevgililere sor. Bir dakikanın değerini anlamak için, trenin kaçırın yolcuya sor. Bir saniyenin değerini anlamak için, bir kazayı önleyemeyen sürücüyeye sor. Bir saniyenin yüzde birinin değerini anlamak için olimpiyatlarda gümüş madalya kazanan koşucuya sor.

Her anını değerlendir, her dakikanı çok özel biriyle paylaş. Zamanına ortak edebileceğin kadar özel biriyle.

Unutma! Zaman hiç kimse için durmaz. Geçmiş zaman tarihtir. Gelecek zaman sırlar, meçhullerle dolu.

Sadece şu an sana verilen gerçek bir armağandır.

Bu hafta dostluk haftası olsun. Arkadaşlar bulunmaz mücevherlerdir. Bizi üzerler, cesaretlendirirler ve zaman zaman avuturlar. Kalplerini bize açarlar. Arkadaşlarına, onları sevdiğini göster.

Arkadaşlık mesajını herkese gönder, cevap alırsan bütün hayatın için bir dostun bulunduğunu anlarsın.

Onlara ne kadar çok ihtiyacın olduğunu ve senin için ne kadar önemli olduklarını dikkatle denersen görürsün.

Anne ve Çocuk

1 yaşıңызdayken sizi elleriyle besledi ve yıkadı. Bütün gece ağlayıp onu uyutmayarak teşekkür ettiniz.

2 yaşıңызdayken size yürümeyi öğretti. Size seslendiğinde odadan kaçarak teşekkür ettiniz.

3 yaşıңызdayken size özenle yemekler hazırladı. Tabağınızı masanın altına dökerek teşekkür ettiniz.

4 yaşıңызdayken elinize rengarenk kalemler tutuşturdu. Evin bütün duvarlarına resim yaparak teşekkür ettiniz.

5 yaşıңызdayken sizi cici kıyafetlerle süsledi. Gördüğünüz ilk çamur birikintisine atlayarak teşekkür ettiniz.

6 yaşıңызdayken okula kadar sizinle yürüdü. Sokaklarda “gitmeyeceğim” diye ağlayarak teşekkür ettiniz.

7 yaşıңызdayken size bir top hediye etti. Komşunun camını kırarak teşekkür ettiniz.

9 yaşıңызdayken size gitar öğretmeni buldu. Notaları bir gün bile çalışmayarak teşekkür ettiniz.

10 yaşıңызdayken doğum günü partilerinden dans derslerine kadar her yere sizi arabayla götürdü. Arabadan fırlayıp giderken arkanıza bile bakmayarak teşekkür ettiniz.

11 yaşıңызdayken sizi arkadaşınızla sinemaya götürdü. “Sen bizimle oturma” diyerek teşekkür ettiniz.

12 yaşıңызdayken zararlı TV programlarını seyretmenizi istemedi. O evde değilken hepsini izleyerek teşekkür ettiniz.

15 yaşıңызdayken sizi yurtdışında yaz kampına gönderdi. Tek satır mektup yazmayarak teşekkür ettiniz.

17 yaşınızdayken erkek arkadaşınızla partiye gitmenize izin verdi. Bir telefon bile etmeden sabaha karşı eve dönerek teşekkür ettiniz.

19 yaşınızdayken okul masraflarınızı karşıladı, sizi arabayla kampusa götürdü ve eşyalarınızı taşıdı. Arkadaşlarınız alay etmesin diye kampus kapısında vedalaşarak teşekkür ettiniz.

21 yaşınızdayken iş hayatı ve kariyerinizle ilgili size fikir vermek istedi “Ben senin gibi olmayacağım” diyerek teşekkür ettiniz.

22 yaşınızdayken kep giyme töreninizde size gururla sarıldı. Avrupa seyahati için para isteyerek teşekkür ettiniz.

24 yaşınızdayken uzun süredir çıktığınız gençle tanışmak istedi “Zamanı ben bilirim” diye tersleyerek teşekkür ettiniz.

25 yaşınızdayken düğün masraflarınızı karşıladı. Sizin için hem mutlu oldu hem çok duygulandı. Siz dünyanın bir ucuna taşınarak teşekkür ettiniz.

30 yaşınızdayken bebek bakımı hakkında size akıl vermek istedi. “Artık bu ilkel yöntemleri bırak” diyerek teşekkür ettiniz.

40 yaşınızdayken sizi arayıp bir akrabanızın doğum gününü hatırlattı “Anne işim başımdan aşkın” diyerek teşekkür ettiniz.

50 yaşınızdayken o çok hastalandı, hafta sonunda onu görmeye gittiğinizde mutlu oldu. Ona yaşlıların çocuk gibi nazlı olduğunu söyleyerek teşekkür ettiniz.

Derken bir gün o öldü. O güne kadar onun için yapmadığınız ne varsa, o anda kalbinize bir yıldırım gibi düştü.

Anzak Ömer’in Hikayesi

1957 yılında İstanbul Tıp Fakóltesinden mezun olup ihtisas yapmak üzere ABD’ye giden doktor Ömer Musluođlu görev yaptığı hastanede başından geçen çok enteresan bir hadiseyi şöyle anlatıyor: “Amerika’ya gittiğim ilk yıllar (1957) lisanım pek o kadar iyi değil. Newyork’ta Medical Center adlı bir hastanede görev almıştım. Fakat vazifem kan almak, kan vermek, se-

rum takmak, elektrokardiyografi çekmek gibi işler. Hastaya o kadar önem veriyorlar ki yeni doktorlar hemen direkt olarak hasta muayenesine, tedavisine verilmiyor. Diğer zamanlarda da laboratuvar da çalışıyorum. Bir hastaya gittim. Yaşlıca bir adam. Tahminen yetmiş beş yaşlarında. Tabii kendisi ile İngilizce konuşuyorum. Kan vereceğim kolunuzu açar mısınız? Çünkü adamcağız kanser hastası olduğu halde üstelik kansızdı. Elimde kan torbası da var tabii ki. Pazusunu açtım. Baktım pazusunda dövme şeklinde bir Türk bayrağı var. Çok ilgimi çekti benim. Kendisine sormadan edemedim. Siz Türk müsünüz? Kaşlarını yukarıya kaldırarak "Hayır" manasına işaret yaptı. Ama ben hala merak ediyorum: "Peki bu kolunuzdaki Türk bayrağı nedir?" "Aldırma işte öylesine bir şey" dedi. Ben yine ısrarla dedim ki: "Fakat benim için bu bayrak çok önemli. Dikkatimi çekti. Çünkü bu benim milletimin bayrağı, benim bayrağım."

Bu söz üzerine gözlerini açtı. Derin derin yüzüme baktı ve mırıltı halinde sordu: "Siz Türk müsünüz?" "Evet Türk'üm." İhtiyar, gözlerime bakarak tanıdık bir göz arıyor gibiydi. Anlatmaya başladı: "Yıl 1915. Sen hatırlamazsın o yılları. Çanakkale diye bir yer var Türkiye'de. Orada savaşmak üzere bütün Hristiyan devletlerden asker topluyorlardı. Ben Anzak'tım Avustralya Anzaklarından. İngilizler bizi toplayıp dediler ki: "Barbar Türkler Hristiyan dünyasını yakıp yıkacaklar. Bütün dünya o barbarlara karşı cephe açmış durumda, birlik olup üzerine gideceğiz. Bu savaş çok önemlidir." Biz de inandık sözlerine, vaatlerine savaşmak isteyenler arasına katıldık. Avustralyalı Anzak ihtiyar anlatmaya devam ediyordu.

"Bizim beynimizi yıkayan İngilizler, Türklere karşı topladığı askerlerin tamamını Çanakkale'ye sevk ediyorlarmış. Bizi gemilere doldurup Mısır'a getirdiler o zaman. Mısır'da şöyle böyle birkaç ay talim gördük, atış talimi. Ondan sonra da bizi alıp Çanakkale'ye getirdiler. Savaşın şiddetini ben ilk orada gördüm. Öyle ki denize düşen güllerle suları metrelerce yukarı fıskırtıyor, gökyüzünde havai fişekler geceyi gündüze çeviriyordu zaman zaman. Her taarruzunda bizden de Türklerden de yüzlerce insan hayatının baharında can veriyordu. Fakat biz hepimiz Türklerdeki gayret ve cesareti uzaktan gördükçe şaşırıyorduk. Teknolojik yönden çok çok üstün olduğumuz gibi sayı bakımından da fazlaydık. Peki onlara bu cesaret ve kuvveti veren şey neydi? İngilizlerin bize anlattığı gibi Türkler barbarlıktan böyle saldırıyorlar. Meğer barbarlıktan değil, kalplerindeki vatan sevgisinden kaynaklanıyormuş. Bunu nereden anladığımı söyleyeyim. Biz karaya çıktık. Taarruz edemiyoruz. Bizi püskürtüyorlar. Tekrar taarruz ediyoruz. Bizi tekrar püskürtüyorlar. Tekrar taarruz ediyoruz. Derken böyle bir taarruzda başımdan yediğim bir dipçik darbesiyle kendimden geçmişim."

Meraktan ağzım açık yaşlı Avustralyalıyı dinliyorum. Savaşın dehşetli anılarını anlatırken hastalığına rağmen tir tir titremeye başlamıştı. Devam etti: "Gözlerimi açtığımda kendimin yabancı insanların arasında gördüm. Nasıl korktuğumu anlatamam. Çünkü İngilizler bize Türkleri barbar, vahşi kimseler olarak tanıttı ya. Ama dikkat ettim. Yaralarımı sarmışlar. Bana hiç de öfkeli bakmıyorlar. Kendime geldim iyice bu defa çantalarında bulunan yiyeceklerden ikram ettiler bana. İyi biliyorum ki onların yiyecekleri çok çok azdı. Bu haldeyken bile kendileri yemeyip bana ikram ediyorlardı. Şoke oldum doğrusu. Dedim ki; kendi kendime: "Bu adamlar isteseler şu anda beni öldürürler. Ama öldürmüyorlar. Ve yahut isteseler önceden öldürebilirlerdi. Halbuki beni cephenin gerisine götürdüler. Biz esirlere misafir gibi davranıyorlar." Bu duygularla "Yazıklar olsun bana" dedim. "Böyle asil insanlarla niye ben savaşıyorum ben. Niye savaşmaya gelmişim. Bu İngiliz milleti ne yalancımıış ne kadar Türk düşmanıymış" diyerek pişman oldum. Ama bu pişmanlığım fayda etmiyorki. Bu iyiliğe karşı ne yapsam düşündüm durdum günlerce. Nihayet bizi serbest bıraktılar. Memleketime döndüm. İşte memlekette Türk milletini ömür boyu unutmamak için koluma bu dövme Türk bayrağını yaptırdım. Bu bayrağın esrarı bu işte." Benim gözlerim dolu dolu ihtiyara bakarken o devam etti: "Talihin cilvesine bakın ki o zaman ölmek üzere iken yaralarımı iyileştirerek, sıhate kavuşmama çaba sarf eden Türkler idi. Şimdi de Amerika gibi bir yerde yıllar sonra yine iyileştirmeye çaba sarf eden bir Türk. Ne garip değil mi? Avustralya'dan Amerika'ya gelirken bir Türk'le karşılaşacağımı hiç tahmin etmezdim. Size minnettarım. Siz Türkler gerçekten çok merhametli nisanlarsınız. Bizi hep kandırmışlar. Buna bütün kalbimle inanıyorum." Peşinden nemli gözlerle; "Bana adınızı söyler misiniz?" dedi. "Ömer" cevabını verdim. Gayet merakla tekrar sordu: "Peki niçin Ömer ismini vermişler sana?" "Babam Müslümanların ikinci halifesi isminden ilham alarak bana Ömer adını vermiş." "Yahu senin adın Müslüman adı mı?" Ben; "Evet, Müslüman adı" deyine yüzüne baktı baktı, birden doğrulmak istedi. Ben mani olmak istedim. İsrar etti. Ama niye ısrar ediyordu? İhtiyarın ısrarına dayanamayıp yatakta oturmasına yardım ettim. Gözleri dolu doluydu. Yüzüne bakarak dedi ki: "Senin adın güzelmiş. Benim adım şimdiye kadar Mr. Josef Miller idi. Şimdiden sonra "Anzak Ömer" olsun. Olsun peki doktor beni Müslüman eder misin? Müslüman olmak zor mu?" Şaşırdım. Nasıl da birdenbire Müslüman olmaya karar vermişti. Meğer o yaşa gelinceye kadar içten içe hep düşünüyormuş da kimseyle konuşmadığı için, sormadığı için konuşamıyormuş. "Tabii" dedim "Müslüman olmak çok kolay." Sonra kendisine iman ve İslamın şartlarını anlattım. Kabul etti. Hem kelime-i şahadet getiriliyor, hem de çocuklar gibi ağlıyordu. Yaşlılık bir yandan, hastalık bir yandan bir de yıllardan beri içinde kavuşmak isteyip de bilemediği için kavuşamadığı İslamiyet'e olan hasretin sona

ermesi bir yandan bu yaşlı gönlü duygulanmıştı. Mırıldandı: “Siz Müslümanlar tespih çekersiniz bana da bir tespih bulsan da ben de yattığım yerden tespih çekerek Allah’ımı ansam olur mu?” Bu sözden de anladım ki dedelerimiz savaş esnasında Hakk’ı zikretmeyi ihmal etmiyormuş. Neyse uzatmayayım hemen bir tespih bulup kendisine getirdim. Hasta yatağında tespih çekiyor, biz de gerektiğinde tedavisiyle ilgileniyordu. Fakat benim için o daha bir başkalaşmıştı. Müslüman olmuştu. Bir gün yanına gittiğimde samimi bir şekilde rica etti. “Beni yalnız bırakma olur mu?” “Ne gibi Ömer amca?” “Ara sıra gel de bana İslamiyeti anlat! Sen çok güzel şeylerden bahsediyorsun. O sözleri duydukça kalbim ferahlıyor. O günden sonra her gün yanına gittim. Bildiğim kadarıyla dinimizi anlattım. Fakat günden güne eriyip tükeniyordu. Kaç gün geçti tam hatırlamıyorum. Hastanenin genel hoparlöründen bir anons duydum. “Doktor Ömer! Lütfen 217 numaralı odaya gelin!” Dedim ki içimden “Bizim Ömer amca galiba yolcu?” hemen yukarı çıktım. Odasına vardığımda gördüğüm manzara aynen şöyleydi: Sağ elinde tespih açık duran sol kolunun pazusunda dövme Türk bayrağı, göğsünde imanı ile koskoca Anzaklı Ömer son anlarını yaşıyordu. Hemen başucuna oturdum. Kendisine kelime-i şahadet söylettirdim. O şekilde kucağımda teslim-i ruh etti.

Bir Çanakkale gazisi görmüştüm. Yıllar sonra da olsa Müslüman Türk milletine olan sevgisi sayesinde kendisine iman nasip olmuştu. “Ne yalan söyleyeyim, ağladım.”

Arkadaş

Vietnam Savaşı sonrası... Evine dönmekte olan bir asker San Francisco’dan ailesini aradı: “Anne, baba eve dönüyorum, ama sizden bir şey rica ediyorum. Yanımda bir arkadaşımı da getirmek istiyorum.” “Memnuniyetle, O’nunla tanışmak isteriz”, diye cevapladılar. Oğulları “Bilmeniz gereken bir şey daha var.” Diye devam etti. “Arkadaşım savaşta ağır yaralandı, bir mayına bastı ve bir koluyla ayağını kaybetti. Gidecek hiçbir yeri yok ve O’nun gelip bizimle kalmasını istiyorum.” “Bunu duyduğuma üzül-düm oğlum. Belki O’nun başka bir yer bulmasına yardımcı olabiliriz.” “Hayır. Anne, baba O’nun bizimle kalmasını istiyorum.” “Oğlum.” dedi babası “Bizden ne istediğini bilmiyorsun. O’nun gibi özürlü biri bize korunç yük olur. Bizim kendi hayatımız var ve bunun gibi bir şeyin hayatımıza engel olmasına izin veremeyiz. Bence bu arkadaşını unutup eve dönelisin. O kendi başının çaresine bakacaktır.” Oğlu o anda telefonu kapattı.

Ailesi O'ndan bir süre haber alamadı. Ama birkaç gün sonra San Fransisko polisinden bir telefon geldi. Oğullarının yüksek bir binadan düşüp öldüğünü öğrendiler. Polis bunun intihar olduğuna inanıyordu. Üzüntü dolu anne-baba hemen San Francisco'ya gittiler ve oğullarının cesedini tespit etmek için şehir morguna götürüldüler. Anne - baba oğullarını hemen tanıdılar yalnız bilmedikleri bir şeyi de öğrenince dehşete düştüler: Oğullarının sadece bir kolu ve bacağı vardı.

Arkadaşlık

Kötü karakterli bir genç varmış. Bir gün babası ona çivilerle dolu bir torba vermiş. "Arkadaşlarınla tartışıp, kavga ettiğin her zaman bu tahtaya bir çivi çak" demiş. Genç, ilk gün tahtaya 37 çivi çakmış. Sonraki haftalarda kendi kendini kontrol etmeye çalışmış ve geçen her gün daha az çivi çakmış.

Nihayet bir gün gelmiş ki hiç çivi çakmamış. Babasına gidip söylemiş. Babası onu yeniden tahtanın önüne götürmüş. Gence "Bugünden başlayarak tartışmayıp kavga etmediğin her gün için tahtadan bir çivi sök" demiş.

Günler geçmiş. Bir gün gelmiş ki her çivi çıkarılmış. Babası ona "Aferin iyi davrandın ama bu tahtaya dikkatli bak. Çok delik var. Artık geçmişteki gibi güzel olmayacak" demiş.

Arkadaşlarla tartışılıp kavga edildiği zaman kötü kelimeler söylenilir. Her kötü kelime bir yara (delik) bırakır. Arkadaşına bin defa kendisini affettiğini söyleyebilirsin, ama bu delik aynen kalacak kapanmayacak. Bir arkadaş ender bulunan bir mücevher gibidir. Seni güldürür, yüreklendirir, ihtiyaç duyduğunda sana yardımcı olur, seni dinler ve sana yüreğini açar" demiş.

Asıl Fakirlik

Günlerden bir gün bir baba ve zengin ailesi oğlunu köye götürdü. Bu yolculuğun tek amacı vardı, insanların ne kadar fakir olabileceklerini oğluna göstermek. Çok fakir bir ailenin çiftliğinde bir gece ve gün geçirdiler. Yolculuktan döndüklerinde baba oğluna sordu, "İnsanların ne kadar fakir olabildiklerini gördün mü?" "Evet!" "Ne öğrendin peki?" Oğlu cevap verdi, "Şunu gördüm: Bizim evde bir köpeğimiz var, onların ise dört. Bizim bah-

çenin ortasına kadar uzanan bir havuzumuz var, onların ise sonu olmayan bir dereleri. Bizim bahçemizde ithal lambalar var, onların ise yıldızları. Bizim görüş alanımız ön avluya kadar, onlar ise bütün bir ufku görüyorlar.”

Oğlu sözünü bitirdiğinde babası söyleyecek bir şey bulamadı. Oğlu ekledi, “Teşekkür ederim baba, ne kadar fakir olduğumuzu gösterdiğin için!”

Asla Çok Geç Demeyin

Okulun ilk günü, ilk derste profesörümüz, önce kendini tanıttı, sonra; “Bu yıl, yepyeni bir öğrencimiz var. Çok ilginç biri bakalım bulabilecek misiniz” dedi. Ayağa kalkıp etrafa bakmaya başlamıştım ki, yumuşak bir el omzuma dokundu. Döndüm. Yüzü iyice kıvrılmış bir yaşlı hanımefendi, bana gülümseyerek bakıyordu. “Ben Rose” dedi. “Benim adım Rose yakışıklı. 87 yaşındayım. Madem tanıştık seni kucaklayabilir miyim?” Güldüm. “Tabii” dedim. “Hadi sarıl bana.” Öyle sımsıkı sarıldı ki “Bu kadar genç ve masum yaşta üniversiteye niye geldin” diye şaka yaptım.

Minik bir kahkaha ile yanıtladı: “Buraya zengin bir koca bulmaya geldim. Evlenip birkaç çocuk doğuracağım. Sonra emekli olup dünya turuna çıkacağım.” Dersten sonra kantine gidip, birer sütlü çikolata içtik. Hemen arkadaş olmuştuk. Ertesi gün ve ertesi üç ay, sınıftan hep birlikte çıktık ve hep kantinde lafladık. Öyle akıllı ve öyle deneyimliydi ki, onu dinlemekle, derslerden daha çok şey öğrendiğimi hissediyordum. Sömestre boyunca Rose kampusun gülü oldu. Nereye gitse etrafı çevriliyor, çok çabuk arkadaş ediniyordu. iyi giyinmeyi seviyor, diğer öğrencilerin ilgisini çekmeye bayılıyordu. Rose hayatını taşıyordu.

Hepimizden daha canlı, daha dolu yaşıyordu. Sömestre sonunda, Futbol balosuna davet ettik Rose’u. Konuşma yapması için. Orada bize verdiği dersi unutmama imkan yok. Konuşmasını önceden hazırlamış ve bir yığın karta kocaman kocaman yazmıştı. Elinde bu deste ile kürsüye yürürken, kartları elinden düşürdü. Konuşma darmadağın olmuştu. şaşkın, biraz da utanmış mikrofona doğru eğildi. “Ne kadar beceriksizim, değil mi? Özür dilerim. Buraya gelmeden önce heyecanım yatışsın diye bir duble viski attırdım. Sonucu görüyorsunuz. şimdi bu kartları toplayasam bile onları yeniden sıraya koymam mümkün değil. Onun için en iyisi ben size aklımda kalanları söyleyeyim, olur mu?” Biz kahkahalarla gülerken, o bardaktan

bir yudum su aldı ve konuşmasına başladı: “Yaşlandığımız için, evlenmekten, oynamaktan, yaşamaktan vazgeçmeyiz. Evlenmek, oynamak ve yaşamaktan vazgeçtiğimiz için yaşlanırız. Genç kalmanın mutlu olmanın ve başarıya ulaşmanın sadece dört sırrı vardır. Her gün gülmek ve yaşama katacak mizah bulmak. Bir rüyanız olmalı mutlaka. Rüyalarınızı kaybettiniz mi, ölürsünüz.

Etrafımızda dolaşan pek çok kişi aslında ölü ve bundan kendilerinin bile haberi yok. Yaşlanmakla, büyümek arasında çok büyük bir fark vardır. Eğer 19 yaşındaysanız ve bir yıl hiçbir şey yapmadan, hiçbir şey üretmeden bir yıl sırtüstü yatarsanız, sadece bir yaş yaşlanır, 20 olursunuz. Ben 87 yaşındayım ve ben de bir yıl hiçbir şey yapmadan, hiçbir şey üretmeden sırtüstü yatarsam, 88 yaşında olurum. Herkes bir yılda bir yaş yaşlanır.

Bunun için özel bir yetenek ya da bilgiye ihtiyaç yoktur. Oysa bir yaş daha büyümek için, mutlaka bir şeyler yapmak, üretmek, kendini geliştirecek fırsatları bulmak ve kullanmak gerekir. Asla pişman olmayın. Biz yaşlılar, genelde yaptıklarımızdan değil, yapmadıklarımızdan pişman oluruz çünkü.

Ölümden korkan insanlar, pişman olanlardır. Pişman olmaktan korktukları için hiçbir şey yapmayanlardır.”

Ders yılı sonunda Rose, yıllarca önce başlayıp, yaşam mücadelesi içinde ara vermek zorunda kaldığı üniversiteyi derece ile bitirdi. Mezuniyet töreninden bir hafta sonra, uykusunda, huzur içinde öldü.

Cenaze törenine 2 binden fazla üniversite öğrencisi katıldı. “Yapabileceğimiz her şeyi yapmak için asla geç olmayacağını” hepimize hem de nasıl öğreten bu muhteşem kadının anısına layık bir törendi bu. Rose’un öğretisi aslında dünyanın bütün üniversitelerinde zorunlu ders olmalıydı: “Çok geç diye bir zaman yoktur!”

Baba Unutur

Dinle oğlum, bunları sana sen uyurken söylüyorum. Küçük elini yatağının altına sokmuşsun, nemli alnındaki sarı lülelerin yapış yapış ıslak. Odana bir hırsız gibi süzülerek girdim. Birkaç dakika önce kütüphanede o-

turmuş gazetemi okurken vicdan azabım nefes kesen bir dalga gibi üstüme geldi. Bir suçlu gibi yatağının başucuna geldim.

Neler mi düşündüm oğlum? Sabah sabah kızmıştım. Okula gitmek üzere giyinirken seni azarladım, çünkü yüzünü ıslak havluyla öylesine silivermiş-tin. Ayakkabılarının kirli olduğunu görünce sana onları temizlettim. Bazı eşyalarını yere attığında sana öfkeyle bağıştım.

Kahvaltı ederken bir sürü kusurunu buldum. Yiyecekleri etrafına saçıyor-dun, lokmalarını çiğnemedi yutuyordun, ekmeğine çok fazla tereyağı sürmüştün. Sen oyun oynamaya gidiyordun, bense trenime yetişmek zorundaydım. Bana baktın elini salladın ve "Güle güle babacığım" dedin. Ben ise kaşlarımı çattım ve "Dik dur!" dedim sana.

Akşam üzeri de durum farksızdı. Eve gelirken seni yere çömelmiş arkadaşlarınla bilye oynarken buldum. Çorapların yırtılmıştı. Arkadaşlarının önünde seni küçük düşürdüm ve kolundan tutup eve götürdüm. Bu çorap-lar çok pahalıydı ve giymek istiyorsan dikkatli olmalıydın. Düşün oğlum bunları sana baban söylüyordu!

Hatırlıyor musun? Sonra çalışma odama girdin. Gözlerinde incinmiş bir ifade vardı. Kağıtlarımın üzerinden sana baktığımda bir an için çıkmaya yeltendin. "Ne istiyorsun?" diye bağıştım sana.

Hiç bir şey söylemeden koşup boynuma sarıldın ve beni öptün. Hem de büyük bir sevgiyle. Sonra koşarak dışarı çıktın.

Kağıdım elimden düştü. Bana neler oluyordu? Sürekli senin hatalarını buluyordum. Seni böyle ödüllendiriyordum. Seni sevmediğim için değil bu; senden çok şey beklediğim için. Seni kendi çağımın değer yargılarına göre değerlendiriyorum çünkü.

Oysa ki senin pek çok güzel özelliğin var. Kalbin öylesine yüce ki! Bu gece gelip beni öpüşün de bunu kanıtıyor. Bu gece başka hiçbir şeyin önemi yok oğlum. Karanlıkta, yatağının yanında diz çöktüm ve çok utanıyorum. Bunları sana uyanırken anlatsam da anlamazsın biliyorum. Ama yarın gerçek bir baba olacağım. Seninle oynayacağım. Sen acı çektiğinde acı çekecek, sen güldüğünde güleceğim. Dilimin ucuna kötü şeyler geldiğinde dilimi ısıracağım. Kendi kendime sürekli, "O bir çocuk!" diyeceğim.

Ben seni büyük bir adam gibi gördüm. Oysa ki sen daha küçük bir çocuksun. Daha dün annenin kolları arasındaydın, başını onun omzuna dayamıştın. Ah, senden çok şey bekledim oğlum, çok şey bekledim.

İnsanları eleştirmek yerine onları anlamaya çalışalım. Ne yapmak istediklerini anlayalım. Sempati, hoşgörü ve nezaket eleştiriden çok daha yararlıdır. "Bilmek affettir." Dr. Johnson'ın da söylediği gibi, "Allah bile insanı son gününe kadar yargılamaz." O halde neden biz yargılayalım?

Eleştirmeyin, kınamayın ve şikayet etmeyin!

Bisiklet

Dokuz yaşındaki Almie Rose bana ve babasına bir bisiklet istediğini söylediğinde Noel'e iki ay vardı. Noel yaklaştıkça Almie Rose'un bisiklet tutkusu yavaş yavaş yok olmaya başladı ya da bize öyle geldi. Bunun üzerine ona son günlerde kız çocukları arasında büyük beğeni toplayan bir bebek ve bebek evi satın aldık Noel için.

Fakat, 23 Aralık'ta birdenbire, "Bir bisikleti olmasını, her şeyden çok istediğini" dile getirdi.

Artık çok geçti. Noel yemeğinin hazırlanması, unuttuklarımız için ufak tefek armağanların alınması gerekiyordu ve küçük kızımızın istediği bisikleti seçmek için yeterli zamanımız kalmamıştı.

Noel gecesı gelip çatmıştı. Gece saat 9 olduğunda ise Almie Rose ve küçük kardeşı Dylan mışıl mışıl yataklarında uyuyorlardı. O anda Almie Rose'un düşlediği bisiklet aklımıza geldi, suçluluk duyuyorduk ve anne baba olarak çocuğumuzu düş kırıklığına uğratmak bizi çok üzüyordu. Babası, "Ne dersin, bilmiyorum. Aklıma şöyle bir şey geldi. Kilden bir bisiklet yapayım ve üzerine bu bisikleti verip, yerine gerçek bir bisiklet alabileceğini yazalım" dedi. Bulduğumuz çözüm çok hoşumuza gitmişti, çünkü kızımız artık büyümüşü ve istediği bisikleti kendisinin seçmesi çok mantıklıydı. Böylelikle eşim, tam dört saat uğraştıktan sonra kilden minyatür bir bisiklet yaptı.

Noel sabahı, Almie Rose'un kalp şeklindeki paketi açıp, içinden beyaz ve kırmızı renkli kil bisikleti eline almasını heyecanla izledik. Üzerindeki notu yüksek sesle okuduktan sonra bize dönüp, "Yani babamın yaptığı bi-

sikletin yerine gerçek bir bisiklet mi alabileceğim?" "Evet" dedim gülümseyerek. Almie Rose'un gözleri doldu ve "Babamın yaptığı bu güzel bisikleti veremem. Gerçek bir bisiklet istemiyorum" dedi.

O anda uçtuk sanki ikimiz de mutluluktan. Yeryüzündeki bütün bisikletleri alabilirdik kızıma.

Bahçe

Zengin bir işadının bahçesinde, yan yana dikilen iki limon ağacı vardı. Mayıs ayı sonlarında açan limon çiçekleri, bütün bahçenin havasını bir anda değiştirir ve apartmanlara hapsedilmiş insanlara baharın geldiğini müjdelerdi. Ancak limon ağaçlarından biri, diğerinden cılız ve şekilsizdi. Bu yüzden büyük ağaç her fırsatta onu küçümser ve tepeden bakardı. Ev sahibi de küçük boylu limon ağacından ümit kesmiş görünüyordu. Ona göre ağaç, bu gidişle kuruyup ölecekti. Bu yüzden de onu fazla sulamaz ve bakımını yapmayı pek istemezdi.

Günün birinde esen sert bir poyraz, karlı dağların yamaçlarındaki bir grup çiçek tohumunu işadının bahçesine uçurdu. Fakat bahçenin her tarafı parsellenmiş, sadece limon ağaçlarının altında yer kalmıştı. Bir an önce filizlenmek zorunda olan tohumlar, limon ağaçlarının yanına gelerek onların altında yeşermek için izin istedi.

Büyük ağaç, iyice kasılarak:

- Böyle bir şey asla mümkün olamaz, diye atıldı. Bizler kuru kalmayı pek sevmeyiz. Eğer dibimde çoğalırsanız, suyu emip beni kurutursunuz.

Aslında büyük ağacın çekindiği başka bir şey daha vardı. Çiçekler renge renk açtıklarında, limon ağacının sarıya çalan beyaz çiçekleri sönük kalacak ve bahçe sahibinin gözündeki değeri azalabilecekti. Oysa ki ağacın, kendinden güzel olanlara hiç mi hiç tahammülü yoktu.

Küçük ağaç, uzun boylu arkadaşının tohumlara verdiği cevabı beğenmemişti. Çünkü o, kendisine hayat verenin, o hayat için gerekli olan suyu da vereceğini çok iyi biliyordu. Bu yüzden, aklına bile gelmiyordu susuzluk.

Tohumların teklifini kabul ederken:

- Sizlerle birlikte olmak, bana mutluluk verir, dedi. Böylelikle yalnızlık da çekmeyiz.

Büyük ağaç bu işten hoşlanmamıştı. Fakat küçük olanı:

- Güzel yaratılanlardan kimseye zarar gelmez, diye tekrarlıyordu. Güzelliklerden güzellikler doğar sadece.

Küçük limon ağacı altında filizlenen tohumlar, bir kaç hafta içinde cennet çiçekleri gibi açıp bütün bahçenin göz bebeği haline geldi. Bu arada ağaç, elinden geldiği kadar kendilerine yardımcı olmaya çalışıyor ve çiçeklerin sevdiği yarı güneşli ortamı sağlamak için, eski yapraklarını döküyordu.

Çiçekler, kısa bir süre sonra mis gibi kokular yaymaya başladı. Bahçe sahibi, o ana kadar hiç duymadığı bu kokunun nereden geldiğini araştırdığında, davetsiz misafirleri bularak hayrete düştü. Adam, ancak rüyalarında görebildiği bu çiçeklerin güzelliğini devam ettirebilmek için sabahları artık daha erken kalkıyor ve onları en kaliteli gübrelerle besleyip bol bol suluyordu. Küçük limon ağacı, köklerinin en ince ayrıntılarına kadar ulaşan bu suları çiçeklerle birlikte içiyor ve büyük bir hızla serpilip büyüyordu.

Çiçekleri sevgiyle kucaklayan ağaç, ertesi bahara kalmadan o civarın en büyük ağacı haline geldi ve birbirinden güzel kelebeklerin ziyaret yeri oldu. Daha sonra da kendi çiçeklerini açarak bahçenin güzelliğine güzellik kattı.

Şimdi küçük ve yalnız kalmış olan limon ağacı ise, komşusuna duyduğu kıskançlıkla için için kuruyordu.

Bakış Açısı

Dr. Paul Ruskin, öğrencilerine yaşlanmanın psikolojik belirtilerini öğretirken onlara su olayı okur: "Hasta ne konuşuyor, ne de söylenenleri anlıyor. Bazen saatlerce anlaşılmaz şeyler geveliyor. Zaman, yer ya da kişi kavramı yok. Yalnız, nasıl oluyorsa, kendi adı söylendiğinde tepki veriyor. Son altı aydır onun yanındayım, ne görünüşü için bir caba sarf ediyor ne de bakım yapılırken yardımcı oluyor. Onu hep başkaları besliyor, yıkıyor ve giydiriyor. Dişleri yok, yiyeceklerin püre halinde verilmesi gerekiyor. Gömleği salyalarından dolayı sürekli leke içinde. Yürümüyor. Uykusu sürekli düzensiz. Gece yarısı uyanıp çığlıklarıyla herkesi uyandırıyor. Çoğu zaman mutlu ve sevecen, fakat bazen ortada bir sebep yokken sinirleniyor. Biri gelip onu yatıştırana kadar da feryat figan bağıırıyor."

Bu olayı okuduktan sonra, Ruskin öğrencilerine böyle birinin bakımını üstlenmek isteyip istemediklerini sorar. Öğrenciler bunu yapamayacaklarını söylerler. Ruskin, kendisinin bunu büyük bir zevkle yaptığını ve onların da yapması gerektiğini söyleyince öğrenciler şaşırırlar. Daha sonra Ruskin hastanın fotoğrafını dolaştırmaya baslar. Fotoğraftaki doktorun altı aylık kızıdır. Dr. Ruskin, Amerikan Tıp Birliği Dergisindeki makalesinde, (günümüzde çok yaşandığı gibi) gülünç bir yanlış anlamanın insana nasıl tamamen farklı bir perspektif kazandıracağını anlatmaktadır. Belki de hayatta yaşadığımız birçok şey bize önyargılarımız ve bakış açılarımız tarafından dayanılmaz ve zor gözükebilir.

Bedeli Çanakkale’de Ödendi

Askerlik vazifesi yaparken vatan uğrunda şahadet mertebesine ermek ya da gazi olmak her Türk için tabii bir şeydir. Ancak bu 45 şehit ve 150 gazinin durumu başkadır. Zira bunların istisnasız hepsi (1909 ve 1914 Askeri Mükellefiyet Kanunu gereğince) askerlik vazifesinden ya muaf ya da maksureli (tecilli) tutulmuş gençlerdir. Bu iki kanun sultani mektepleri talebe ve mezunları askerlik vazifesinden “maksureli” ettiği gibi, Balkan Harbi sırasında mer’i olan 1909 kanunu da üstelik bütün İstanbul halkını askerlik vazifesinden azade kılmaktadır. Bu şehit ve gazilerin hepsi 17-22 yaşındayken ve bir kısmı henüz mektebin lise ve orta kısmında, bir kısmıysa mezun ve İstanbul Darülfünunu ya da Avrupa üniversitelerinde tahsildeyken, birbirleriyle yarış edercesine askerlik şubelerine koşmuşlar ve gönüllü olarak askere yazılmışlardı. Hatta içlerinden Irak Cephesi’nde şehit düşen 646 Celal İbrahim seferberliğin ilanıyla beraber geceden gidip askerlik şubesinin kapısında sabahlamış ve “1 Numaralı Gönüllü” yazılmak şerefini elde emiştir.

Galatasaraylıların bu şüheda menkıbeleri arasında dünyada eşi bulunamayan bir tanesini (Mehmet Muzaffer’in Destanını) Gazeteci Ziyad Ebuzziya şöyle dile getiriyor: Üç aylık bir talimden sonra Mehmet Muzaffer “zabit namzedi” olarak Çanakkale’de idi. (Mart 1916) müttefik İngiliz ve Fransız kuvvetleri, Çanakkale’de uğradıkları mağlubiyetlerden ve verdikleri 150 bin zayıttan sonra Boğaz’ı aşamayacaklarını anlamışlar, 1915’in son haftasıyla 1916’nın ilk haftasında bütün hatları tahliye edip çıkıp gitmişlerdi.

Galatasaray Lisesi öğrencisiyken gönüllü Çanakkale cephesine giden zabıt (subay) adayı Mehmet Muzaffer Bey’in alayının otomobillerine lastik

satın almak için bir gecede (1916 yılı baharı) yaptığı sahte 100 liranın ön yüzü. Paranın altında "Bedeli Çanakkale'de altın olarak ödenecektir" yazılıdır. Teğmenliğe yükselen bu vatanseverimiz, 1917 yılında Gazze'de şehit düşmüştür.

Muzaffer Çanakkale'ye vardığında harp durmuştu. Zaman zaman İmroz ve Bozcaada'da üslenmiş düşman gemileri ve uçakları bombardımanında bulunuyorlarsa da 1915 Nisan'ın da Aralık sonuna kadar sekiz ay süren kanlı boğuşmalarla kıyasla bu bombardımanlar" hiç mesabesindeydi. "Çanakkale'deki birliklerin büyük bir kısmı Kafkas, Irak ve Filistin cephelerine sevk edeceklerdi. Hazırlanma ve noksanlarına ikmal emri aldılar. Muzaffer birliğinin alay karargahında görevliydi. Alay'ın kamyon ve otomobil lastiği ile diğer bir takım malzemeye ihtiyacı vardı. Bunlar ise ancak İstanbul'dan sağlanabilirdi. O devirlerde bu gibi basit mubayaalar için artırma yapmak ilanlarda bulunmak ne adetti, ne de bunlar için kaybedilecek vakit vardı. Her şey "itimat" ile yürürdü. Muzaffer açığözlü ve becerikli İstanbul çocuğu olduğundan Karargah, gerekli malzemenin temin ve mubayaasına onu memur etti. İcab eden paranın kendisine itası için de Erkan-ı Harbiye Riyaseti'ne hitaben yazılı bir tezkereyi eline verdiler.

O yıllarda İstanbul'da otomobil ve kamyon nadir rastlanan vasıtalar idi. Bunların lastikleri de yok denecek kadar azdı ve karaborsaydı. Muzaffer aradı, uğraştı, nihayet Karaköy'de bir Yahudi'de istediklerini buldu. Fiyatlar pek fahişti, ama yapacak başka bir şey de yoktu. Anlaşmaya vardı. Lazım gelen parayı almak üzere Erkan-ı Harbiye'ye gitti. Elindeki tezkereyi tediye merciine havale ettiler. Muzaffer az sonra yaşlı bir kaymakam Yarbay'ın huzurundadır. Kaymakam uzatılan tezkereyi okudu. Karşısında hazırol da duran ihtiyat zabıtine baktı. İsteyeceği paranın miktarını sormadan, "Ne alınacak" dedi "Oto kamyon lastiği" cevabını verilince bir an durdu. Sonra Muzaffer'e dik dik baktı: "Bana bak oğlum! Ben askerin ayağına postal sırtına kaput alacak parayı bulamıyorum. Sen otomobil lastiğinden bahsediyorsun. Haydi yürü git, insanı günaha sokma para mara yok!

Muzaffer selamı çaktı dışarı çıktı. Harbiye Nezareti'nin (bugünkü hukuk fakültesi binası) bahçesinden dışarıya ağır ağır yürürken ne yapacağını düşünüyordu. Malzemelere Alay'ın ihtiyacı vardı. Elindeki (Almanların verdiği) iki Mercedes-Benz kamyon ve iki binek arabası lastiksizdi. Diğer malzemeler de mutlaka lazımdı. Kendisi bulur alır diye görevlendirilmişti. Malzemeyi bulmuştu fakat para yoktu. Eli boş dönemezdi, bir çaresini bulmak lazımdı.

Muzaffer bunları düşünce düşünce Beyazıt Meydanı'na vardı birden durdu. Kendi kendine gülmüştü aradığı çareyi bulmuştu. Doğru tüccar Yahudi'nin yanına gitti: "Paranın tediye muamelesi akşamüstü bitecek, ezandan sonra gelip malları alamam. gece kaldıracak yerim yok. Yarın öğleden evvel vapur Çanakkale'ye kalkıyor, yetiştirmem lazım. Onun için sabah ezanında geleceğim malları mutlaka hazır edin." Tüccar "peki" dedi. Muzaffer tam ayrılırken ilave etti. "Altın para vermiyorlar kağıt para verecekler" Yahudi yine "Peki" dedi. Ertesi sabah Muzaffer Merkez Kumandanlığından sağladığı araba ve neferlerle ezan vakti Yahudi'nin kapısında idi. Ortalık henüz ışıyordu. Tüccar malları hazırlamıştı. Hava gazı fenerinin yarım yamalak aydınlatdığı loşlukta mallar arabaya yüklendi. Muzaffer bir yüzlük kaime (yüz liralık kağıt para) verdi. Araba dörtmül Sirkeci'ye yollandı. Malzeme sat'a oradan dubada bağlı gemiye aktarıldı. Az sonra da gemi Çanakkale yolunu tutmuştu.

Üç gün sonra Yahudi elindeki yüzlük kaimayı bozdurmak üzere Osmanlı Bankası'na gitti. Bozmadılar zira elindeki para sahte idi.

Muzaffer, evrak-ı nakdiyelerin basımında kullanılan kağıdın aynısını Karaköy kırtasiyecilerinden tedarik etmiş bütün gece oturmuş çini mürekkebi ve boya ile gerçeğinden bir bakışta ayırt edilemeyecek nefasette taklit bir para yapmıştı. Tüccara verdiği ve yutturduğu para buydu. O devrin hakiki paralarının üzerindeki yazılar arsında bir de şu ibare bulunuyordu: "Bedeli Dersaadet'te altın olarak tesviye olunacaktır" Muzaffer yaptığı taklit paradaki bu ibareyi değiştirerek şöyle yazmıştı: "Bedeli Çanakkale'de altın olarak tesviye olunacaktır."

Onun burada altın dediği Çanakkale'de Mehmetçğin akıttığı, altından daha kıymetli kanı idi. Sahte paraya gelince. Yahudi tüccar bunu mesele yapmadı. Yapmak mı istemedi, yapmaktan mı çekindi bilinemez. Ancak olay bütün İstanbul'da yayıldı. Dünyada emsali olmayan ve olmayacak olan bu hadise Şehzade Halim Efendi'nin kulağına kadar gitti. Şehzade hemen lalasını göndererek Yahudi tüccarı buldurdu. Yüzlük taklit evrak-ı nakdiyeyi bedelini altın olarak ödeyip aldı. Çok zarif sedef kakmalı, içi kadifeli bir mücevher çekmecesine yerleştirip, İstanbul polis okulundaki emniyet müzesine hediye etti. Bu emsalsiz parça müzede şeref mevkiinde muhafaza olundu.

Bilmelisin ki

Bilmelisin ki duvarda asılı diplomalar insanı insan yapmaya yetmez.

Bilmelisin ki aşk kelimesi ne kadar çok kullanılırsa, anlam yükü o kadar azalır.

Bilmelisin ki karşındakini kırmamak ve inançlarını savunmak arasında çizginin nereden geçtiğini bulmak zor.

Bilmelisin ki gerçek arkadaşlar arasına mesafe girmez. Gerçek aşkların da!

Bilmelisin ki tecrübenin kaç yaş günü partisi yaşadığınızla ilgisi yok, ne tür deneyimler yaşadığınızla var.

Bilmelisin ki aile hep insanın yanında olmuyor. Akrabanız olmayan insanlardan ilgi, sevgi ve güven öğrenebiliyorsunuz. Aile her zaman biyolojik değil.

Bilmelisin ki ne kadar yakın olursa olsunlar en iyi arkadaşlar da ara sıra üzebilir. Onları affetmek gerekir.

Bilmelisin ki bazen başkalarını affetmek yetmiyor. Bazen insanın kendisini affedebilmesi gerekiyor.

Bilmelisin ki yüreğiniz ne kadar kan ağlarsa ağlasın dünya sizin için dönmelerini durdurmuyor.

Bilmelisin ki şartlar ve olaylar, kim olduğumuzu etkilemiş olabilir. Ama ne olduğumuzdan kendimiz sorumluyuz.

Bilmelisin ki iki kişi münakaşa ediyorsa, bu birbirlerini sevmedikleri anlamına gelmez. Etmemeleri de sevdikleri anlamına gelmez.

Bilmelisin ki her problem kendi içinde bir fırsat saklar. Ve problem, fırsatın yanında cüce kalır.

Bilmelisin ki sevgiyi çabuk kaybediyorsun, pişmanlığın uzun yıllar sürüyor.

Mahkemede bir cinayet davası görölüyordu. Adamın katil olduğu hemen hemen kesindi, bunu gören davalı avukatının aklına bir şeytanlık geldi. “Bayanlar baylar. Hepinize bir sürprizim var” diyerek saatine baktı. “Tam bir dakika sonra, müvekkilim tarafından öldürüldüğü iddia edilen kişi bu mahkeme salonundan içeri girecek.” Bunun üzerine hakim, seyirciler, bütün kafalar mahkeme salonunun kapısına döndü. 1 dakika geçti ve hiçbir şey olmadı. Bunun ardından avukat: “Bakın “dedi. “Ortaya bu iddiayı attım ve hepiniz heyecan içinde kapıya bakıp 1 dakika boyunca beklediniz. Bu gösteriyor ki gerçekten ortada bir ölü olduğuna ve dolayısıyla müvekkilimin katil olduğuna sizler tamamıyla inanmış değilsiniz.”

Ve bu sözün ardından hakim kararını açıkladı ve adamı suçlu buldu. Avukat şok içinde: “Ama nasıl olur? Az önceki gösteriden hepiniz etkilendiniz hepinizin kapıya baktığını gördüm!”

Hakim: “Evet doğru hepimiz baktık” dedi. “Ama müvekkiliniz bakmadı.”

Bırakın İşğiniz Yanık Kalsın

Uzaklarda küçük bir kasabada genç bir adam kendi işini kurdu bu, iki caddenin köşesinde bir perakendeciye. Adam dürüst ve dost canlısıydı, insanlar onu seviyorlardı. Ondan alışveriş yapıyorlar ve arkadaşlarına tavsiye ediyorlardı. Adam bir yıl içinde bir dükkandan, Amerikanın bir ucundan diğerine uzanan bir zincir oluşturdu.

Bir gün hastalanıp hastaneye kaldırıldı. Doktorlar az zamanı kalmış olabileceğinden endişe ediyorlardı. Üç yetişkin çocuğunu yanına çağırdı ve onlara bir görev verdi: İcinizden biri yıllar boyu uğraşarak kurduğum şirketimin başına geçecek. Hanginizin bunu hakkettiğine karar vermek için, her birinize birer dolar vereceğim. Şimdi gidip bu birer dolarla ne alabiliyorsanız alacaksınız, ama bu akşam geri döndüğünüzde paranızla aldığımız şey hastane odamı bir uçtan bir uca doldurmalı. Çocuklar bu başarılı şirketi yönetme fırsatı karşısında heyecana kapıldılar. Üçü de şehre gidip parasını harcadı.

Akşam geri döndüklerinde babaları sordu: “Birinci çocuğum, bir dolarla ne yaptın?” Çocuk cevap verdi: “Arkadaşımın çiftliğine gittim, bir dolarımı

verdim ve iki balya saman aldım. Sonra odadan dışarı çıktı, saman balyalarını getirdi, açtı ve havaya savurmaya başladı. Oda bir anda samanlarla dolmuştu. Ama biraz sonra samanların tamamı yere indi ancak babanın söylediği gibi odayı bir uçtan öbür uca dolduramadı.

Adam sordu: “Peki ikinci çocuğum, sen paranla ne yaptın?” Yorgancıya gittim. İki tane yastık aldım. Bunu söyleyen çocuk, yastıkları içeri getirdi, açtı ve tüyleri bütün odaya dağıttı. Zaman içinde bütün tüyler yere düştü, böylece oda yine dolmamıştı.

“Sen üçüncü çocuğum, sen paranı ne yaptın?” diye sordu adam. Dolarımı cebime koyup senin yıllar önceki dükkanın gibi bir dükkana gittim. Dükkanın sahibine parayı verdim ve bozmasını istedim. Dolarımın 50 centini İncil’de yazıldığı gibi çok değerli bir şeye verdim. 20 centini şehrimizdeki iki yardım kurumuna bağışladım. 20 cent de kiliseye verdim. Böylece bir onluğum kaldı. Bununla iki şey aldım. Çocuk elini cebine atıp bir kibrit kutusu ve bir mum çıkardı.

İşığı kapatıp mumu yakınca oda mumun yaydığı ışıkla dolmuştu. Oda samanla ya da tüyle değil, bir uçtan öbür uca ışıkla dolmuştu. Baba memnundu; “Çok iyi oğlum. Bu şirketin başına sen geçeceksin, çünkü yaşam hakkında çok önemli bir şeyi, ışığını yaymayı biliyorsun. Bu çok güzel.

“Biz Seni Uyanık Bilirdik”

İstanbul’da kenar semtlerden birinde oturan yaşlı bir kadın, padişahın huzuruna çıkmak istediğini saraydaki görevlilere bildirmiş. Bunun üzerine sultanın karşısına çıkarılmıştı. Yaşlı kadın, evinin soyulduğunu ve bu olaydan padişahın sorumlu olduğunu söyleyerek, şikayette bulunur. Bunun üzerine hiddetlenen Kanuni: “Bana bak kadın, sen niçin bu kadar derin uyku uyudun da evinin soyulduğunu duymadın?” deyince, yaşlı kadın: “Padişahım! Kusura bakma, biz seni uyanık bilirdik, onun için evimizde rahat uyuyorduk” der. Bu cevap üzerine Kanuni utanarak: “Haklısınız” diyerek, kadının çalınan mallarının bedelini kendi malından öder.

Bizi Bağlayan Kader

Uzun zaman önce bir ülke varmış refah içinde yaşayan. Ülkenin refah içerisinde yaşamasının sebebi iyi yürekli, dürüst kralı imiş. Kral zaman zaman tebdili kıyafet ülkeyi dolaşır, halkının dertlerini dinler, sorunlara çözüm bulurmuş. Yine böyle bir günde kral dolaşırken, yolu dağ başında bir göl kenarına düşmüş. Gölün kenarındaki ağacın dibine çökmüş aksakallı bir dede, bir elinde bir kese, diğerinde bir kese. Birinden bir taş alıp, diğerinden aldığı taş bağlayıp göle atıyormuş. Bu işe epey bir süre devam etmiş ve nihayet bittiğinde, dede yoluna gitmek üzere ayağa kalkmış ve kralla göz göze gelmiş. Kral dedeye sormuş. “Dede bütün bir gün seni izledim, sen ne iş yaparsın anlayamadım!” demiş. Dede kralın sorusunu şöyle cevaplamış, “Oğlum ben insanların kaderlerini birbirine bağladım.” “Peki en son kimin kaderini birbirine bağladın?” diye sormuş Kral, “Kralın güzel kızı ile uşağı Ahmet’in kaderini bağladım” demiş aksakallı dede.

Kral bu cevabı alınca dünyası kararmış. Bir yanda güzeller güzeli ak-pak biricik kızı, ülkenin prensesi diğer yanda olmamış oğlu kadar sevdiği zenci uşağı Ahmet. Ne yaparım, nasıl eder de Ahmet’e bir zarar vermeden bu kaderi bozarım diye düşünerek, sarayın yolunu tutmuş. Saraya gidince hemen sevgili uşağı Ahmet’i huzuruna çağırmış ve ona, “Oğlum Ahmet sana bir mektup vereceğim, bu mektubu alacak ve Güneş’e götüreceksin!” demiş.

Krala sorgu sual edilmez. Biçare Ahmet mektubu ve yolluğunu alarak düşmüş bilinmez yollara, düşmüş ki ne düşmek. Babası kadar sevdiği kralı ona bir görev vermiş ve o bu görevi yerine getirmeli, ama nasıl? Günlerce dere tepe demeden yol gitmiş. Nihayet yorgunluktan bitkin halde iken gördüğü bir ulu ağacın gölgesinde dinlenmeye karar vermiş ve uykuya dalmış. Uyandığında bir de ne görsün! Ağacın az ötesinde bir göl, o göl ki üzerine güneşin aksi vurmuş! “Kralımın dediği güneş bu olsa gerek” diyerek, üzerinde sadece külotu kalıncaya kadar soyunarak atmış kendini göle. Dibe doğru yüzmüş, yüzmüş, yüzmüş. Taa dipte, güneşin aksinin tükendiği yerde bir de ne görsün, şahane bir hazine sandığı, almış sandığı çıkmış. Çıkmış ama, Ahmet artık zenci değil bembeyaz bir Ahmet. Sadece külotunun olduğu bölge eski rengini taşıyor. “Var bu işte bir hikmet!” demiş ve açmış sandığı. Sandık gerçek bir hazine sandığı, içinde bin bir türlü mücevherat ile birlikte üzerinde “Güneşten Kral’a” yazan bir zarf. Ahmet ne yapacağını bilemez hale gelmiş bir anda, yeni rengi ve yaşadıkları ile ülkesine dönünce kimsenin kendisine inanmayacağını düşünerek, ülkesine zengin bir tüccar kimliği ile dönme kararı almış.

Dönünce ülkesine, düşleri bir bir gerçekleşmiş. Ülkesinin bu yeni dürüst ve yakışıklı tüccarı ile güzeller güzeli kızını evlendirmeye karar verince

kral, dünyalar Ahmet'in olmuş. Kral vermiş vermesine kızını zengin tüccara ama akıllı da bir yandan oğlu gibi sevdiği ve hiçbir haber alamadığı uşağı Ahmet de imiş. Gel zaman git zaman damadı ile birlikte bir ziyafet yemeğinde iken yere düşen bir çatalı almak için eğilince Ahmet, şalvarının kenarından kaba eti gözükmüş. Bunu gören Kral gözlerine inanamamış. Yemek bitip de odasına çekilecekken herkes, koridorun sonuna ilerleyen damadının arkasından seslenivermiş Kral, "Ahmet!".

Ahmet seneler sonra duyunca gerçek adını, gayri ihtiyari kendisine seslenen Krala dönuvermiş ve "Neler oldu Ahmet, evladım anlat başından geçenleri bana" diyen kralına bütün olanları bir bir anlatmış. Bunun üzerine Kral "Peki güneşin bana gönderdiği mektup?" diye sorunca da hemen odasına koşarak, sandıktan çıkan mektubu almış ve Kral'a vermiş, mektupta şu satırlar yer alıyormuş.

GÜNEŞE YAZI YAZILMAZ
YAZILAN YAZI BOZULMAZ

Sende Çocuk, Bende Kuyruk Acısı Oldukça Dost Olamayız

Eski zamanlarda bir belde de fakir bir adam varmış. O kadar fakirmiş ki, köyün çobanı bile ondan zenginmiş. Adam bir gün dağda oduna giderken sıcaaktan bunalmış. Bu vaziyette ağzını açmış sanki "Su! Su!" diye bağıran bir yılan görmüş. Adamcağız kendi kendine yılanı sulaması lazım geldiğini düşünmüş. Araya araya bir miktar su bularak yılanın üzerine dökmüş. Yılan da hakikaten susuzluktan yanmakta olduğundan adamın döktüğü suyu büyük bir zevkle yalamaya başlamış ve adamdan memnun olduğunu belirten bir tavırla oradan çekip gitmiş. Birkaç gün sonra, adam yine ormana gittiğinde yılanı görmüş, yılan da adamı görünce boynunu bir tarafa kıvrarak

-Ne yapayım ben? der gibi çekip gitmiş.

Fakat adam dağdaki işini bitirip de evine dönerken yine yılanla karşılaşmış. Fakat bu sefer yılanın ağzında bir altın varmış, adamı görünce oraya adamın geçeceği yola bırakıp çekip gitmiş. Adam da altını alarak eve gelmiş. İkinci gün yilandan memnun olduğu için sevinçle bir kaba süt dolurarak yılanı gördüğü yere varmış ki yılan yine ağzında bir altınla adamı bekliyor. Adam sütü bir yere bırakmış yılan da hemen ağzındakini bırakarak süte koşmuş. Adam da altını alarak geri dönmüş ve arkadaşlık başlamış. Yani adamdan süt, yilandan altın. Derken adam zengin olup hacca

gitmeye karar vermiş, oğluna da meseleyi uzun uzun anlatarak her gün bir şişe süt götürüp altını almasını söylemiş.

Adam hacca gittikten sonra çocuk bir gün sütü götürmüş altını almış, ikinci gün, ben demiş her gün süt götürceğime yılanı takip eder altının yerini öğrenir onu öldürürüm. Ondan sonra da altınların tamamını alır yılanı süt getirmekten kurtulurum demiş. Hakikaten ikinci gün sütü getirip altını aldıktan sonra, gitmeyip yılanı beklemiş. Yılan tam deliğine başını sokmuş, kuyruğunu da çekeceği zaman çocuk elindeki balta ile yılanın kuyruğunu kesmiş. Fakat yılan can havliyle çıkarak çocuğu sokup öldürmüş ve deliğine geri girmiş ama ölmemiş.

Adam hacdan gelip durumu öğrenmiş ama yine de yılanı minnettar olduğu için süt götürmeyi ihmal etmemiş. Bir gün sütü götürdüğünde yılanı:
- Kabahat bizim çocukta, ben sana süt getirmeye devam edeyim, sen de bana altın getirmeye devam et! dediğinde yılan getirilen sütü içip lisanı hal ile şöyle demiş:

-Arkadaş, bu zamana kadar böyle devam ettik. Fakat bende kuyruk, sende de çocuk acısı olduğu müddetçe biz dost olamayız. En iyisi sen rızkını, ben de rızkımı başka yerlerde arayalım deyip çekip gitmiş.

Dört Dakika İçin Bile Olsa Okuyabilmek

Evden acele ile çıkmıştım. Koşar adımlarla metroya doğru ilerlerken bir yandan öğrencilere vereceğim dersin planını yapıyor, bir yandan da çiseleyen yağmurda ıslanmamaya çalışıyordum. Yürüyen merdivenlerle metro istasyonuna indim. Trenin gelmesine iki üç dakika vardı. Bu treni kaçırırsam, on dakika daha beklemem gerekecekti ve dersime geç kalacaktım. Adımlarımı sıklaştırmaya, neredeyse koşmaya başladım. Elimde çanta olmasa, belki de koşacaktım.

Metroda benimle aynı yönde ilerleyen birisinin elindeki uzunca değnekten çıkan, "tak, tak, tak" sesleri, telaşımı ve kafamdaki düşünceleri birden unutturdu. Belli ki, onun da acelesi vardı. Sırtındaki büyükçe çantası ve elindeki değneği ile, neredeyse benim kadar hızlı adımlarla ilerliyordu. Biraz dikkatlice bakınca bu kişinin bir bayan ve aynı zamanda "görme özürlü" olduğunu anladım. Kendi kendime, "Acaba onun telaşı neden?" diye sordum. Belki de dünyayı hiç görmemişti. Özürlü haliyle tek başına ilerlese de tavırları ve yürüyüş şekli ona, kendisine çok güvenen bir insan görünümünü veriyordu. Acaba acele bir işi mi vardı?

Bir anlık her şeyi unuttum. Sanki her şey ağır çekimdeymiş gibi hareket etmeye başladı. Onun, değneğiyle sağını solunu kontrol ederek önüne çıkabilecek engelleri anlaması, kendine yol açması, belki de yaşama azminin bir göstergesi idi. Merdivenlere yaklaştığımızı hissettim. "Acaba merdivenlerden inerken kendisine yardım etsem mi" diye düşünürken, o merdivenlerden inmeye başladı. Sanki dünya dümdüz olmuş, karşısında hiçbir engel kalmamış gibi merdivenlerin sonuna geldi. Acaba, değneğinin uçunda onu yönlendiren bir şey mi vardı, ya da bu bayan bir şaka mı yapıyordu? Kafamdaki düşünceleri toparlamaya çalışırken, metronun durağa geldiğini fark ettim.

Merakım beni bu bayanın yanına çekti ve onunla aynı kompartımana bindim. Oturduğu koltuğa iyice yerleştikten sonra, değneğini katlayıp hızlı bir şekilde çantasının ön bölmesine koydu. Çantasının başka bir bölmesini açarak, büyükçe bir şeyi çıkarmaya çalıştı. Acaba bir walkman ya da yiyecek-içecek gibi bir şey mi çıkaracak diye düşünürken, kalbimden de acıma duygularının yükseldiğini hissettim. Belki de dünyayı görmeyi ne kadar çok istiyordu; ağaçlar, evler, araçlar, insanlar ve gözler. Görecek o kadar çok şey vardı ki.

O an için kendimi çok ayrıcalıklı hissettim. Göz, dünyaya açılan bir pencereydi ve ben onların kıymetini fazla bilmiyordum. Ama ne kadar çok şey ifade ettiklerini o bana anlatıyordu.

Bayanın, çantasından çıkardığı kalınca, kitap türü bir şeyin gözüme işlişmesiyle bu düşüncelerimden sıyrıldım. Acaba o çıkardığı bir katalog muydu diyecektim ki, onun görme özürü olduğu aklıma geldi. Derken sayfaları karıştırıp, parmaklarının uçlarıyla yoklayarak bir yerde durdu. Herhalde aradığı sayfayı bulmuştu. Hemen sağ elinin işaret ve orta parmaklarını kabarık işaretler üzerinde gezdirmeye başladı.

Kitap okuyordu. Fakat o görmüyordu ki. Birkaç saniye daldım. Kitap okumak yalnızca görenlere has bir şey değil miydi anladım. Artık o gözleriyle değil; kalbiyle, duygularıyla ruhuyla okuyordu. Ve kendimden utanımdım. Aylardır çantamda taşıdığım ve üç beş sayfanın dışında pek okumadığım kitap geldi aklıma ve yıllarca hiç kitap okumayanlar.

Keşke onlar da, insanı düşündüren, hatta utandıran su görüntüye şahit olsalardı.

Dünyada milyonlarca insan var. Ama okumak. Neden ben. Aniden kesik kesik düşüncelerimden sıyrıldım. Bir sayfayı okuyup bitirmiş ve diğer bir sayfaya geçmişti. parmaklarını kabarık işaretler üzerinde ustaca gezdirmesinden, bu işe yatkın birisi olduğu anlaşılıyordu. Demek ki iyi bir okuyucu idi.

Ama ne okuyabilirdi ki? Binlerce kitap, dergi ve gazetenin, görme özür-lü olanlar için günlük, haftalık olarak hazırlanması belki de mümkün de-ğildi.

Anonsun uyarısıyla, ineyeğim durağa geldiğimi anladım. Daha dört daki-ka geçmişti ve bu kadarcık kısa bir sürede dahi kitap okumak çok önem-liydi. Bana bu dersi veren görme özür-lü o kadın da kitabını çantasına koymaya ve durakta inmeye hazırlanıyordu. Az sonra tren durdu. Önce onun inmesini bekledim. Değneği ile onca insanın arasından "tak tak tak" sesleri ile ilerliyordu. Arkasından birkaç saniye baktım ve sanki değnekten çıkan o tak taklar beynimde oku, oku, oku ve şükret diye yankılanıyordu.

Hayat

Her sabah bir ceylan uyanır Afrika'da kafasında tek bir düşünce vardır. En hızlı koşan aslandan daha hızlı koşabilmek, Yoksa aslana yem olacaktır.

Her sabah bir aslan uyanır Afrika'da. Kafasında tek bir düşünce vardır. En yavaş koşan ceylandan daha hızlı koşabilmek, yoksa açlıktan ölecektir. İster aslan olun, İster ceylan olun hiç önemi yok. Yeter ki güneş doğdu-ğunda koşuyor olmanız gerektiğini, Hem de bir önceki günden daha hızlı koşuyor olmanız gerektiğini bilin. Yaşam adlı koşuyu ne kadar güzel an-latmış Afrika atasözü, Bir önceki günden daha hızlı koşmak gerekmektedir. Çünkü eğer aslansanız ve en yavaş koşan ceylanı bir önceki gün yakala-mışsanız Ve bugün bir ceylan yakalamak niyetindeyseniz, artık bilmelisi-niz ki en yavaş ceylan sizden daha hızlıdır.

O halde düne göre hızınızı artırmanız gerekmektedir. Yok eğer ceylan-sanız Ve henüz aslana yem olmamışsanız hızınızı düne göre mutlaka art-tırmalısınız, Çünkü sıra size gelmiş olabilir.

Yani hayat koşusunda, devam edebilmenin tek koşulu var. Dünden daha hızlı olabilmek. Bakın bakalım şimdi kendi kendinize. Ondandır, şundan, bundan değil "dünden" hızlı mısınız?

Geleceğini Biliyordum

Savaşın en kanlı günlerinden biriydi. Asker, en iyi arkadaşının az ilerde kanlar içinde yere düştüğünü gördü. İnsanın başını bir saniye bile siperin üzerinde tutmayacak ateş yağmuru altındaydılar. Tam cepheden dışarı doğru bir hale yaptığı sırada başka bir arkadaşını onu omzundan tutarak tekrar içeri çekti, Delirdin mi? gitmeye değer mi? Baksana delik deşik olmuş. Büyük olasılıkla ölmüştür bile. Artık onun için yapacak hiçbir şey yok. Boşuna kendi hayatını da tehlikeye atma sakın!

Fakat asker onu dinlemedi ve kendisini cepheden dışarı attı. İnanılması güç bir mucize gerçekleşti Asker o korkunç ateş yağmuru altında arkadaşına ulaştı. Onu sırtına aldı ve koş a koş a geri döndü. Birlikte siperin içine yuvarlandılar. Fakat cesur asker, yaralı arkadaşını kurtaramamıştı siperde kalan arkadaşını dedi ki: "Sana değmez demiştım. Hayatını boşu boşuna tehlikeye attın." "Değdi" dedi, gözleri dolarak asker, "Nasıl değdi? Bu adam ölmüş, görmüyor musun?"

"Yine de değdi. Çünkü yanına ulaştığımda henüz sağdı. Onun son sözlerini duymak, dünyalara bedeldi benim için." Ve hıçkırarak arkadaşının son sözlerini tekrarladı: "Geleceğini biliyordum."

Eşekli Kütüphaneci

Yıl 1943. Genç Mustafa'nın tayini kütüphaneci olarak Ürgüp Tahsin Ağ a Kütüphanesi'ne çıkar. Devlet memurluğu o dönemde mükemmel bir iş. Mustafa kütüphanede heyecanla okurları bekler; bir gün olur, beş gün olur, gelen giden yok. Etraftakilerle konuşur, herkese anlatır: "Bakın kütüphane bomboş duruyor, gelin kitap okuyun." Gelen giden olmaz. Amirlerine durumu bildirir.

- Kardeşim otur oturduğun yerde, maaşını düzenli alıyor musun, almıyor musun?

- Alıyorum.

- Eee, o zaman ne karıştırıyorsun ortalığı, gelen giden olsa maaşın mı artacak? Başına daha fazla bela alacaksın. O kütüphaneye yıllardır kimse gelmez zaten.

23 yaşındaki genç memur “Ne yapayım, ne yapayım?” diye düşünür durur. Sonunda aklına bir fikir gelir, eşine söyler. Eşi önce “Deli misin bey?” der, ama kocasının bir şeyler üretme, işe yarama çabasını yakından görürce fikri kabullenir.

O dönem devletteki amirlerinin çıkardığı tüm engellerin üstesinden gelir. Çünkü o zaman da şimdiki gibi, “Aman bir şey yapmayalım da başımıza bir iş gelsin. Çalışsan da aynı maaş, çalışmasan da” zihniyeti aynen var.

O bıyıklı, kravatlı, asık yüzlü, tütün kokan, ülkesine gram faydası olmayan bürokratları zorlukla ikna eder ve bir eşek alır. İki tane de sandık yaptırır. İki sandığa, kalınlığına göre 180-200 kitap sığar. Sandıkların üstüne “kitap sandığı” yazar. Kitapları eşeğe yükler ve köy köy gezmeye başlar. Kütüphaneye de bir yazı asar: “Sadece Pazartesi ve Cuma günleri açıyorduz.” Köydeki çocuklar şaşırır. Eşeye bir sürü kitap yüklemiş bir adam o gariban çocukların küçücük ellerine kitapları verir. “Çocuklar bunları okuyun, aranızda da değişsin. On beş gün sonra aynı gün gelip alacağım. Aman yıpratmayın, diğer köylerdeki arkadaşlarınız da okuyacak” der.

Mustafa artık Ürgüp’teki kütüphanede bir iki gün durmakta, diğer günler eşeğiyle köy köy gezmektedir. Köylerdeki çocuklar Eşekli Kütüphaneciyi her seferinde alkışlarla karşılarlar. Sevinç içinde yeni kitapları beklerler. Mustafa Amca’nın ünü etrafa yayılır. Diğer devlet memurları makam odalarında oturup iş yapmazken, Mustafa’nın eşeği yediği otu hepsinden fazla hak etmektedir.

Zamanla insanlar kütüphaneye de gelmeye başlar. Mustafa bakar ki kütüphaneye kadınlar hiç gelmiyor. Zenith ve Singer’e mektup yazar. “Bana dikiş makinesi yollayın, firmanızın adını kütüphanenin girişine kocaman yazayım” der. Zenith dokuz tane, Singer bir tane dikiş makinesi yollar. Sağlı günlerini kadınlar günü yapar. Kumaşı alan kadın kütüphaneye koşar. On makine yetmediği için sıra oluşur. Sırada bekleyen kadınların eline birer kitap verir, beklerken okusunlar diye. Okuma-yazma oranının düşüklüğünü görünce halkevlerine okuma-yazma kursları vermeye gider. Halıcılık kursları başlatıp bölgede halıcılığı canlandırır. Bu arada valilik Mustafa hakkında “kendi görev tanımı dışında davranıyor” diye soruşturma açar. 50 yaşına gelen Mustafa Amca baskıyla emekli edilir.

Sokrates, bir tanıdığına rastlar. O kişi kendisine arkadaşıyla ilgili duyduklarını anlatmaya yeltenince, engeller ve der ki:

- Seni dinlemeden önce "3'lü filtre" testinden geçirmek istiyorum. Birinci filtremiz "Doğruluk" filtresi. Bana biraz sonra söyleyeceğin şeyin tam anlamıyla doğru olduğundan emin misin?

- Hayır bunu sadece duydum.

Sokrates, konuşmasını sürdürür:

- Sen bunun gerçekten doğru olup olmadığını bilmiyorsun. O zaman niye bana söylüyorsun? Şimdi 2. filtreyi deneyelim: "İyilik" filtresi. Arkadaşım hakkında bana söylemek istediğin iyi bir şey mi?

- Hayır; tam tersi.

- Demek, onun hakkında bana kötü bir şey anlatacaksın ve üstelik bunun doğru olduğundan da emin değilsin... Geriye bir filtremiz daha kaldı. "Yararlılık" filtresi. Bana arkadaşım hakkında söyleyeceğin şey bir fayda sağlayacak mı?

- Hayır... Hiçbir işine yaramaz.

Sokrates sözlerini şöyle bağladı:

- Bana, doğru olmayan, fayda sağlamayacak ve üstelik kötü bir olayı nakledeceksin. Hiç konuşmasan daha iyi edersin.

Maalesef, günümüzde, bu kurala uymadan aklına eseni söyleyen, her dedikoduyu nakledenler var. Kem söz yüzünden kalpler kırıyoruz. Oysa her defasında düşünsek "Bildiklerimi nakletmek iyi mi, doğru mu, faydalı mı?", belki de o zaman atalarımızın dediği gibi davranırız. "Söz gümüşse, sükût altındır" deriz.

Çanı kim takacak?

Fareler kediden kurtulmanın çaresini arıyolarmış. Genç bir fare "Çözümü buldum. Kedinin boynuna bir çan takacağız. Bize yaklaştığında sesi duyup kaçacağız" demiş.

Tüm fareler bu çılgın projeyi alkışlamışlar.

Köşede sessizce oturan bilge duruşlu yaşlı fare: "Be arkadaşlar proje güzel de, çanı kedinin boynuna kim takacak" demiş.

Türkçe mi Konuşuyoruz? Dilimiz Nereye Gidiyor?

Osman Bey sabah saat 7’de Casio masa saatinin alarmıyla gözlerini açtı. Puffy yorganını kaldırdı. Hugo Boss pijamalarını çıkarıp Adidasterliklerini giydi. WC’ye uğradıktan sonra banyoya geçti. Clear şampuanı ve Protex sabunuyla duşunu aldı. Colgate ile dişlerini fırçaladı. Rowenta saç kurutucuyu saçını kuruttu. Bill’s gömleğini ve Pierre Cardin takımını giydi. Lipton çayını içti. Sony televizyonda medya özetlerini ve flash haberleri izledi. Citizen kol saatine baktı. Geç kalıyorum diye düşünerek aile fertlerine çav deyip Mazda otomobiline bindi. Otobana çıkınca Blaupunkt radyosunu açarak pop müziğe istasyonu ayarladı. Ağzına bir Polo şeker attı.

Şehrin göbeğindeki mega iş centerindeki ofisine varınca HP bilgisayarını çalıştırdı. Microsoft Excel’e girdi. Ofisboydan Nescafesini istedi. Saat 10’a doğru açlığını yatıştırmak için Grissini yedi. Öğlen Wimpy’s fast food kafeteryaya gitti. Ayak üzeri Coca Cola vehamburgeri mideye indirdi. Camel sigarasını yakıp Star gazetesini karıştırdı.

Akşam üzeri iş çıkışı Image Bara uğrayıp cips ile içkisini içtikten sonra köşedeki Shopping Center’a uğradı. Eşinin sipariş ettiği Persil Supra deterjan, Ace çamaşır suyu, Palmolive şampuan, Gala tuvalet kâğıdı, Sprite gazoz ve Johnson kolonyayı alarak kasaya yanaştı. Bonus kartıyla faturayı ödedi.

Hafta sonu eşi Münevver’le Galeri’aya giden Osman Bey showroomları dolaşp Kinetix ayakkabı, Lee Cooper blue jean satın aldı.

Akşam evde bir gazetenin verdiği TV Guide’a göz atan Osman Bey kanallar arasında zapping yaparak Televole, Paparazzi, First Class, Top Secret gibi programları izledi. Bunlar izlenirken Osman Bey Outdoor dergisini karıştırdı. Münevver hanım Vogue dergisindeki soap magazinleri okudu. 16 yaşındaki Mücahit ise Blue Jean dergisindeki pop starların resimlerini kesti.

Saat 22’ye doğru Show adlı bir kanalda Türk dilinin ana konu olduğu bir panel başladı. Uykusu kaçan Osman Bey bu yayını izlemeye başladı. Programın ortalarına doğru söz alan Saint Benoit Lisesi çıkışlı Harvard mezunu, Rolex kol saatli bir entelektüel “Dilimiz Türkçe her geçen gün biraz daha dejenere oluyor. Bu realiteyi ele almanın zamanı geçmek üzere. Dogmatik, statükocu yaklaşımlara kapılmadan problemi irdeleyip çözmeliyiz” diye konuştu. Bunun üzerine Osman Bey kendi kendine “çok doğru bir analiz” diye söylendi.

Ali Özdemir

Hayattan dersler

Sınav sırasında son soruya gelince çakıldım kaldım. “Her gün okulu temizleyen hademe kadının adı nedir?” diye sorulmuştu.

Bu herhalde bir çeşit şaka olmalıydı. Kadını, yerleri silerken her gün görüyordum. Uzun boyluydu; saçları simsiyahtı. Ya 40, ya da 50'li yaşlardaydı. Adını nereden bilecektim ki! Tabii ki soruya cevap veremedim. Benim gibi diğer arkadaşlarım da, kadının ismini hatırlamamıştı. Daha doğrusu hiç öğrenmemişti ki, hatırlayalım.

Hoca, bize hayatımızda bir daha unutamayacağımız bir ders verdi. İnsanlara zengin, ya da fakir ayırım yapmadan değer vermemiz gerektiğini söyledi. Hademeyi, ya da bize hizmet eden herhangi bir insanı küçümsemememiz, halini hatırını sorarak, gülümseyerek onunla kısa da olsa bir diyalog kurmamızı öğütledi.

Tabii hepimiz yanlışımızı fark ettik ve çok utandık. Ama bir ömür boyu hocamın bu sözleri kulağımda çınladı durdu. Tevazuu, sevgiyi elden hiç bırakmadım.

Dört Oğul

Adamın dört oğlu vardı. Adam oğullarının bir şey gördüklerinde veya yasadıklarında çok çabuk yargılamadan onları anlamalarını isterdi.

Her bir oğlunu bir araştırmaya göndermeye karar verdi ve uzaklarda bulunan bir armut ağacına gidip bakmalarını istedi.

Birinci oğul ağacı görmeye kış mevsiminde gitti, ikincisi ilkbaharda, üçüncüsü yazın ve dördüncüsü de sonbaharda.

Hepsi geri döndüklerinde baba onları çağırdı ve ne gördüklerini anlatmalarını istedi.

Birinci oğul ağacın çirkin olduğunu, seklinin bozuk, bükülmüş ve kıvrılmış olduğunu söyledi.

İkinci oğul " hayır, ağaç yeşil tomurcuklarla kaplıydı ve umut vadediyordu." dedi.

Üçüncü oğul itiraz etti; ağacın çok güzel kokan ve çok güzel görünen çiçeklerle dolu olduğunu söyledi. Gördüğü şey hayatında gördüğü en zarif, en hoş şeydi.

Sonuncu oğul hiç birisine katılmadı. Ağacın olgunlaşmış olduğunu ve meyvelerden eğildiğini, meyvelerin da hayat dolu olduklarını söyledi.

Adam oğullarına her birisinin haklı olduğunu, çünkü her birinin ağacın hayatındaki sadece bir mevsimi gördüğünü söyledi. Sonra da " Bir ağacı veya bir insanı sadece bir mevsimle yargılayamazsınız ve kim olduğunuzun

esas ve hayattan gelen zevk, sevinç ve sevgi sadece en sonunda, tüm mevsimler geçtiğinde ölçülebilir" dedi.

20 Penny

Londra'daki bir camiye Türkiye'den yeni bir imam gönderilmiş. Adam şehre gitmek için hep aynı otobüse biniyor ve çoğu zaman da aynı şoföre rastlıyormuş. Bir gün, bilet alırken şoför yanlışlıkla 20 Penny fazla vermiş.

İmam yanlışlığı oturup da parasını sayınca fark etmiş. Kendi kendine 20 Penny'yi geri versem mi şoföre diye düşünüyormuş. Ama içinden bir ses diyor ki çok gülünç bir para ve şoförün umurunda değil.

Otobüs şirketi çok para kazanıyor zaten sadece 20 Penny onlara bir şey yapmaz. Bu parayı saklayabilirim diye düşünmüş.

İneceği durağa gelince, imam kalkmış ve fikrini değiştirmiş. İnmeden önce şoförün yanına gitmiş, 20 Penny'yi geri vermiş ve demiş ki: Paranın üstünü fazla verdiniz. Şoför gülümsemiş ve demiş ki: Siz caminin yeni imamısınız değil mi? Aslında uzun zamandır sizi caminizde ziyaret etmek istiyordum. İslamı öğrenmek için. Bu yüzden bilerek size fazla para verdim.

Nasıl tepki vereceğinizi görmek istedim. İnerken imam artık bacaklarını hissetmiyormuş. Yere yığılacakmış neredeyse, bir direğe tutunmuş ve kendine gelmeye çalışmış. Gözlerinden yaşlar dökülerek demiş ki: Allah'ım az daha İslam'ı 20 Penny'ye satıyordum!

Bu Ev Kimin?

İstiklal savaşının hemen sonrasında Gazi Mustafa Kemal Paşa yurt gezileri çerçevesinde Mersin'i ziyaret edip devlet erkânı ve bir grup ahali ile şehri gezmeye başlar.

Sahilde yürürken güzel bir konak görüp sorar:

- "Kimin bu?"

Cevap: Abraham Efendinin Paşam.

Gazi Paşa yürümeye devam eder ve bu sefer şato görümlü dev bir yapıya gözü takılır:

- "Bu kimin?"

Cevap: O Yannis Efendinin Paşa Hazretleri.

Gazi Paşa tepki vermez ve sahil teftişini sürdürür. Derken saray yavrusu gibi bir başka azametli yapıyı görünce tekrar duraklar:

- "Peki ya bu kimin?"

Cevap: O da Piyer Ustanın Paşam.

Gazi Paşa birden hiddetlenir:

- "Yahu bu Abrahamlar, Yannisler, Piyerler bütün bunlara sahip olurken siz Türkler neredeydiniz, ne yapıyordunuz?"

Heyettekiler sus pus başını öne eğerken grubun en sonunda topallayarak yürüyen Salih Çavuş atılır:

- "Muhterem Paşam, Abrahamlar, Yannisler, Piyerler bütün bunlara sahip olurken biz Türkler Sina'da, Galicya'da, Çanakale'de, Dumlupınar'da ve bilumum cephelerde bu ülke için ölüyorduk."

Bu karşılık üzerine gözü dolan Mustafa Kemal Paşa geri dönüp birkaç adım atar ve Çanakale savaşında gazi olan Salih Çavuşu kucakladıktan sonra aynen şu sözü eder:

- "Çok haklısın çok... Evet biz Türkler bu ülkenin bekası için yüzyıllardır hep öldük ve hâlâ ölmeye devam ediyoruz."

Adalet Öldü

Çok eski yıllarda krallıkla idare edilen bir ülke varmış. Ama bu ülkede, hukuk ve hakimler de varmış. Törelere göre, bir vatandaş öldüğünde, şehir merkezindeki dev çan bir defa çalınmış. Uzun uzun da yankılanmış. Eşraftan birisi ölürse çan iki defa, büyük bir devlet adamı ölürse üç defa çalınmış. Ya kral? O öldüğünde çan dört defa çalınmış. Gel zaman git zaman... Şehirde bir olay olur, iş mahkemeye intikal eder. Davanın sanığı olarak mahkeme huzuruna çıkarılan kişinin masumiyetini ise bütün vatandaşlar bilmektedir. Bir formalite olarak görülmesi ve beraat beklenen davadan sürpriz bir karar çıkar. Sanık para cezasına mahkûm olmuştur. Hakim sorar: "Bir diyeceğin var mı?" sanığın cevabı "Hayır!" Mahkeme biter. Dinleyiciler dağılır. Kafalarda bir kaygı! Kısa bir süre sonra dev çanın sesi duyulur. Acaba kim öldü? Çan bir defa daha çalar. Acaba eşraftan kim öldü? Şehir çan sesi ile bir defa daha inler. Hımm büyük bir devlet adamı, acaba kim? Soruya cevap alınmadan çan bir defa daha çalar, yeri, göğü inletir. Herkeste bir feryat, "eyvah! Kralımız öldü! Ancak, törede görülüp işitilmemiş bir şekilde çan, beşinci defa da çalınır, yer gök inler ve sesler kesilir. Herkes bunun ne anlama geldiğini öğrenmek için. Çan görevlisine koşar. Bir de bakarlar ki çanı, haksız yere mahkûm edilen adam çalmaktadır.

Sorular: "Ne demek beş defa çan çalmak? Kraldan daha büyük birisi mi öldü?" Cevap şaşırtıcı olduğu kadar anlamlıdır da: "Evet! Adalet öldü!"

Satış Bir Sanattır

Diplomatın biri, yoksul bir adamın yanına gider ve “Oğlunun evlenmesini sağlayabilirim” der.

- Oğlumun hayatına asla karışmam...
- Ama, kız Lord Rothschild’in kızı...
- Haaa! O zaman başka...

Diplomatın ikinci durağı, Lord Rothschild’in yanındır.

- Kızınız için bir kısmet buldum Lord’um..
- Benim kızım evlenmek için henüz çok küçük...
- Ama, bu delikanlı hâlihazırda Dünya Bankası Başkan Yardımcısı...
- Bak o zaman başka...

Diplomat, Lord’un yanından ayrıldıktan hemen sonra soluğu Dünya Bankası Başkanı’nın yanında alır.

- Size başkan yardımcısı olarak tavsiye edeceğim, çok iyi bir delikanlı var.
- Şu an zaten ihtiyacımdan çok başkan yardımcım var, gerekmez.
- Ama, bu çocuk Lord Rothschild’in damadı.
- Bak o zaman oldu? Gelsin başlasın...

2012 Nobel Tıp Ödülü’nü alan John Gurdon’ın hayatı

Gurdon, İngiltere’nin seçkin okullarından Eton College’de okurken, okulun müdürü, Gurdon’ın karnesine, “Onun bilim adamı olmak istediği notunu düşüp” yorumda bulunuyor; “Oldukça gülünç bir istek... Gurdon’ın bilim sahasında çalışması vakit kaybı... Çalışması yeterlilikten çok uzak... En basit biyolojik olguları öğrenemiyor... Bir uzman olabilme şansı hiç yok... Bu isteği hem kendi, hem de ona öğretme görevini üstlenenler için bir vakit kaybı olacak...” diyerek...

Öğretmeninin “Temel biyolojik olguları öğrenmekten uzak bir öğrenci” dediği Gurdon; “kurbağalarda deri ve bağırsak hücreleri gibi belli işlev için üretilmiş hücrelerin yeni kurbağa hücreleri üretmekte kullanılabileceğini göstererek” Nobel Tıp Ödülünü aldı...

Bir Hint Masalı

Bir Hint masalına göre; kedi korkusundan, endişe içinde yaşayan bir fare vardır. Büyücü biri fareye acır ve onu bir kediye dönüştürür.

Fare, kedi olmaktan son derece mutlu olacağı yerde bu kez de köpekten korkmaya baslar. Büyücü bu kez onu bir kaplana dönüştürür. Kaplan olan fare, sevineceği yerde avcıdan korkmaya baslar. Büyücü bakar ki, ne yaparsa yapsın farenin korkusunu yenmeye imkan yok. Onu eski haline döndürür..

Ve der ki, "Sen cesaretsiz ve korkak birisin. Sende sadece bir farenin yüreği var. O yüzden ben sana yardım edemem."

Ünlü yazar Shakespeare, bu konuda söyle diyor:

"İnsanların çoğu kaybetmekten korktuğu için sevmekten korkuyor..."

Düşünmekten korkuyor, sorumluluk getireceği için.

Konuşmaktan korkuyor, eleştirilmekten korktuğu için.

Yaşlanmaktan korkuyor, gençliğin kıymetini bilmediği için.

Unutulmaktan korkuyor, dünyaya iyi bir şey vermediği için.

Ve ölmekten korkuyor, aslında yaşamayı bilmediği için."

Susma

"Duvardaki oyuktan içeriye bakan fare, ev sahibi ile karısının bir paket açtıklarını gördü. 'İçinde yiyecek mi var?' derken bir baktı ki fare kapamı! Hemen bahçeye koşup alarmı verdi;

- Evde kapan var! Evde kapan var!

Tavuk gıdaklayıp, kafayı kaldırdı ve;

- Fare kardeş, bu sizin için ciddi bir sorun olsa da şahsen beni ilgilendiren bir tarafı yok ne yazık ki!

Fare dönüp bu sefer koyuna;

- Evde kapan var, evde kapan var dedi.

Koyun konuyla ilgilendi ama kendi hesabına;

- Üzgünüm fare kardeşim, vah vah, emin ol senin için dua edeceğim dedi. Fare bu kez ineğe yöneldi,

- Evde kapan var, evde kapan var diye bağırdı nefes nefese. İnek ise;

- Fare kardeş, senin için üzüldüm, ama burnumu sokacağım bir şey değil dedi. Farenin de başını eğip, gitmekten başka çaresi kalmamıştı.. Yalnızlık ve terkedilmişlik hisleri içinde, fare kapanı ile artık tek başına başa çıkmaya çalışacaktı!

O akşam evde alışılmamış bir ses duyuldu. Sanki kapan, avının üzerine kapanmıştı. Sese koşan çiftçinin karısı, karanlıkta kapana zehirli bir yılanın kuyruğunu kaptırdığını görmemiş, yılan da onu ısırmıştı.

Çiftçi karısını hastaneye koşturdu, karısı eve ateşli döndü. Ee ateşli insana ne verilir? Sıcacık bir tavuk çorbası! Tavuk acilen pişirildi.. Ama kadın hala iyileşmiyordu. Eş dost ahabap gelince hasta ziyaretine, çiftçi de sofraya koyunu çıkarmak zorunda kaldı. Ama çiftçinin karısı iyileşmeyip öldü.

Cenazeye, bir çok tanıdık geldi. Konukları doyurmak için kesilen inek oldu. Fareye de olan biteni deliğinin ardından izlemek kaldı."

Kıssadan hisse:

Hayatın içinde her konuda fikrimiz olmalı ve bu fikri savunmak için gerekirse elimizi taşın altına sokmalıyız. Bunu başkaları için olmasa bile kendi geleceğimiz için yapmalıyız.

Söz Söyleme Sanatı

"Üniversite yemekhanesine giren bir öğrenci tüm yerler dolu olduğundan gidip üniversite profesörünün oturduğu masaya oturmuş. Profesör kaşlarını çatarak;

- Öküzler ve kuşlar aynı masada oturamazlar!

Öğrenci:

- O zaman uçuyorum.

Profesör cevaba çok sinirlenmiş, sınavda öğrenciye takmış ve sınavının başarısız geçmesi için elinden geleni yapmış. Yalnız sınavda öğrenci tüm

soruları mükemmel bir şekilde cevaplamış. Profesör öğrenciye sana son bir soru soracağım demiş:

- Yolda yürürken iki torba bulduğunu hayal et, birinde akıl var, diğğerinde ise para var. Hangi çuvalı alırsın?

Öğrenci:

- Para olan çuvalı seçerdim.

Profesör:

- Ben akıl olan çuvalı seçerdim.

Öğrenci:

- Normal! Kimde ne eksikse onu seçer.

Profesör çok sinirlenmiş, öğrencinin not defterini alıp içine 'Öküz' yazmış. Öğrenci nota bakmadan odadan çıkmış. Bir dakika sonra öğrenci kapıyı aralamış;

- Sayın profesör, imzanızı atmışsınız, fakat notumu yazmayı unutmuşsunuz.

Bu da Geçer

Dervişin biri, uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra bir köye varır. Karşılaştığı köylülere kendisine yemek ve yatak verecek biri olup olmadığını sorar. Köylüler dervişe kendilerinin fakir ve evlerinin de küçük olduğunu söyleyip onu Şakir diye birinin çiftliğine gönderirler.

Derviş yola koyulur. Yolda rastladığı köylülerin anlattıklarından, Şakir'in bölgenin en zengin kişilerinden olduğunu anlar. Bölgedeki ikinci zengin ise Haddad adında bir başka çiftlik sahibidir.

Derviş, Şakir'in çiftliğinde çok iyi karşılanır. Yer içer, dinlenir. Şakir de ailesi de hem misafirperver hem gönlü geniş kişilerdir. Yola çıkma zamanı gelir, derviş Şakir'e teşekkür ederken, "Böyle zengin biri olduğun için hep şükret" der.

Şakir şöyle cevap verir; "Hiçbir şey oldu gibi kalmaz, bazen görünen gerçeğin kendisi değildir. Bu da geçer."

Derviş yol boyunca bu söz üzerine uzun uzun düşünür. Aradan birkaç yıl geçmiş, dervişin yolu yine aynı bölgeye düşmüştür. Şakir'i hatırlar, uğramaya karar verir. Rastladığı köylülere Şakir'i sorar: "Haaaa o Şakir mi" der köylüler, "O iyice fakirledi, şimdi Haddad'ın yanında çalışıyor."

Derviş hemen Haddad'ın çiftliğine gider, Şakir'i bulur. Eski dostu yaşlanmıştır, üzerinde eski püskü giysiler vardır. Üç yıl önceki bir selde sığırları telef olmuş, evi yıkılmıştır. Toprakları da işlenemez hale geldiği için çaresiz, selden hiç zarar görmemiş ve biraz daha zenginleşmiş Haddad'ın yanında çalışmaya başlamıştır. Şakir ve ailesi üç yıldır Haddad'ın hizmetkarıdır.

Şakir bu kez dervişin son derece mütevazı olan evinde misafir eder. Kıt kanaat yemeğini onunla paylaşır. Vedalaşırlarken derviş Şakir'e olup bitenlere çok üzüldüğünü söyler ve Şakir'den şu cevabı alır: "Üzülmeyin... Unutma bu da geçer."

Yedi yıl sonra dervişin yolu yine aynı bölgeye düşer ve büyük bir şaşkınlık içerisinde olanı biteni öğrenir. Haddad birkaç yıl önce ölmüş, ailesi olmadığı için de bütün varını yığını en sadık hizmetkârı ve eski dostu Şakir'e bırakmıştır. Şakir Haddad'ın konağında oturmaktadır, geniş arazileri ve binlerce sığırıyla yine yörenin en zengini olmuştur.

Derviş eski dostunu iyi gördüğü için ne kadar sevindiğini söyler ve yine aynı cevabı alır; "Bu da geçer".

Birkaç yıl geçmiş derviş yine Şakir'e uğramak istemiştir. Ona bir tepeyi gösterirler. Tepede Şakir'in mezarı vardır ve taşında şu yazılıdır: "Bu da geçer"

Derviş ölümün nesi geçer diye düşünür ve gider. Ertesi yıl Şakir'in mezarını ziyaret etmek için geri döner, ama ortada mezar filân yoktur. Büyük bir sel gelmiş bütün mezarı savurmuş, Şakir'den geriye hiçbir şey kalmamıştır.

O yıllarda ülkenin sultanı, kendisi için çok farklı bir yüzük yapılmasını ister. Öyle bir yüzük olmalıdır ki sultan mutsuz olduğunda umudunu tazelemeli, mutlu olduğunda ise kendisini tembelliğe kaptırmasına izin vermemelidir. Hiç kimse sultanı tatmin edecek böyle bir yüzüğü yapamaz. Bir gün sultanın adamları bu bilge dervişin bulur. Yardımını isterler. Sultan yüzük işine takmıştır. Derviş, sultanın kuyumcusuna hitaben bir mektup yazıp verir.

Kısa bir süre sonra yüzük sultana sunulur. Sultan önce bir şey anlamaz. Çünkü son derece sade bir yüzüktür bu. Derken yüzüğün üzerindeki yazıya gözü takılır. Biraz düşünür ve yüzüne büyük bir mutluluk ışığı yayılır. Yüzüğün üzerinde “Bu da geçer” yazmaktadır.

İnanmak

Bir okulda, okul müdürü üç öğretmeni çağırıp şöyle dedi: Bu okulun en iyi üç öğretmeni sizler olduğunuz için, bu yıl size okulun en başarılı öğrencilerinden bir araya getirilen üç sınıf vereceğiz. Bu öğrencilerin gelecek yıl da aynı hızla çalışıp çok iyi bir eğitim almalarını bekliyoruz.

Üç öğretmen, öğrenciler ve öğrencilerin anne babaları bunun çok iyi bir fikir olduğunu düşünüyorlardı. O okul dönemi hepsinin özellikle hoşuna gitti. Yıl sonu geldiğinde öğrenciler şehirdeki diğer öğrencilere göre yüzde yirmi ile otuz daha başarılıydı. Müdür üç öğretmeni odasına çağırıp onlara: “Bir itirafıta bulunmak istiyorum. En zeki öğrencilerin yüz yirmi tanesi sizde değildi. Onlar ortalama öğrencilerdi.”

Bu gerçeği duyan öğretmenler, öğrencilerde görülen yüksek başarının kendi öğretme yetenekleriyle ortaya çıktığını düşünmeye başladılar.

Ama okul müdürü: “Bir itirafım daha var” dedi. “Sene başında tüm öğretmenlerin isimlerini birer kâğıda yazdık bir torbanın içine doldurup üç öğretmenin isimlerini rasgele seçtik. Siz inandığınız için başarılı oldunuz. Onlar da öyle...”

İmkansızı Başarmak

California Üniversitesi Matematik Bölümü öğrencisiydim. Her zamanki gibi sınıfa geç girdim. Tahtadaki iki soruyu, ev ödevi sanarak defterime geçirdim. O akşam soruların üzerinde çalışırken bunun şimdiye kadar profesörün verdiği en zor ödev olduğunu gördüm.

Her gece başaramasam da, sırayla her iki problemin üzerinde saatlerce çalıştım. İnat etmiştim. Yine bir gece çalışırken beynimde bir şimşek çaktı. Her iki problemi birden çözdüm. Ertesi gün cevapları okula götürdüm. Profesör masanın üzerine bırakmamı söyledi. Masanın üzerinde kâğıttan

bir tepe olmuştu. Benim kâğıdımın bunların arsında kaybolacağını düşünüp sraya üzülererek oturdum.

Altı hafta sonra bir Pazar sabahı kapının vurulması ile uyandım. Kapıda profesörü görünce dondum kaldım. "George, George!" diye bağıyordu. Problemi çözmüşsün. Tabi ki, diye cevap verdim. Çözmem gerekmiyor muydu hocam?

Profesör tahtaya yazılmış olan iki problemin ev ödevi olmadığını, dünyanın önde gelen matematikçilerinin şimdiye kadar çözememiş oldukları iki ünlü problem olduğunu açıkladı. Birkaç gün içerisinde ikisini birden çözebildiğime inanmıyordu. Eğer birisi bana onların iki ünlü çözülmemiş problem olduğunu söyleseydi, sanırım onları çözmeyi denemezdim bile.

Başarının Sırrı İki Kelime

Bir gazeteci, kariyerinin zirvesindeki bir yöneticiyle görüşüyordu. Söyleşinin bir yerinde, gazeteci: "Başarının sırrı nedir sizce?" diye sordu.

Cevap çok kısaydı: "İki kelimedir."

"Peki, o iki kelime nedir efendim?" "Doğru kararlar."

"Peki, doğru kararlar nasıl alınır?" "Bir kelimeyle."

"O nedir peki?" "Tecrübe."

"Peki, bu tecrübe nasıl elde edilebilir?"

"İki kelime ile."

"O iki kelime nedir?"

"Yanlış kararlar."

Önyargı

Uzarlarda bir köyde, kocası ve çocuğu doğmadan ölmüş, tek başına yaşayan hamile bir kadın kendisine arkadaş olması için dağda yaralı olarak bulduğu bir gelinciği evinde beslemeye başlar.

Gelincik kadının yanından bir an bile ayrılmaz. Her ne kadar evcil bir hayvan olmasa da, oldukça uysaldır.

Birkaç ay sonra kadının çocuğu doğar. Tek başına tüm zorluklara göğüs germek ve yavrusuna bakmak zorundadır. Günler geçer ve kadın bir gün birkaç dakikalığına da olsa evden ayrılmak zorunda kalır.

Gelincikle bebek evde yalnız kalmışlardır. Aradan biraz zaman geçer ve anne eve gelir. Gelinciği ve kanlı ağzını görür. Anne çıldırmışçasına gelinciğe saldırır ve oracıkta öldürür hayvanı. Tam o sırada içerideki odadan bir bebek sesi duyulur. Anne odaya yönelir.

Ve odada beşiği, beşiğin içinde bebeği ve bebeğin yanında duran parçalanmış yılanı görür. Einstein'ın söylediği rivayet edilen bir söz var.

“İnsanlardaki önyargıyı parçalamak benim atomu parçalamamdan çok daha zor.”

Sevginin Böylesi

Yaşlı bir adama sokakta yürürken bisikletli bir çocuk çarpmış ve hafifçe yaralamış. Hemen hastaneye götürmüşler. Hemşireler röntgen çekerek, herhangi bir kırık veya çatlak olup olmadığını inceleyeceklerini söylemişler. Yaşlı adam huzursuzlanmış, “Acelesi olduğunu, röntgen istemediğini” belirtmiş. Hemşireler acelesinin sebebini sormuş: “Eşim huzur evinde kalıyor. Her sabah birlikte kahvaltı etmeye giderim, gecikmek istemiyorum” cevabını vermiş.

Hemşire “Eşinize gecikeceğiniz haberini veririz” deyince, adam üzgün bir ifade ile karısının Alzheimer olduğunu hiçbir şey anlamadığını, hatta kendisini bile tanımadığını söylemiş.

- Madem sizin kim olduğunuzu bilmiyor neden her gün onunla kahvaltı yapmak için koşuşturuyorsunuz?

- Ama ben onun kim olduğunu biliyorum.

Miras

“Toplantıya gideceğim. Baktım geç kalma ihtimalim var. Bindim bir taksiye, hoş sohbet bir arkadaş. O anlatıyor ben dinliyorum. Tam işyerinin önüne geldik. Ankara’da Bakanlıklar. Diyelim ki, taksi parası 9.75 TL tuttu, ben 10 TL uzattım. Hani hepimizin yaşadığı sahne vardır ya, taksici üstünü arıyormuş gibi yapar, siz de para üstünü alabilmek için bir ayak dışarıda, inmemek için debelenirsiniz. Tam o sahne olacak. Şoför, para üstü var mı diye aranmaya başladı.

“Üstü kalsın kardeşim” dedim.

Bana doğru döndü, “Vaktin var mı ağabey?” dedi.

Tek ayağım hala dışarıdayken “Evet” dedim.

Dörtlülere bastı. Trafik dört şerit akıyor. İndi araçtan. Önde bir büfe var. Gitti oraya, bir şeyler konuşup geri geldi. Bana 25 Kuruşu uzattı. Belli ki para bozdurmuş.

“Birader” dedim, “9.75 değil, 10.50 TL yazsa 50 Kuruşu benden ister miydin?”

- Ne alacağım ağabey 50 Kuruşu.

- Peki niye gittin 25 Kuruş için o kadar uğraştın, üstü kalsın demiştin.

Döndü bana, attı kolunu arkaya:

- Vaktin var mı ağabey?

- Var.

- Çek kapıyı o zaman.

Muhabetçi bir taksici ile karşı karşıyayız.

5 dakika konuştuk. İngiltere’de profesöründen, bilmem kiminden eğitimler aldım. O taksicinin 5 dakikada öğrettiklerini, İngiliz hocalar haftalarca verdikleri derslerde öğretemediler.

Ağabey biz Keçiören’de 5 kardeşiz. Babam rençberdi. Günlük yevmiyeye giderdi. İş bulursa çalışır gelir, o gün iş bulamamışsa, biz eve gelişinden, yüzünden halinin anlardık. Durumumuz hiç iyi olmadı. Akşam yer sofrasında yemek yedik. Yemek bitince babam bize “Durun kalkmayın” derdi. Önce dua ederdik sonra babam bize sofrada konuşma yapardı.

“Aha” dedim, “Bizim meslek”, seminerci...

- Ne anlatırdı baban?

- Hayatta nasıl başarılı olunur?

O gün inşaata çağırırmazlarsa eve para getiremiyor, sonra çocuklara hayatta başarı teknikleri anlatıyor.

- Babam işe gidince büyük ağabeyimiz onu taklit ederdi, delik bir çorapla pantolonun ceplerini çıkarır, dört kardeşi karşısına alıp “Dürüst olun, evinize haram lokma sokmayın” diye anlatırken, biz de gülerdik. Anem bize kızardı, “Babanızla alay etmeyin. O, hem dürüst hem de çalışkandır” derdi. Yan evde iki kardeş var, onların babası zengin. Babaları meyhane işletiyor, ama adamda her numara vardı, kumar falan oynatırdı. Bizim yeni hiç bir şeyimiz olmadı. Hep o ikisinin eskilerini kullandık. O amca mahalleden geçerken biz 5 kardeş ayağa kalkardık çünkü bize bahşış verirdi. Babam eve gelince ayağa kalkmazdık. Çünkü hediye, para falan hak getire. Ağabey biz babamı kaybettik. Altı ay içinde yandaki baba da öldü, yandaki baba iki çocuğa 5 katlı bir apartman, işleyen meyhane, dövizler ve araziler bıraktı. Bizim baba ne bıraktı biliyor musunuz?

- Ne bıraktı?

- Bakkal verisiyesi ve konuşmalarını bıraktı: “Evladım işinizi dürüst yapın, hakkınız olmayan parayı almayın...”

Ağabey aradan 15 yıl geçti, diğer 2 kardeş cezaevindeler, ne ev kaldı ne meyhane. Ailesi dağıldı.

Biz 5 kardeş, beşimizin de Keçiören’de taksi durağında birer taksisi var. Hepimizin birer ailesi, çocuk çocuğu, hepimizin birer dairesi var. Geçenlerde büyük ağabeyimiz bizi topladı ve dedi ki: “Asıl mirası bizim baba bırakmış.”

Hepimiz ağladık. 5 kardeş taksiciliğe başladığımızdan beri, taksimetrenin yazmadığı 10 Kuruşu bile evimize sokmadık. Her şeyimiz var Allah’a şükür.

Çok duygulandım, veda ettim, tam ineceğim:

- Dur ağabey, asıl bomba şimdi.

- Nedir bomban?

- Nerede oturuyoruz biliyor musun? O iki kardeşin oturduğu 5 katlı apartmanı biz aldık. 5 kardeş orada oturuyoruz.

Evladınıza ne araba bırakırsınız, ne ev, ne de başka bir miras. Evlada sadece değer kavramları bırakırsınız. Bakın iki baba da evlatlarına değer kavramları bırakmışlar.

Ahmet Şerif İzgören

Olumlu Israr

Çinliler bambu ağacını şöyle yetiştirir: Önce ağacın tohumu ekilir, sulanır ve gübrelenir. Birinci yıl tohumda herhangi bir değişiklik olmaz. Tohum yeniden sulanıp gübrelenir. Bambu ağacı ikinci yılda da toprağın dışına filiz vermez. Üçüncü ve dördüncü yıllarda her yıl yapılan işlem tekrar edilerek bambu tohumu sulanır ve gübrelenir. Fakat inatçı tohum bu yılda da filiz vermez. Çinliler büyük bir sabırla beşinci yılda da bambuya su ve gübre vermeye devam ederler. Ve nihayet beşinci yılın sonlarına doğru bambu yeşermeye başlar ve altı hafta gibi kısa bir sürede yaklaşık 27 metre boyuna ulaşır.

Akla gelen ilk soru şudur: Çin bambu ağacı 27 metre boyuna altı hafta da mı? Yoksa beş yılda mı ulaşmıştır? Bu sorunun cevabı Tabii ki beş yıldır.

Büyük bir sabırla ve ısrarla tohum beş yıl süresince sulanıp gübrelenmeseydi ağacın büyümesinden hatta var olmasından söz edebilir miydik?

Bir başaranın şartları her zaman çok basittir. Bir süre için çalışın...Bir süre tahammül edin...Her zaman inanın...Ve hiçbir zaman geri dönmeyin...

Şans...

Başımıza gelen tatsız olaylar, kazalar, acılar, iflaslar, kayıplar, mutsuzluklar, ayrılıklar ve daha niceleri... Yaşadığımız şeyler bizi üzebilir ama belki de bunlar çok şanslı olduğumuzun delilidir... İşte başına gelenler pişmiş tavuğun başına gelmedi denebilecek bir 'talihlinin' hikâyesi;

1962 yılında Frane Selak isimli Hırvat bir müzik öğretmeni, Saraybosna'dan Dubrovnik'e giden bir trene bindi. Bu yolculuğun, onu tüm dünyaya tanıtacak olaylar zincirinin ilk halkası olduğundan habersizdi. Selak'ı taşıyan tren raydan çıktı ve donmuş nehre devrildi. Kazada 17 yolcu hayatını kaybederken, Selak kıyıya kadar yüzererek kurtuldu. Selak kazayı sadece kırık bir kol ve çiziklerle atlattı.

Olaydan bir yıl sonra, Selak uçakla Zagreb'den Rijeka'ya yolculuk etmek için uçağa bindi. Gökyüzünde bir anda uçağın kapısı açıldı. Hava sirkülasyonu bazı yolcuları dışarı çekti. Uçaktan fırlayanlar arasında Selak da vardı. Uçak birkaç dakika sonra yere çakıldı ve 19 kişiye mezar oldu. Ancak Selak gözlerini açtığı anda hastanedeydi. Bir saman yığınının üzerine düşmüştü. Onu orada bulup hastaneye kaldırmışlardı...

1966 yılında Selak'ın bindiği otobüs yoldan çıktı ve bir nehre uçtu. Kazada dört kişi öldü. Selak ise hafif yaralı olarak kurtuldu.

1970 yılında Selak otomobiliyle yolculuk ederken araç birden alev aldı. Selak çabucak aracı durdurup kendini dışarı attı. Bundan hemen sonra da araç havaya uçtu...

1973 yılında bozuk bir benzin pompasından, Selak otomobilinin motoruna benzin akıttı. Araç aniden alev aldı. Selak bu kazadan da kurtuldu ancak saçlarının büyük bir kısmı yandı.

1995 yılında, Zagreb'de Frane Selak'a bir otobüs çarptı. Selak bu kazayı da ufak sıyrıklarla atlattı...

1996 yılında aracıyla bir dağ yolunda seyreden Selak; döndüğü virajın ardından, bir kamyonun üzerine doğru geldiğini gördü. Refleksle aracını yolun dışına yöneltti. Araç yoldan çıkıp uçurumdan yuvarlanırken, Selak araçtan atladı ve bir ağaca tutundu... Aşağı baktığında; yaklaşık 90 metre aşağıda aracının patladığını gördü.

Selak artık kimilerine göre "şanslı", kimilerine göre ise "şanssızlığı" konusunda dünya çapında üne sahip olmuştu... Selak hayat hikâyesini anlatırken; "Buna iki şekilde bakabilirsiniz" diyor: "Ya dünyanın en şanssız insanıyım, ya da en şanslısı. Ben ikincisinin doğru olduğuna inanıyorum..."

2004 yılında bir firma Avustralya'da bir TV reklamında oynatmak üzere Selak'a teklif götürdü. Başta teklifi kabul eden Selak, daha sonra fikrini değiştirdi... Sidney'e uçakla gitmeyi reddetti. Selak bu kararın sebebini; "Şansımı test etmek istemiyorum" diyerek açıkladı!..